

KAKO TUMAČITI SVETO PISMO

April, maj, jun 2020.

Sadržaj:

1. Jedinstvenost Biblije	5
2. Poreklo i priroda Biblije	13
3. Kako su Isus i apostoli gledali na Bibliju	21
4. Biblija – autoritativni izvor naše teologije	29
5. Samo Pismo – <i>Sola Scriptura</i>	37
6. Zašto je potrebno tumačenje?	45
7. Jezik, tekst i kontekst	53
8. Stvaranje: 1. Mojsijeva kao osnova – 1. deo	61
9. Stvaranje: 1. Mojsijeva kao osnova – 2. deo	69
10. Biblija <i>kao</i> istorija	77
11. Biblija <i>i</i> proroštvo	85
12. Bavljenje teškim tekstovima	93
13. Od praha zemaljskog do zvezda	101

KAKO TUMAČITI SVETO PISMO

Autor: Dr Frenk M. Hazel

Broj 2/2020.

Priprema:

Hrišćanska adventistička crkva, Odeljenje za subotnu školu

www.subotnaskola.org

Odgovara: Želimir Stanić, Beograd, Radoslava Grujića 4

Prevod: Tamara Babić

Lektura: Mirjana Đerić

Prelom: Gordana Ardeljan

Izdaje: »Preporod«, Beograd

Za izdavača: Saša Todoran, 11000 Beograd, Radoslava Grujića 4

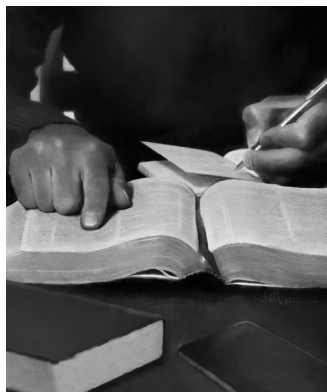
Tiraž: 1000

Za internu upotrebu

Tabele priprema Odeljenje za subotnu školu

© [2020] Generalna konferencija Hrišćanske adventističke crkve*. Sva prava pridržana. Nijedno lice ili ustanova ne može da menja, prepravlja, prilagodava, prevodi, reprodukuje ili objavljuje nijedan deo biblijske pouke bez prethodnog pismenog odobrenja Generalne konferencije Hrišćanske adventističke crkve*. Odeljenske službe Generalne konferencije Hrišćanske adventističke crkve* su ovlašćene da se pobrinu za prevod biblijske pouke, u skladu sa posebnim smernicama. Autorska prava takvih prevoda i njihovo objavljivanje i dalje su u nadležnosti Generalne konferencije. Izrazi »Hrišćanska adventistička«, »Adventistička« i logo sa plamenom su registrovane oznake Generalne konferencije Hrišćanske adventističke crkve* i ne mogu se koristiti bez prethodnog odobrenja Generalne konferencije.

UVOD

Kao adventisti sedmog dana, mi smo protestanti, što znači da verujemo u načelo „sola Skriptura“ – samo Biblija kao jedini autoritativni temelj naše vere i učenja. To će biti naročito bitno u poslednjim danima kada će, prema pisanju Elen Vajt, Bog imati „jedan narod na zemlji koji će uzdizati Bibliju i samo Bibliju kao merilo svake nauke i osnovu svih reformi“ – *Velika borba*, str. 595 orig.

Naravno, mi nismo jedinstveni među protestantima po tome što se pozivamo na načelo „Biblija i samo Biblija“ kao na osnovu svoje vere, mada mnogi koji to isto tvrde prihvataju i takva verovanja kao što su: nedelja kao novozavetna zamena za sedmi dan Subotu, besmrtnost duše, večno mučenje u paklu za izgubljene, pa čak i „tajno vaznesenje“ prilikom kojeg Isus, navodno, tiho i potajno dolazi na zemlju i odvodi spase, dok su svi ostali ostavljeni da se pitaju kako su ti ljudi mogli da nestanu.

Drugim rečima, jedno je imati Bibliju i tvrditi da u nju verujemo – koliko god to bilo važno. Ali, s obzirom na širenje lažnih učenja (koja su navodno sva izvedena iz Pisma) potrebno je, isto tako, znati i kako da je ispravno tumačimo.

Otuda je ovog tromesečja tema Biblijske pouke za odrasle: „Kako tumačiti Sveto pismo“. U njoj polazimo od pretpostavke da je Sveto pismo, kao Božja Reč, „nepogrešivo otkrivenje Njegove volje“, a takođe i „merilo karaktera, test iskustva, merodavni tumač doktrina i pouzdani zapis o Božjim delima u istoriji“ – *Adventistički hrišćani veruju...* str. 11 orig. Ukratko, Sveto pismo je osnovni izvor istina u koje verujemo i koje objavljujemo svetu. Ili, kao što Biblija sama kaže: „Sve je Pismo od Boga dano, i korisno za učenje, za karanje, za popravljanje, za poučavanje u pravdi“ (2. Timotiju 3,16). „Sve Pismo“, naravno, podrazumeva upravo to – *celokupno* Pismo – čak i one delove koji nam se možda ne sviđaju,

koji nas lično pogađaju, ali i one – da se poslužimo savremenim rečnikom – koji nisu „politički korektni“.

Sa te polazne tačke, ispitaćemo na koji način nas Biblija sama uči kako da je tumačimo. To jest, umesto da najpre potražimo vanbiblijske izvore kao što su nauka, filozofija i istorija (koji, kad se pravilno koriste, mogu biti pravi blagoslov), mi nastojimo da unutar samih biblijskih tekstova pronađemo ključeve koji otkrivaju velike istine na njenim svetim stranicama. Kaže se da „naučeni od Svetoga Duha govoriše sveti Božiji ljudi“ (2. Petrova 1,21). I mi zaista verujemo da se u onome što „govoriše sveti Božiji ljudi“ nalaze ključevi koji nam mogu pomoći da protumačimo Božju Reč.

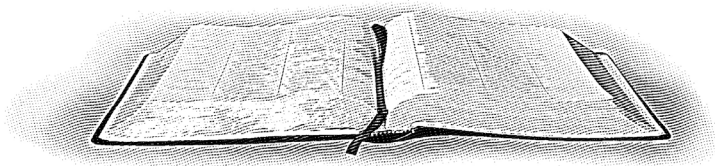
Na primer, kako su Pavle i ostali novozavetni pisci tumačili Stari zavet? Ako je ono što su pisali bilo od Boga nadahnuo, onda je način na koji su oni čitali i tumačili Pismo nesumnjivo od presudne važnosti da bismo i mi to naučili. Kako je sam Isus koristio i tumačio Pismo? Nećemo naći bolji uzor od Isusa kada je reč o tome kako treba čitati Bibliju.

U isto vreme, razmotrićemo sopstvene pretpostavke i razmišljanja o kontekstu, jeziku, kulturi, istoriji, i o njihovom uticaju na naše čitanje i razumevanje Božje Reči. Kako treba da tumačimo parabole, proročanstva, svetu istoriju, opomene, hvalospeve, proročke vizije i snove – čitav spektar nadahnutih spisa koje nalazimo u Svetom pismu?

Ovog tromesečja potražićemo odgovor na sva ta i mnoga druga pitanja, jer – kao što nam učenja o večnim mukama i svetosti nedelje pokazuju – verovanje u Bibliju samo po sebi nije dovoljno. Moramo naučiti i kako da je tumačimo.

Dr Frenk M. Hazel je saradnik direktora Instituta za izučavanje Biblije pri Generalnoj konferenciji adventista sedmog dana. Dr Majkl G. Hazel je profesor religije na Južnom adventističkom univerzitetu, direktor Instituta za arheologiju i upravnik Arheološkog muzeja „Lin H. Vud“.

JEDINSTVENOST BIBLIJE

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: 5. Mojsijeva 32,45-47; 1. Mojsijeva 49,8-12; Isaija 53,3-7; 1. Korinćanima 15,3-5.51-55; Rimljanima 12,2.

Tekst za pamćenje: „Riječ je Tvoja žižak nozi mojoj, i vidjelo stazi mojoj“ (Psalmi 119,105).

Sastavljena od 66 knjiga, pisana u rasponu od preko 1.500 godina, na tri kontinenta (Azija, Afrika i Evropa), od strane četrdeset i više autora – Biblija je jedinstvena. Nema nijedne druge knjige, svete ili religiozne, koja je poput nje. A nije ni čudo. Na kraju krajeva, to je Božja Reč.

Ima više od 24.600 sačuvanih novozavetnih rukopisa iz prva četiri veka posle Hrista. S druge strane, od Platonovih originalnih rukopisa, postoji sedam, od Herodotovih osam, a od Homerove Ilijade nešto više od 263 preostala prepisa. Prema tome, imamo moćan dokaz u prilog verodostojnosti novozavetnog teksta.

Koliko se zna, Biblija je prva knjiga koja je prevedena, prva knjiga na Zapadu koja je izašla ispod štamparske prese, i prva knjiga koja je rasprostranjena na tako mnogo jezika da 95 procenata današnje svetske populacije može da je čita.

Biblija je takođe jedinstvena po svom sadržaju i poruci, usredsređenoj na Božja iskupiteljska dela u istoriji. Ta istorija se prepliće sa proroštvom, otkrivajući Božje planove u vezi sa budućnošću i Njegovim večnim carstvom. To je živa Božja Reč, jer je isti Božji Duh, kojim je Pismo nadahnuto (2. Timotiju 3,16.17), obećan i nama, današnjim vernicima, da nas uputi u svu istinu dok je proučavamo (Jovan 14,16.17; Jovan 15,26; Jovan 16,13).

ŽIVA REČ BOŽJA

Najvažnije reči često su upravo posljednje reči koje osoba izgovori. Mojsije, pisac prvih pet utemeljiteljskih knjiga Biblije, neposredno pred smrt izgovara pred narodom pesmu (5. Mojsijeva 31,30 – 32,43).

Pročitajte 5. Mojsijeva 32,45-47. Kako Mojsije opisuje Božju Reč i njenu silu u životu Jevreja na samom ulasku u Obećanu zemlju?

Među poslednjim Mojsijevim rečima nalazi se snažna opomena. Upravivši srce naroda na reči koje im je Gospod progovorio preko njega, Mojsije je želeo da im naglasi da Bog i Njegova volja za njihov život treba uvek da im bude u središtu pažnje. Učeći svoju decu tim rečima, svaka generacija trebalo je da prenosi dalje Božji zavetni plan spasenja. Zapazite da nije trebalo sami da biraju reči, već da slušaju i drže „sve riječi ovoga zakona“ (5. Mojsijeva 32,46).

Na kraju ovozemaljske istorije, Bog će imati jedan narod koji će ostati veran čitavom Pismu, što znači da će držati zapovesti Božje i imati veru Isusovu (Otkrivenje 12,17). Taj narod će ostati veran učenjima Biblije, jer ona ne samo što obezbeđuju bogatiji život na zemlji, već i večni život u domu koji Isus priprema za nas (Jovan 14,1-3).

Pročitajte Jovan 1,1-5.14; Jovan 14,6. Čemu nas ti tekstovi uče u vezi sa Isusom i večnim životom? Kako je Reč koja je postala telo povezana sa otkrivenjem i nadahnućem Pisma?

Isus je središte i svrha čitavog Pisma. Njegov dolazak u telu kao Mesije bio je ispunjenje starozavetnih obećanja. Zato što je On živio i umro, i zato što ponovo živi, mi imamo ne samo potvrdu Pisma, već nešto još bolje – veliko obećanje o večnom životu u jednom potpuno novom svetu.

Ponovo pročitajte tekst 5. Mojsijeva 32,47. Na koji način ste i sami doživeli istinitost tvrdnje da poslušnost Pismu „nije prazna riječ“? Zašto vera u Boga i poslušnost Njegovoj Reči nikad nisu uzaludne?

KO JE PISAO BIBLIJU I GDE?

Mnoštvo autora iz raznih mesta i različitog porekla pruža jedinstveno svedočanstvo o tome da Bog deluje tako što ljudima otkriva istoriju i saopštava poruku koja je kulturološki toliko raznolika koliko i publika kojoj je namenjena.

Šta nam sledeći tekstovi govore o biblijskim piscima i njihovom poreklu? (2. Mojsijeva 2,10; Amos 7,14; Jeremija 1,1-6; Danilo 6,1-5, Matej 9,9; Filibljanima 3,3-6; Otkrivenje 1,9).

Bibliju su pisali ljudi veoma različitog društvenog zaleđa i pod raznim okolnostima. Neki su pisali na dvoru, drugi u zatvoru, neki u izgnanstvu, a neki opet tokom svojih misijskih putovanja na kojima su širili evanđelje. Bili su to ljudi različitog obrazovanja i raznih zanimanja. Neki, kao Mojsije, bili su pripremani da vladaju, ili kao Danilo, da služe na visokim položajima. Drugi su bili obični pastiri. Neki su bili sasvim mladi, a drugi prilično stari. Ali, uprkos tim razlikama, svima je jedno bilo zajedničko – Bog ih je pozvao, a Sveti Duh nadahnuo da zapišu poruke za Božji narod, bez obzira kada i gde su živeli.

Neki od pisaca bili su i svedoci događaja o kojima izveštavaju. Drugi su pažljivo i lično ispitali događaje ili postojeća dokumenta (Isus Navin 10,13, Luka 1,1-3). Međutim, svi delovi Biblije su nadahnuti (2. Timotiju 3,16). Iz tog razloga Pavle piše: „Što se... napisa za našu se nauku napisa, da... utjehom Pisma nad imamo“ (Rimljanima 15,4). Bog koji je stvorio ljudski govor osposobljava odabrane pojedince da sopstvenim rečima izraze nadahnute misli na verodostojan i pouzdan način.

„Bogu je po volji da svetu saopštava svoje istine preko ljudskih bića, i On je lično, posredstvom Svetog Duha, pripremao ljude i osposobljavao ih da obavljaju Njegovo delo. On je vodio um u izboru onoga što treba reći i napisati. Blago je pohranjeno u zemljanim sudovima, ali ono ipak potiče sa neba.“ – Ellen G. White, *Selected Messages*, book 1, p. 26.

Tako mnogorazličitih pisaca, u tako mnogorazličitih konteksta, a ipak svi otkrivaju istog Boga. Kako nam ta zadivljujuća istina pomaže da se uverimo u istinitost Božje Reči?

BIBLIJA KAO PROROČANSTVO

Biblija je jedinstvena među drugim poznatim religijskim delima po tome što se čak 30 procenata njenog sadržaja sastoji od proročanstava i proročke literature. Spoj proročanstava i njihovog tačnog ispunjenja u vremenu je glavna odlika biblijskog pogleda na svet, jer Bog koji deluje u istoriji poznaje budućnost i otkriva je svojim prorocima (Amos 3,7). Biblija nije samo živa Reč i istorijska Reč – ona je i proročka Reč.

Na koji način sledeći tekstovi otkrivaju pojedinosti o dolazećem Mesiji?

1. Mojsijeva 49,8-12 _____

Psalmi 22,12-18 _____

Isaija 53,3-7 _____

Danilo 9,2-27 _____

Mihej 5,2 _____

Malahija 3,1 _____

Zaharija 9,9 _____

Postoji bar šezdeset pet direktnih proročanstava o Mesiji u Starom zavetu, a još mnogo više ako dodamo i tipologiju (učenje da su pojedini rituali, kao što je prinošenje žrtava, predstavljali mini-proročanstva o Isusu). Ta proročanstva zalaze u najsitnije pojedinosti otkrivajući da „palica vladalačka neće se odvojiti od Jude“ (1. Mojsijeva 49,10), da će se On roditi u Vitlejemu u Judeji (Mihej 5,2), da će biti „prezren... i odbačen između ljudi“, da će biti bijen, lažno optužen, a da ipak neće otvoriti usta u svoju odbranu (Isaija 53,3-7), da će Mu ruke i noge biti probodene i da će Njegovu odeću deliti između sebe (Psalmi 22,12-18).

Činjenica da su se ta starozavetna proročanstva ispunila s takvom preciznošću u Isusovom životu, kao i prilikom Njegove smrti i vaskrsenja, svedoči o njihovom božanskom nadahnuću i otkrivenju. To takođe ukazuje da je Isus bio Onaj za koga se predstavljao, kao što su i drugi tvrdili za Njega. Isus se držao starih proroka, navodeći proročanstva vezana za Njegovu smrt i vaskrsenje (Luka 9,21.22; Matej 17,22.23), pad Jerusalima (Matej 24,1.2) i Njegov drugi dolazak (Jovan 14,1-3). Dakle, Biblija je predvidela Njegovo utelovljenje, smrt i vaskrsenje, a ostvarenje tih događaja zauzvrat potvrđuje njenu pouzdanost.

Kojih sve razloga možete da se setite da biste verovali u Isusa i Njegovu smrt za nas? Govorite o tome u subotu u svom razredu, i postavite pitanje: Zašto su ti dokazi tako ubedljivi?

BIBLIJA KAO ISTORIJA

Biblija je jedinstvena kad se uporedi sa ostalim „svetim“ knjigama jer se zasniva na istoriji. To znači da ona ne sadrži samo filozofska razmišljanja nekog ljudskog bića (kao što su Konfučije ili Buda), već beleži Božja dela u istoriji koja vode ka određenom cilju. Što se Biblije tiče, ti ciljevi su: 1) obećanje o Mesiji, i 2) Isusov drugi dolazak. Takvo progresivno shvatanje istorije specifično je za judeo-hrišćansku veru, za razliku od cikličnog shvatanja karakterističnog za mnoge druge svetske religije, od drevnog Egipta do modernih istočnjačkih religija.

Pročitajte 1. Korinćanima 15,3-5.51-55; Rimljanima 8,11 i 1. Solunjanima 4,14. Čemu nas ti tekstovi uče kada je reč ne samo o Hristovom vaskrsenju kao istorijskoj činjenici, već i značaju koji to ima za nas lično?

Ono o čemu svedoče četiri Evanđelja i Pavlovi spisi jeste da je Isus umro, bio sahranjen, da je u telu ustao iz mrtvih i pokazao se pred različitim ljudima. To je potvrđeno od strane očevidaca koji su Ga položili u grob, a kasnije zatekli taj grob prazan. Svedoci su dodirivali Isusa i On je jeo s njima. Marija Magdalena, Marija (Isusova majka) i druge žene videle su Ga kao vaskrslog Hrista. Neki učenici su razgovarali s Njim na putu za Emaus. Isus se pojavio pred svojim učenicima da bi im uputio Veliki evanđeoski nalog. Pavle piše da su naše propovedanje i naša vera „uzalud“ (1. Korinćanima 15,14) ako se to svedočenje Pisma odbacuje. Drugi prevodi kažu da je naša vera, u tom slučaju, „ništavna“ ili „beskorisna“. Učenici tvrde: „Zaista ustade Gospod“ (Luka 24,34). Grčki izraz *ontos* („zaista“) odnosi se na nešto što se stvarno dogodilo. On se prevodi rečima „stvarno“, „zaceo“, ili „uistinu“. Dakle, učenici svedoče: „Gospod je stvarno vaskrsao“ (Čarnić).

Hristos je takođe predstavljen i kao „novina“ (1. Korinćanima 15,20) od svih koji su umrli. Istorijska činjenica da je Hristos u telu ustao iz mrtvih i da je danas živ, predstavlja garanciju da će i oni koji veruju u Njega biti isto tako podignuti. Svi pravedni će „po Hristu oživljati“ (1. Korinćanima 15,22). Izraz koji je ovde upotrebljen podrazumeva jedan budući čin stvaranja, kada će oni „koji su Hristovi“ (SSP), odnosno oni koji Mu ostanu verni, ustati „o Njegovu dolasku“ (1. Korinćanima 15,23), „u posljednjoj trubi“ (1. Korinćanima 15,52).

Zašto je obećanje o vaskrsenju od tako presudne važnosti za našu veru, pogotovo s obzirom na naše shvatanje da mrtvi spavaju. Zašto je, bez toga, naša vera zaista „uzalud“?

PREOBRAŽAVAJUĆA SILA REČI

Pročitajte 2. O carevima 22,3-20. Šta je navelo cara Josiju da razdere svoju odeću? Kako je njegovo otkriće promenilo ne samo njega, već i ceo judejski narod?

Godine 621. pre Hrista, kada je Josija imao oko 25 godina, Helkija, prvosveštenik, pronašao je „knjigu zakona“, što se moglo odnositi na prvih pet Mojsijevih knjiga, ili, konkretno, na 5. Mojsijevu. Tokom vladavine njegovog oca Amona, i njegovog veoma zlog dede Manasije, taj svitak je bio zagubljen usred klanjanja Vaalu, Astaroti i „svoj vojsci nebeskoj“ (2. O carevima 21,3-9). Pošto je čuo uslove zaveta, Josija je razderao svoju odeću, krajnje uznemiren, jer je shvatio koliko su se on i njegov narod udaljili od služenja pravom Bogu. Smesta je otpočeo reformu u celoj zemlji, obarajući visine i uništavajući kipove tuđih bogova. Kada je završio, u Judeji je preostalo samo jedno mesto za bogoslužjenje – Božji hram u Jerusalimu. Otkriće Božje Reči dovelo je do osvedočenja, pokajanja i sile za promenu. Ta promena je otpočela sa Josijom i proširila se na ostatak judejskog naroda.

Na koji način nas Biblija uverava da poseduje silu da promeni naš život i pokaže nam put spasenja? Pročitajte Jovan 16,13, Jovan 17,17, Jevrejima 4,12, i Rimljanima 12,2.

Jedno od najubedljivijih svedočanstava u vezi sa silom Biblije je prome-njen ljudski život. Reč je ta koja zadire u suštinu ljudskog greha i pokvare-nosti, otkrivajući pravu ljudsku prirodu i našu potrebu za Spasiteljem.

Jedna tako posebna knjiga kao što je Biblija, zasnovana na istoriji, prožeta proročanstvima i sposobna da preobrazi ljudski život, mora se i tumačiti na poseban način. Ne možemo je tumačiti kao svaku drugu knjigu, jer živu Božju Reč moramo razumeti u svetlosti živog Hrista koji je obećao da će poslati svog Duha da nas uputi „na svaku istinu“ (Jovan 16,13). Biblija, otuda, kao otkrivenje Božje istine, mora sadržavati sopstvene unutrašnje principe tumačenja. Te principe možemo pronaći kad proučavamo na koji način su biblijski pisci koristili Pismo i kako ih je ono vodilo u tumačenju sopstvenih poruka.

ZA DALJE RAZMIŠLJANJE

U knjizi *Velika borba* od Elen G. Vajt pročitajte poglavlje „Biblija – naša zaštita“, str. 593-602 orig., a u knjizi *Čežnja vekova* poglavlje pod naslovom „Da se ne plaši srce vaše“, str. 662-680 orig.

„Bog je u svojoj Reči, poverio ljudima znanje neophodno za spasenje. Sveta pisma moraju biti prihvaćena kao autoritativno, nepogrešivo otkrivenje Njegove volje. Ona su merilo karaktera, pravilo vere i potvrda iskustva.“ – Elen G. Vajt, *Velika borba*, str. 9 orig.

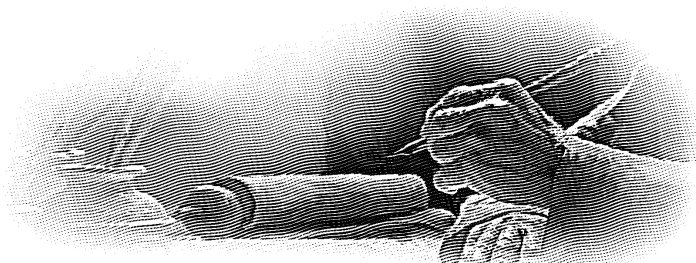
Mnogi su umrli zato što su uzdizali Božju Reč i ostajali joj verni. Jedan od njih bio je dr Roland Tejlor, engleski paroh koji se, u vreme vladavine „krvave“ Meri, odupro nametanju katoličke mise u svojoj parohiji Hedli u Engleskoj. Pošto je bio izbačen iz crkve i ismejan zbog svoje privrženosti Pismu, on se obratio lično biskupu od Vinčestera, lordu kancelaru Engleske, ali on ga je bacio u zatvor i na kraju poslao na lomaču. Neposredno pre svoje smrti, 1555. godine, izgovorio je sledeće reči:

„Dobri ljudi! Nisam vas učio ničemu drugom osim Božjoj svetoj Reči, i to onim poukama koje sam i sam izvukao iz Božje blagoslovene knjige – svete Biblije. Došao sam danas ovde da to zapečatim svojom krvlju.“ – John Foxe, *The New Foxe's Book of Martyrs*, rewritten and updated by Harold J. Chadwick (North Brunswick, NJ: Bridge-Logos Publishers, 1997), p. 193. Pre nego što je vatra buknula i oduzela mu život, čulo se kako dr Tejlor recituje 51. Psalam.

ZA RAZGOVOR:

- Na koji način proročanstva potvrđuju božansko poreklo Biblije? Kako nas njihovo ispunjenje utvrđuje u našoj veri?
- U vezi sa pitanjem na kraju odseka za utorak, zašto su dokazi u prilog tome da je Isus Mesija tako snažni?
- Isus i apostoli pokazali su nepokolebljivu veru u pouzdanost i božanski autoritet Svetog pisma. Na primer, koliko puta se sam Isus pozivao na Pismo i na činjenicu (često u vezi s Njim samim) da se Pisma moraju „ispuniti“? (Videti, na primer Matej 26,54.56; Marko 14,49; Luka 4,21; Jovan 13,18; Jovan 17,12). Dakle, ako je sam Isus tako ozbiljno shvatao Bibliju (u Njegovom slučaju bio je to Stari zavet), insistirajući posebno na tome da se proročanstva moraju ispuniti, kakav bi onda trebalo da bude naš stav prema toj nadahnutoj knjizi?

POREKLO I PRIRODA BIBLIJE

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: 2. Petrova 1,19-21; 2. Timotiju 3,16.17; 5. Mojsijeva 18,18; 2. Mojsijeva 17,14; Jovan 1,14; Jevrejima 11,3.6.

Tekst za pamćenje: „Toga radi i mi zahvaljujemo Bogu bez prestanka što vi primivši od nas riječ čuvenja Božijega primiste ne kao riječ čovječiju, nego, kao što zaista jest, riječ Božiju, koja i čini u vama koji vjerujete“ (1. Solunjanima 2,13).

Način na koji sagledavamo poreklo i prirodu Pisma uveliko određuje ulogu koju Biblija igra u našem životu i crkvi kao celini. Kako tumačimo Bibliju u značajnoj meri je oblikovano pod uticajem našeg shvatanja procesa otkrivenja i nadahnuća. Kad želimo ispravno da razumemo Pismo, treba najpre da dopustimo Bibliji da postavi osnovne parametre u skladu s kojima se treba ophoditi prema njoj. Ne možemo proučavati matematiku pomoću empirijskih metoda koji se koriste u biologiji ili sociologiji. Ne možemo proučavati fiziku istim sredstvima koja služe za proučavanje istorije. Slično tome, duhovne istine Biblije ne možemo pravilno upoznati i sagledati uz pomoć ateističkih metoda, koji Bibliji pristupaju kao da Bog ne postoji. Prilikom tumačenja Pisma, treba ozbiljno uzeti u obzir božansko-ljudsku dimenziju Božje Reči. Dakle, ono što nam je potrebno da bismo ispravno tumačili Pismo jeste da Bibliji pristupimo s verom umesto sa metodološkim skepticizmom i sumnjom.

Ove sedmice razmotrićemo neke osnovne aspekte porekla i prirode Biblije koji bi trebalo da utiču na to kako je tumačimo i razumemo.

Pročitajte 2. Petrova 1,19-21. Kako Petar izražava svoje ubedenje u vezi sa biblijskom proročkom porukom?

Biblija nije nalik nijednoj drugoj knjizi. Prema apostolu Petru, proroci su bili pokrenuti Svetim Duhom tako da je sadržaj njihove poruke poticao od Boga. Oni je nisu sami izmislili. Umesto da bude slična „pripovjetkama mudro izmišljenim“ (2. Petrova 1,16), proročka poruka Biblije je božanskog porekla i zato je istinita i verodostojna. „Naučeni od Svetoga Duha govoriše sveti Božiji ljudi“ (2. Petrova 1,21). Bog je bio na delu u procesu otkrivenja, kada je odabranim ljudima obznanjivao svoju volju.

Direktna verbalna komunikacija između Boga i pojedinih ljudskih bića nepobitna je činjenica Svetih spisa. Zato Biblija ima naročit, božanski autoritet, i mi u svom tumačenju Pisma treba da uzmemo u obzir taj božanski element. Budući da je naš sveti Bog njihov krajnji autor, biblijske knjige su prikladno nazvane „Sveta pisma“ (Rimljanima 1,2; 2. Timotiju 3,15).

Inače, Sveto pismo je dato i iz praktičnih razloga. Ono je „korisno za učenje, za karanje, za popravljavanje, za poučavanje u pravdi, da bude savršen čovjek Božij, za svako dobro djelo pripravljen“ (2. Timotiju 3,16.17).

Osim toga, potrebna nam je pomoć Svetog Duha da bismo u svom životu primenili ono što nam je Bog otkrio u svojoj Reči. Prema apostolu Petru, tumačenje božanski otkrivene Božje Reči nije stvar našeg vlastitog mišljenja. Nama su potrebni Božja Reč i Sveti Duh da bismo pravilno razumeli njeno značenje.

Pismo takođe kaže: „Jer Gospod Gospod ne čini ništa ne otkrivši tajne svoje slugama svojim prorocima“ (Amos 3,7). Biblijski izrazi za „otkrivenje“ (u svojim različitim oblicima) izražavaju misao da je nešto, što je prethodno bilo skriveno, sada obelodanjeno ili razotkriveno i na taj način postalo poznato i vidljivo. Nama je kao ljudskim bićima potrebno takvo razotkrivanje, ili otkrivenje, jer smo grešni i odvojeni od Boga zbog svog greha, te prema tome zavisimo od Njega da bismo spoznali Njegovu volju.

Dovoljno je teško poslušati Bibliju čak i kad verujemo u njeno božansko poreklo. Šta bi se desilo kada bismo počeli da sumnjamo ili čak dovodimo u pitanje to božansko poreklo?

S obzirom da Bog koristi govor kao sredstvo kojim otkriva svoju volju čoveku, božansko otkrivenje se može zapisati. Ali, kao što smo već videli, Biblija je rezultat Božjeg otkrivanja istine delovanjem Svetog Duha, koji prenosi i štiti svoju poruku uz pomoć ljudskih oruđa. To je razlog što možemo očekivati suštinsko tematsko jedinstvo, koje se zaista i vidi u čitavom Pismu, od 1. Mojsijeve do Otkrivenja (na primer, uporedite tekst 1. Mojsijeva 3,14.15 sa tekstom Otkrivenje 12,17).

Pročitajte 2. Petrova 1,21; 2. Timotiju 3,16 i 5. Mojsijeva 18,18. Šta nam ti tekstovi govore o nadahnutosti Pisma?

Sve je Pismo božanski nadahnuto, i pored toga što nisu svi delovi podjednako podsticajni za čitanje, pa čak ni obavezno primenjivi na nas danas (na primer, odlomci koji se odnose na jevrejske praznike jesu nadahnuti, iako se danas ne zahteva od nas da ih svetkujemo). Ipak, mi treba da proučavamo celo Pismo, čak i one delove koje nije lako čitati i razumeti, ili koji nisu naročito primenjivi na naše vreme.

Zapazimo takođe da nije sve u Bibliji direktno ili natprirodno otkriveno. Ponekad je Bog koristio biblijske pisce koji su pažljivo istraživali neki predmet ili su koristili postojeća dokumenta (videti Isus Navin 10,13; Luka 1,1-3) da bi preneli Njegovu poruku.

Pa ipak, celo Pismo je nadahnuto (2. Timotiju 3,16). Zbog toga Pavle tvrdi: „Što se naprijed napisala za našu se nauku napisala, da trpljenjem i utjehom Pisma nad imamo“ (Rimljanima 15,4).

„Biblija upućuje na Boga kao na svog Autora, iako je pisana ljudskom rukom. Raznovrsnim stilovima različitih knjiga, ona otkriva osobenosti svojih mnogobrojnih pisaca. Sve istine otkrivene u njoj, 'od Boga su dane' (2. Timotiju 3,16), ali su izražene ljudskim rečima.“ – Elen G. Vajt, *Velika borba*, str. 7 orig.

Danas ima biblijskih naučnika koji negiraju božansko autorstvo nad mnogim delovima Biblije, čak u toj meri da se mnoga ključna učenja, kao što su Stvaranje, Izlazak, vaskrsenje – osporavaju. Zašto je od presudne važnosti da ne otvorimo ta vrata, čak ni na trenutak? Na kraju krajeva, zar treba mi da donosimo sud o Božjoj Reči?

PISANA REČ BOŽJA

„I reče Gospod Mojsiju: Napiši sebi te riječi; jer po tijem riječima učinih zavjet s tobom i s Izrailjem“ (2. Mojsijeva 34,27). Zašto je Gospod tražio od Mojsija da zapiše te reči umesto da ih samo izgovori pred narodom? Koja je očigledna prednost pisane Reči?

Bog koji govori i koji je stvorio ljudski jezik osposobljava odabrane ljude da prenesu božanski otkrivene istine i božanski nadahnute misli na verodostojan i pouzdan način. Otuda ne čudi što nalazimo da je Bog dosta rano zapovedio biblijskim piscima da Njegova uputstva i otkrivenja iznesu u pisanom obliku.

Čemu nas sledeći tekstovi uče kad je reč o pisanom otkrivenju?

2. Mojsijeva 17,14; 24,4 _____

Isus Navin 24,26 _____

Jeremija 30,2 _____

Otkrivenje 1,11.19; 21,5; 22,18.19 _____

Zašto je Bog zapovedio da Njegova otkrivenja i nadahnute poruke budu zapisani? Očigledan odgovor je da ih ne bismo tako lako zaboravili. Pisane reči Biblije su stalna referentna tačka koja nas upućuje na Boga i Njegovu volju. Pisani dokument obično može biti bolje očuvan i mnogo pouzdaniji od usmenih poruka, koje se moraju stalno ponavljati. Pisana Reč, koja se može uvek iznova prepisivati, dostupnija je mnogo većem broju ljudi nego da je samo izgovorena. Najzad, mi možemo govoriti samo ograničenom broju ljudi u isto vreme i na istom mestu, ali ono što je zapisano može doći do bezbroj čitalaca na mnogim različitim lokacijama i kontinentima, pa čak biti na blagoslov i mnogim kasnijim generacijama. Čak i kad ljudi nisu u stanju sami da čitaju, drugi mogu glasno da im pročitaju neki pisani dokument.

PARALELA IZMEĐU HRISTA I PISMA

Pročitajte Jovan 1,14; Jovan 2,22; Jovan 8,31.32 i Jovan 17,17. Koje paralele vidite između Isusa, utelovljene Božje Reči i Svetog pisma, pisane Božje Reči?

Postoji paralela između Božje Reči koja je postala telo (tj. Isusa Hrista), i pisane Božje Reči (tj. Svetog pisma). Baš kao što je Isus natprirodno začet od Svetog Duha a ipak rođen od žene, tako i Sveto pismo ima natprirodno poreklo ali je dato preko ljudskih bića.

Isus Hristos je postao čovek u vremenu i prostoru. Živeo je u određeno vreme i na određenom mestu. Pa ipak, ta činjenica ne negira Njegovo božanstvo, niti Ga čini istorijski uslovljenim. Isus je jedini Otkupitelj za sve ljude, širom sveta i u sva vremena (videti Dela 4,12). Isto tako, Božja pisana Reč, Biblija, takođe je data u posebno vreme i u posebnoj kulturi. Baš kao Isus Hristos, Biblija nije vremenski uslovljena, tj. ograničena na posebno vreme i mesto, već ostaje obavezujuća za sve ljude, širom sveta.

Kad je Bog otkrio sebe, On se spustio na ljudski nivo. Isusova ljudska priroda pokazivala je sve znake ljudskih slabosti i uticaja nekih 4000 godina stalnog pogoršavanja. A On je ipak bio bez greha. Isto tako, jezik Pisma je ljudski jezik – ne neki „savršeni, nadljudski“ jezik kojim niko ne govori i koji niko ne razume. Premda svaki jezik ima svoja ograničenja, Stvoritelj čovečanstva, koji je i Stvoritelj ljudskog govora, savršeno je sposoban da na pouzdan način saopšti svoju volju ljudskim bićima bez ikakvog zavaravanja.

Naravno, svako poređenje ima svoje granice. Isus Hristos i Sveto pismo nisu identični. Biblija nije Božje utelovljenje. Bog nije knjiga. Bog je u Isusu Hristu postao čovek. Mi volimo Bibliju zato što obožavamo Spasitelja objavljenog na njenim stranicama.

Biblija je jedinstvena i neodvojiva božansko-ljudska spona. Elen Vajt je to jasno shvatila kad je zapisala: „Biblija sa svojim Bogom danim istinama izraženim ljudskim jezikom, predstavlja spoj božanskog i ljudskog. Takav spoj je postojao i u prirodi Isusa Hrista koji je bio Božji Sin i Sin čovečji. Prema tome, za Bibliju važi ono isto što važi za Hrista – da 'Riječ postade tijelo i useli se u nas' (Jovan 1,14).“ – Elen G. Vajt, *Velika borba*, str. 8 orig.

Zašto Pismo mora da bude u osnovi naše vere? Da nije njega, gde bismo bili?

RAZUMEVANJE BIBLIJE VEROM

Pročitajte Jevrejima 11,3.6. Zašto je vera od presudne važnosti u razumevanju Boga i Njegove Reči? Zašto je bez vere nemoguće ugoditi Bogu?

Svako pravo učenje odvija se u kontekstu vere. Upravo poverenje koje dete ima u svoje roditelje omogućava mu da sazna nove stvari. Odnos poverenja je taj koji navodi dete da spozna osnovne aspekte života i ljubavi. Znanje i razumevanje, prema tome, izrastaju iz odnosa poverenja i ljubavi.

U istom smislu, dobar muzičar izvodi muzičko delo na pravi način onda kada, osim ovladavanja izvrsnim tehničkim veštinama uz pomoć kojih svira svoj instrument, pokazuje i ljubav prema toj muzici, kompozitoru i instrumentu. Tako i mi možemo na ispravan način razumeti Bibliju ako joj ne pristupamo sa skeptičnim i kritičkim stavom (sa metodološkom sumnjom), već u duhu ljubavi i vere. Apostol Pavle je pisao: „A bez vjere nije moguće ugoditi Bogu“ (Jevrejima 11,6). Prema tome, neophodno je da Bibliji pristupamo u veri, priznajući njeno natprirodno poreklo, umesto da na nju gledamo kao na običnu ljudsku knjigu.

Adventistički hrišćani su jasno izrazili taj uvid u natprirodno poreklo Pisma u okviru prvog osnovnog verovanja Adventističke crkve sedmog dana, koje glasi: „Sveto pismo – Stari i Novi zavet – pisana je Božja Reč data božanskim nadahnućem. Nadahnuti autori govorili su i pisali onako kako ih je pokretao Sveti Duh. U ovoj Reči, Bog je poverio čovečanstvu znanje neophodno za spasenje. Sveto pismo je vrhunsko, autoritativno i nepogrešivo otkrivenje Njegove volje. Ono je merilo karaktera, test iskustva, autoritativni tumač doktrina i verodostojni izveštaj o Božjem delovanju u istoriji (Psalmi 119,105; Priče 30,5.6; Isaija 8,20; Jovan 17,17; 1. Solunjanima 2,13; 2. Timotiju 3,16.17; Jevrejima 4,12; 2. Petrova 1,20.21).“

Šta ljudima nedostaje u njihovom razumevanju Biblije, ukoliko joj ne pristupe sa stanovišta vere? Zbog čega to nije slepa vera? To jest, koje dobre razloge imamo da bismo verovali, i zašto je vera ipak neophodna kada se bavimo biblijskim istinama?

ZA DALJE PROUČAVANJE

Pročitajte sledeće teme iz dokumenta „Metode proučavanja Biblije“: „2. Pretpostavke koje proizlaze iz tvrdnji Svetog pisma“, pod a) Poreklo, i pod b) Autoritet. (Tekst „Metode proučavanja Biblije“ može se naći na veb sajtu: <https://www.adventisti.net/metode-proucavanja-biblije/>).

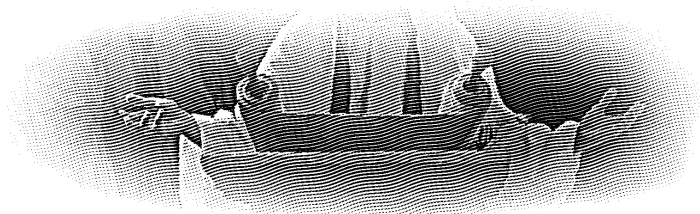
Mada je od presudne važnosti za našu veru, Biblija sama po sebi ne bi imala stvarnu duhovnu vrednost za nas, kad Sveti Duh ne bi uticao na naše srce i um dok je čitamo i proučavamo.

„Bog je u svojoj Reči, poverio ljudima znanje neophodno za spasenje. Sveta pisma moraju biti prihvaćena kao autoritativno, nepogrešivo otkrivenje Njegove volje. Ona su merilo karaktera, pravilo vere i potvrda iskustva... Međutim, činjenica da je Bog svoju volju otkrio ljudima preko svoje Reči, ne isključuje potrebu za stalnom prisutnošću i vođstvom Svetog Duha. Naprotiv, naš Spasitelj je obećao svoga Duha koji će Njegovim slugama otvarati Reč, rasvetljavati i primenjivati njena učenja. A budući da je to isti Duh koji je nadahnuo Bibliju, nemoguće je da učenje Duha ikad protivreči učenju Reči.“ – Elen G. Vajt, *Velika borba*, str. 9 orig.

ZA RAZGOVOR:

- Zašto nam Bog otkriva sebe i svoju volju? Zašto nam je potrebno otkrivenje?
- Kako Bog otkriva sebe? Bog koristi različita sredstva da bi otkrio nešto o sebi. On to čini na jedan uopšteniji način preko prirode, ali i konkretnije preko snova (Danilo 7,1), vizija (1. Mojsijeva 15,1), znakova (1. O carevima 18,24.38), kao i preko svog Sina Isusa Hrista (Jevrejima 1,1.2). Da li vam se Bog lično otkrio? Iznesite svoje iskustvo.
- Neki biblijski naučnici odbacuju mnoga od njenih učenja, smatrajući ih običnim mitovima. Učenja kao što su izveštaj o stvaranju, doslovni Adam i Eva, izlazak iz Egipta i događaji iz Knjige proroka Danila, neki su od primera učenja (iz Starog zaveta) koja se odbacuju kao maštovite priče sastavljene s namerom da dočaraju duhovne istine. To je ono što se dešava kad ljudi sude o Božjoj Reči. Šta nam to govori o opasnosti u koju nas dovodi takav jedan stav?
- Bog je u Bibliji otkrio svoju volju na upečatljiv način. Ipak, On želi vašu pomoć da bi širio poznanje svoje volje i dobru vest o spasenju, koje se može naći samo u Isusu Hristu. Kad ljudi posmatraju vas i vaše ponašanje, šta im to govori o Bogu?

KAKO SU ISUS I APOSTOLI GLEDALI NA BIBLIJU

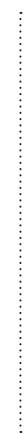

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: Matej 4,1-11; Matej 22,37-40; Luka 24,13-35.44.45; Luka 4,25-27; Dela 4,24-26.

Tekst za pamćenje: „A On odgovori i reče: Pisano je: Ne živi čovjek o samom hljebu, no o svakoj riječi koja izlazi iz usta Božijih“ (Matej 4,4).

Nažalost, u ovo postmoderno doba, Biblija se uveliko reinterpetira, i to kroz sočiva neke vrste filozofije koja dovodi u pitanje i njeno nadahnuće i autoritet. Zapravo, na Bibliju se gleda samo kao na zamisli ljudskih bića u jednoj prilično primitivnoj kulturi, koji nisu imali mogućnosti da razumeju svet na način na koji ga mi danas razumemo. U isto vreme, natprirodni elementi se ili omalovažavaju ili čak uklanjaju sa slike, pretvarajući Bibliju u jedan dokument koji je, umesto da predstavlja Božje viđenje čoveka, postao ljudsko viđenje Boga. Kao posledica toga, Biblija je za mnoge postala uglavnom nebitna u ovo doba kojim dominiraju darvinovski način razmišljanja i moderna filozofija.

Međutim, mi u potpunosti odbacujemo takav stav. Umesto toga, u Novom zavetu vidimo kako možemo, na jedan nadahnuti način, sagledati čitavo Pismo – proučavajući kako su Isus i apostoli razumeli Stari zavet, jedinu Bibliju koju su u to vreme imali. Kako su se oni odnosili prema ljudima, mestima i događajima koji su tu opisani? Od kojih pretpostavki su polazili i koji metod tumačenja su dalje koristili? Radije sledimo njih i njihova shvatanja, umesto zabluda nenadahnutih ljudi čije pretpostavke vode samo u skepticizam i sumnju u pogledu Božje Reči.

Isusovo krštenje od strane Jovana Krstitelja označilo je početak Spasiteljeve službe. Nakon toga, Duh Ga je poveo u judejsku pustinju, gde Ga je – u Njegovom najslabijem ljudskom izdanju – sotona kušao.

Pročitajte Matej 4,1-11. Kako se Isus branio od sotoninih iskušenja u pustinji? Šta bi trebalo da naučimo u vezi sa Biblijom na osnovu tog izveštaja?

Kada je bio kušan apetitom, Isus je uzvratio: „Pisano je: Ne živi čovjek o samom hljebu, no o svakoj riječi koja izlazi iz usta Božijih“ (Matej 4,4). On upućuje na živu Reč i na njen konačni, božanski izvor. Na taj način, Isus potvrđuje autoritet Pisma. Kada je bio kušan svetskim carstvima i slavom, odgovorio je: „Stoji napisano: Gospodu Bogu svojemu poklanjaj se i Njemu jedinome služi“ (Matej 4,10, Luka 4,8). Hristos nas podseća da je istinsko bogoslužjenje usredsređeno na Boga i ni na koga drugog, i da potčinjavanje Njegovoj Reči predstavlja istinsko obožavanje. Konačno, na kušanje u vezi sa ljubavlju prema razmetanju i hvalisanju, Isus odvrća: „I to stoji napisano: Nemoj kušati Gospoda Boga svojega“ (Matej 4,7; takođe i Luka 4,12).

Na sva tri iskušenja, Isus odgovara rečima: „Pisano je“. To jest, Isus odlazi pravo u Božju Reč i ništa drugo, da bi se izborio sa sotoninim napadima i prevarama. To bi trebalo da bude moćna pouka za sve nas – Biblija i samo Biblija je najviše merilo i osnov našeg verovanja.

Da, Biblija i samo Biblija bila je Isusov metod odbrane od napada neprijatelja. Isus je Bog, ali u svojoj odbrani od sotone On se potčinjava isključivo Božjoj Reči.

Isus ne iznosi lično mišljenje, ne daje nikakav komplikovani, teško razumljivi argument, ne koristi izraze ličnog neprijateljstva, već jednostavne ali duboke reči Pisma. Za Hrista, Pismo ima najviši autoritet i najveću silu. Na taj način, On svoju službu otpočinje postavljanjem čvrstog temelja, i nastavlja da zida na pouzdanosti Biblije.

Kako i mi možemo naučiti da se u istoj meri oslanjamo na Božju Reč i da joj se isto tako povinujemo?

ISUS I ZAKON

Pročitajte Matej 5,17-20; Matej 22,29 i Matej 23,2.3. Šta Isus kaže u okviru ovih tekstova?

Isus je učio svoje sledbenike da budu poslušni Božjoj Reči i zakonu. Ne postoji ni najmanji nagoveštaj da je On sumnjao u autoritet i relevantnost Pisma. Naprotiv, On se stalno pozivao na Pismo kao na izvor božanskog autoriteta. A sadukejima je govorio: „Varate se, ne znajući Pisma ni sile Božije“ (Matej 22,29). Isus je poručivao da samo intelektualno poznavanje Biblije i njenih učenja nije dovoljno za poznanje istine i, što je još važnije, za poznanje Gospoda koji je oličjenje te istine.

Šta nam tekst Matej 22,37-40 govori o Isusovom viđenju Mojsijevog zakona?

U ovoj izjavi zakoniku, Isus sažima Deset zapovesti datih Mojsiju skoro 1.500 godina ranije. Treba zapaziti kako se Isus usredsređuje na starozavetni zakon i uzdiže ga na najviši nivo. Mnogi hrišćani pogrešno zaključuju je tu data neka nova zapovest, te da je starozavetni zakon, na neki način, sada zamenjen novozavetnim evanđeljem. Međutim, činjenica je da se ono čemu nas Isus uči zasniva na starozavetnom zakonu. Hristos nam, u stvari, otkriva i daje potpuniji uvid u zakon, ističući da „o ovima dvjema zapovijestima“ (što sažimaju Deset zapovesti – od kojih se prve četiri bave ljudsko-božanskim odnosom, a ostalih šest međuljudskim odnosima) – „visi sav zakon i proroci“ (Matej 22,40). Isus je dakle uzdigao čitav Stari zavet kada je upotrebio izraz „zakon i proroci“, što je skraćeno od „zakon, proroci i spisi“, odnosno sva tri dela Starog zaveta.

„On (Hristos) je ukazivao na Pisma kao na neosporan autoritet, a i mi bi trebalo da činimo isto. Biblija treba da bude predstavljena svetu kao reč beskonačnog Boga, kao kraj svake rasprave i temelj svekolike vere.“ – Elen G. Vajt, *Pouke velikog Učitelja*, str. 39, 40 original.

Koji bi (ako takvih uopšte ima) konkurentski izvori autoriteta (porodica, filozofija, kultura) mogli da vas spreče da se pokorite Božjoj Reči?

Pročitajte Luka 24,13-35.44.45. Kako Isus koristi Pismo da bi učenicima predstavio evanđeosku poruku?

Posle Hristove smrti, Njegovi sledbenici bili su zbunjeni i mučeni sumnjom. Kako je to moglo da se dogodi? I šta je sve to značilo? U ovom poglavlju Evandjelja po Luki vidimo da se Isus dvaput pojavio pred učenicima – prvi put pred dvojicom na putu za Emaus, a nešto kasnije i pred ostalima. Isus u dva maha objašnjava kako se ispunilo sve što su starozavetna proročanstva najavljivala: „I počevši od Mojsija i od sviju proroka kazivaše im što je za Njega u svemu Pismu“ (Luka 24,27).

I ponovo, u tekstu Luka 24,44.45, On izjavljuje: „Ovo su riječi koje sam vam govorio... da sve treba da se izvrši što je za Mene napisano u zakonu Mojsijevu i u Prorocima i u Psalmima“. Tada im Isus „otvori im da razumiju Pismo“.

Zapazite da tekst Luka 24,27 upućuje na ono što je napisano „u svemu Pismu“. Kasnije se to ponovo naglašava izrazom „u zakonu Mojsijevu i u Prorocima i u Psalmima“ (Luka 24,44). To jasno potvrđuje da se Isus, utelovljena Reč (Jovan 1,1-3.14), oslanja na autoritet Pisma kako bi objasnio da je sve to bilo prorečeno stotinama godina ranije. Pozivanjem na celokupno Pismo, Isus uči svoje sledbenike primerom. Jer, trebalo je da i oni, kad krenu da objave evanđeosku poruku, iznose celo Pismo, kako bi novim obraćenicima širom sveta pružili jasno razumevanje i silu.

Zapazite takođe kako Isus, u tekstu Matej Isus 28,18-20, poručuje tadašnjim učenicima (a i nama danas): „Dade Mi se svaka vlast na Nebu i na zemlji.“ Ali ta vlast ostaje ukorenjena u Ocu i čitavom Božanstvu, jer On odmah potom dodaje: „Idite, dakle, i naučite sve narode krsteći ih va ime Oca i Sina i Svetoga Duha.“ A zatim dolazi ključni tekst: „Učeći ih da sve drže što sam vam zapovijedao.“ Šta je to Isus učio i zapovedao? Njegova učenja su zasnovana na celom Pismu. Upravo na osnovu proročkog autoriteta Reči On je došao, i upravo u znak ispunjavanja proročanstava Pisma potčinio se svom Ocu.

Ako Isus prihvata Pismo u celini, zašto je neophodno da i mi to činimo? I ponovo, kako možemo naučiti da prihvatamo autoritet čitavog Pisma, čak i kad shvatimo da nije sve uvek primenjivo na nas danas? Iznesite svoj odgovor u razredu.

Isus je učio da je Biblija Božja Reč u smislu da se ono što ona govori podudara sa onim što Bog govori. Njeno poreklo je u Bogu, te samim tim ona predstavlja krajnji autoritet u svakom aspektu života. Bog je delovao tokom istorije kako bi, kroz Bibliju, otkrio svoju volju čovečanstvu.

Na primer, u tekstu Matej 19,4.5, Isus se poziva na reči koje je zapisao Mojsije. Ali, tom prilikom, On kaže: „Onaj koji je u početku stvorio čovjeka... reče: Zato ostaviće čovjek oca svojega i mater.“ Umesto „Pismo kaže“, Isus izjavljuje: „Onaj koji je u početku stvorio čovjeka... reče“, pripisujući Stvoritelju reči koje je pripovedač 1. Mojsijeve zapisao. Bog se tu, zapravo, smatra autorom te izjave, iako je nju zapisao Mojsije.

Pročitajte sledeće tekstove. Kako je Isus gledao na istorijske ličnosti i događaje iz Biblije?

Matej 12,3.4 _____

Marko 10,6-8 _____

Luka 4,25-27 _____

Luka 11,51 _____

Matej 24,38 _____

Isus dosledno govori o starozavetnim osobama, mestima i događajima kao istorijski verodostojnim. On pominje događaje iz 1. i 2. poglavlja 1. Mojsijeve, Avelja iz 4. poglavlja 1. Mojsijeve, Davidovo jedenje postavljenih hlebova, i proroka Jelisija između ostalih istorijskih ličnosti. U više navrata On govori o stradanju proroka u prošlosti (Matej 5,12; Matej 13,57; Matej 23;34-36; Marko 6,4). U jednoj poruci upozorenja, Isus opisuje Nojevo vreme: „Jeđahu i pijahu, ženjahu se i udavahu do onoga dana kad Noje uđe u kovčeg, i ne osjetiše dok ne dođe potop i odnese sve; tako će biti i dolazak Sina Čovječijega“ (Matej 24,38.39). Sve ukazuje na to da Isus govori o tom moćnom činu Božjeg suda kao o istorijskom događaju.

S obzirom da sam Isus pominje te istorijske ličnosti kao stvarne, šta nam to govori o sili sotonskih prevara, budući da mnogi ljudi danas, čak i onih koji se smatraju hrišćanima, često negiraju njihovo postojanje? Zašto ne smemo nikad upasti u tu zamku?

Novozavetni pisci pristupaju Bibliji na isti način kao Isus. Što se tiče doktrine, etike i ispunjenja proročanstava, Stari zavet je za njih bio autoritativna Božja Reč. U onome što su ti ljudi govorili i činili, ne nalazimo nigde ništa što dovodi u pitanje autoritet ili autentičnost bilo kog dela Biblije.

Šta nam sledeći tekstovi govore o tome kako su apostoli razumeli autoritet Božje Reči?

Dela 4,24-26 _____

Dela 13,32-36 _____

Rimljanima 9,17 _____

Galatima 3,8 _____

Zapazite kako se u tim tekstovima Pismo blisko povezuje sa glasom samog Boga. U 4. poglavlju Dela apostola, neposredno pre nego što će se ispuniti Svetim Duhom, učenici slave Boga zbog izbaavljenja Petra i Jovana. U svom hvalospevu, oni podižu glasove, odajući priznanje Bogu kao Stvoritelju i kao Onome koji progovara preko svog sluga Davida. Što će reći – Davidove reči su Božje reči. U tekstu Dela 13,32-36 Pavle ponovo citira Davida, ali njegove reči pripisuje Bogu, kada u 32. stihu pominje ono „što je Bog obećao očevima“ (RSV).

U Rimljanima 9,17, gde se očekuje da Bog bude subjekat, Pavle koristi izraz „Pismo“ izjavljujući: „Jer Pismo govori faraonu...“ – što bi u suštini moglo da se izrazi rečima: „Jer Bog govori faraonu.“ U Galatima 3,8, subjekat „Pismo“ se koristi umesto „Bog“, pokazujući kako je Božja Reč blisko povezana sa Njim samim.

Zapravo, novozavetni pisci se jednodušno oslanjaju na Stari zavet kao na Božju Reč. U Novom zavetu ima na stotine citata iz Starog zaveta. Jedan proučavalac je sastavio listu od 2.688 direktnih navoda – 400 iz Knjige proroka Isaije, 370 iz Psalama, 220 iz 2. Mojsijeve, i tako dalje. Ako bismo toj listi dodali još i aluzije, teme i motive, taj broj bi se znatno uvećao. Novozavetne knjige se u velikoj meri pozivaju na starozavetna proročanstva, što obično počinje izrazom: „Pisano je“ (Matej 2,5; Marko 1,2.7,6, Luka 2,23.3,4; Rimljanima 3,4.8,36.9,33; 1. Korinćanima 1,19; Galatima 4,27; 1. Petrova 1,16). Sve to potvrđuje da su starozavetni spisi temelj na kom počivaju učenja Isusa i apostola.

Šta bi trebalo da naučimo iz tih primera o tome koliko je opasna svaka ideja koja umanjuje naše poverenje u autoritet Pisma?

ZA DALJE PROUČAVANJE

Iz knjige Čežnja vekova od Elen Vajt pročitajte poglavlja „Kao dete“, str. 68-74 original i „Kušanje“, str. 114-123 original.

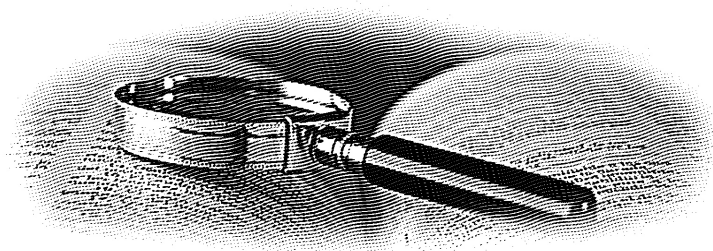
„Ljudi smatraju sebe mudrijim od Božje Reči, pa čak mudrijim i od samog Boga. Umesto da utvrde svoje stope na tom nepomičnom temelju i podrede sve sudu Božje Reči, oni vrednuju tu Reč prema sopstvenim zamislama o nauci i prirodi, pa je čak, ako im izgleda da se ona ne slaže sa njihovim naučnim shvatanjima, odbacuju kao nedostojnu poverenja.“ – Ellen G. White, *Signs of the Times*, March 27, 1884, p. 1.

„Oni koji se na najbolji način upoznaju sa Božjom mudrošću i svrhom otkrivenom u Njegovoj Reči, postaju ljudi i žene velike umne snage, i mogu biti uspešni saradnici velikog Učitelja, Isusa Hrista... Hristos je svom narodu dao reči istine i svi su pozvani da uzmu učešća u njihovom objavljivanju svetu... Nema posvećenja osim putem istine, putem Reči. Od koliko je onda presudne važnosti da je svako razume!“ – Ellen G. White, *Fundamentals of Christian Education*, p. 432.

ZA RAZGOVOR:

- Ako su se Isus, evanđelisti i Pavle odnosili prema Starom zavetu kao prema Božjoj Reči, kako nam to otkriva zašto su mnoga današnja shvatanja Pisma pogrešna, i zašto ne bi trebalo da potpadamo pod uticaj takvih argumenata, ko god da ih iznosi?
- Samo da bismo kod ljudi stvorili predstavu o tome dokle je savremene proučavaoce Biblije odveo njihov skepticizam, navodimo nešto od onoga što mnogi današnji naučnici osporavaju. Oni odbacuju doslovnih šest dana stvaranja i umesto toga prihvataju teoriju o milijardama godina evolucije. Odbacuju ideju o bezgrešnom Adamu u jednom neiskvarenom svetu. Odbacuju izveštaj o sveopštem potopu. Ne veruju da je Avram doslovno postojao. Neki odbacuju priču o izlasku iz Egipta. Mnogi odbacuju Isusova čuda, uključujući i Njegovu vaskrsenje u telu. Neki, opet, odbacuju proročanstva u kojima proroci predskazuju budućnost, ponekad vekovima, pa čak i milenijumima unapred. Kakav zaključak možemo izvući iz svega toga u vezi s tim šta se dešava kad ljudi počnu da sumnjaju u autoritet i autentičnost Pisma? I kako možemo pokušati da pomognemo takvim ljudima da jasno sagledaju istinu?
- U odgovoru na pitanje postavljeno u okviru proučavanja predviđenog za utorak, kako razumemo tvrdnju da je celo Pismo nadahnuto, čak i oni delovi koji nisu uvek primenjivi na nas danas?

BIBLIJA – AUTORITATIVNI IZVOR NAŠE TEOLOGIJE

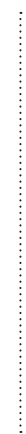
Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: Marko 7,1-13; Rimljanima 2,4; 1. Jovanova 2,15-17; 2. Korinćanima 10,5,6; Jovan 5,46.47; Jovan 7,38.

Tekst za pamćenje: „Zakon i svjedočanstvo tražite. Ako li ko ne govori tako, njemu nema zore“ (Isaija 8,20).

Nema hrišćanske crkve koja ne koristi Sveto pismo kako bi poduprla svoja verovanja. Međutim, uloga i autoritet Pisma u teologiji nisu isti u svim crkvama. Shvatanje uloge Pisma zapravo se uveliko razlikuje od crkve do crkve. To je važan ali veoma složen predmet koji ćemo istražiti proučavajući pet različitih izvora koji snažno utiču na naše tumačenje Pisma – tradiciju, iskustvo, kulturu, razum i samu Bibliju.

Ovi izvori imaju značajnu ulogu u svakoj teologiji i u svakoj crkvi. Svi smo mi deo različitih tradicija i kultura i pod njihovim smo uticajem. Svi imamo iskustva koja oblikuju naše mišljenje i utiču na to kako razumemo stvari. Svi imamo um da bismo razmatrali i procenjivali određene pojave. Svi čitamo Bibliju i služimo se njome da bismo razumeli Boga i Njegovu volju.

Koji od ovih izvora, ili koje kombinacije izvora, predstavljaju krajnji autoritet kad je reč o tome kako tumačimo Bibliju, i kako se oni koriste u svom uzajamnom odnosu? Davanje prednosti jednom ili većem broju izvora vodi do veoma različitih naglasaka i rezultata, i konačno određuje pravac čitave naše teologije.

Tradicija sama po sebi nije nešto loše. Ona daje izvesnu rutinu i strukturu postupcima koji se svakodnevno ponavljaju u našem životu. Ona nam može pomoći da ostanemo povezani sa svojim korenima. Stoga ne čudi što tradicija takođe igra važnu ulogu i u religiji. Ali, postoje i neke opasnosti u vezi s tradicijom.

Šta nam tekst Marko 7,1-13 govori o tome kako je Isus reagovao na neke običaje svog vremena?

Tradicija kojoj se Isus suprotstavio u jevrejskom društvu pažljivo se prenosila sa učitelja na učenika. U Isusovo vreme, ona je zauzimala mesto uporedo sa Svetim pismom. Tradicija, međutim, ima sklonost da se tokom dugih vremenskih perioda proširuje, obuhvatajući sve više pojedinosti i aspekata koji nisu bili deo Božjeg prvobitnog plana i Njegove Reči. Takva tradicija – iako su je zastupali ugledni „stari“ (videti Marko 7,3.5), odnosno verske vođe u jevrejskom društvu – nije ravnopravna sa Božjim zapovestima (videti Marko 7,8.9). To su ljudski običaji, koji na kraju dovode do toga da Božja Reč bude obesnažena, pa i „ukinuta“ (Marko 7,13).

Pročitajte 1. Korinćanima 11,2 i 2. Solunjanima 3,6. Kako pravimo razliku između Božje Reči i ljudskih običaja? Zašto je toliko važno da zaista pravimo tu razliku?

Živa Božja Reč izaziva u nama duboko poštovanje i stav odanosti. Iz te odanosti proizlazi izvesna tradicija. Naša odanost, međutim, treba uvek da bude posvećena živom Bogu, koji je otkrio svoju volju u pisanoj Reči. Dakle, Biblija ima jedinstvenu ulogu koja nadmašuje svaku ljudsku tradiciju. Biblija je iznad svih običaja, čak i onih dobrih. Običaje koji izrastaju iz našeg iskustva sa Bogom i Njegovom Rečju treba stalno preispitivati prema aršinima Svetog pisma.

Šta od onoga što mi kao crkva radimo može da se podvede pod oznaku „tradicija“? Zašto je važno da uvek pravimo razliku između tih običaja i biblijskog učenja? Iznesite svoje odgovore u razredu.

Pročitajte Rimljanima 2,4 i Titu 3,4.5. Kako mi doživljavamo Božju dobrotu, strljenje, praštanje, ljubaznost i ljubav? Zašto je važno da naša vera ne bude samo neko apstraktno, intelektualno znanje, već nešto što zaista doživljavamo? U isto vreme, na koje načine naše iskustvo može da dođe u sukob sa Biblijom i da nas čak zavede u našoj veri?

Iskustvo je sastavni deo ljudskog postojanja. Ono snažno utiče na naše misli i osećanja. Bog nas je stvorio na takav način da je naš odnos prema delima stvaranja, pa čak i samom Bogu, u značajnoj meri oblikovan našim iskustvom i povezan s njim.

Božja želja je da mi iskusimo lepotu odnosa, umetnosti i muzike, čudesna stvaranja, kao i radost Njegovog spasenja i silu obećanja iz Njegove Reči. Naša vera je nešto više od običnog poznavanja doktrine i racionalnog odlučivanja. Ono što doživljavamo u značajnoj meri oblikuje naše viđenje Boga, pa čak i razumevanje Njegove Reči. Međutim, potrebno je i da jasno sagledamo ograničenja i manjkavost našeg iskustva kad je reč o spoznaji Božje volje.

Kakvo upozorenje se nalazi u tekstu 2. Korinćanima 11,1-3? Šta nam to govori o ograničenjima u pogledu oslanjanja na iskustva?

Iskustva mogu biti veoma varljiva. Govoreći sa biblijskog stanovišta, iskustvo treba da ima svoj odgovarajući domen. Ono treba da bude usklađeno sa Svetim pismom i da se tumači na osnovu Pisma. Ponekad želimo da iskusimo nešto što nije u skladu sa Božjom Rečju i voljom. Tada je potrebno da naučimo da se oslanjamo na Božju Reč čak i više nego na svoja iskustva i želje. Trebalo bi da budemo na oprezu kako bismo se uverili da je naše iskustvo uvek u skladu sa Božjom Rečju i da ne protivreči jasnom učenju Biblije.

Vera u kojoj ljubav prema Bogu i ljubav prema drugima (videti Marko 12,28-31) predstavljaju glavne zapovesti, očigledno je vera u kojoj je iskustvo važno. U isto vreme, zašto je od presudne važnosti da uvek preispitujemo svoje iskustvo na osnovu Božje Reči?

Mi pripadamo određenoj kulturi ili kulturama, i njihov smo sastavni deo. Takođe, nalazimo se pod uticajem kulture i ona nas oblikuje. Niko ne može to da izbegne. Setite se samo koliki deo Starog zaveta zauzimaju priče o iskvarenosti drevnog Izraela pod uticajem okolnih kultura. Šta nas navodi da pomislimo da smo mi danas drugačiji, ili da smo bolji od njih?

Božja Reč je takođe data u određenoj kulturi, iako nije ograničena samo na nju. Premda kulturni faktori neizbežno utiču na naše razumevanje Biblije, ne bi trebalo da gubimo iz vida činjenicu da Biblija prevazilazi ustanovljene kulturne kategorije, kao što su etnička pripadnost, poreklo i društveni status. To je jedan od razloga što Biblija nadilazi svaku ljudsku kulturu i u stanju je čak da popravi i preobrazi grešne elemente koje nalazimo u svakoj od njih.

Pročitajte 1. Jovanova 2,15-17. Šta Jovan misli kad kaže da ne treba da volimo ono što je na svetu? Kako možemo živeti u svetu, a ipak nemati svetovni mentalitet?

Kultura, kao i svaki drugi vid Božjeg stvaranja, nalazi se pod uticajem greha. Otuda, i ona podleže Božjem sudu. Da, neki aspekti naše kulture mogu se vrlo lepo uskladiti sa verom, ali moramo uvek voditi računa da pravimo razliku između njih. U idealnom slučaju, biblijska vera bi trebalo da se, ukoliko je potrebno, suprotstavlja postojećoj kulturi i stvara kontrakulturu koja bi bila verna Božjoj Reči. Jer, ako u sebi nemamo nešto što nas čvrsto vezuje za ono što je iznad nas, uskoro ćemo se prepustiti onome što je oko nas.

Elen G. Vajt nam pruža sledeći uvid:

„Hristovi sledbenici treba da se odvoje od sveta u pogledu načela i interesa, ali ne treba da se izoluju od ljudi. Spasitelj se neprestano mešao s ljudima, ne da bi ih ohrabrivao u bilo čemu što nije u skladu sa Božjom voljom, već da bi ih uzdizao i oplemenjivao.“ – Ellen G. White, *Counsel to Parents, Teachers, and Students Regarding Christian Education*, p. 323.

Koji su aspekti vaše kulture u potpunosti suprotnosti sa biblijskom verom? Što je još važnije, kako da čvrsto stojimo nasuprot onim vidovima kulture koji nastoje da iskvare našu veru?

Pročitajte 2. Korinćanima 10,5,6; Priče 1,7 i Priče 9,10. Zašto je poslušnost Hristu u mislima toliko važna? Zašto je strah Gospodnji početak mudrosti?

Bog nam je dao sposobnost da mislimo i rasuđujemo. Svaka ljudska aktivnost i svaki teološki argument podrazumeva našu sposobnost da razmišljamo i izvodimo zaključke. Mi ne odobravamo nerazumnu veru. Međutim, kao posledica prosvetiteljstva 18. veka, ljudski razum je preuzeo jednu novu i dominantnu ulogu, posebno u zapadnom društvu, ulogu koja uveliko premašuje našu sposobnost razmišljanja i donošenja ispravnih zaključaka.

Nasuprot ideji da se sve naše znanje zasniva na čulnom iskustvu, javlja se drugo shvatanje koje ljudski razum posmatra kao glavni izvor saznanja. To gledište, pod nazivom racionalizam, polazi od ideje da istina nije čulna, već intelektualna kategorija, i da se izvodi iz razuma. Drugim rečima, izvesne istine postoje i jedino naš razum može neposredno da ih dokuči. Time se ljudski razum postavlja za kriterijum istine. Razum je postao novi autoritet pred kojim je sve ostalo moralo da se pokloni, uključujući i autoritet crkve, pa čak, što je još dramatičnije, i autoritet Biblije kao Božje Reči. Sve što nije bilo očigledno ljudskom umu odbacivalo se i dovodilo u pitanje. Taj stav je uticao na odnos prema mnogim delovima Pisma. Sva čuda i Božja natprirodna dela, kao što je Isusovo vaskrsenje u telu, devičansko rođenje, stvaranje sveta za šest dana – da pomenemo samo neke – više nisu smatrani istinitim i verodostojnim.

Međutim, ne treba smetnuti sa uma činjenicu da je čak i naša sposobnost racionalnog razmišljanja pogođena grehom i da treba da se stavi pod Hristovu vlast. Ljudska bića su otuđena od Boga i njihova shvatanja su pomračena (Efescima 4,18). Mi treba da budemo prosvetljeni Božjom Rečju. Zapravo, već sama činjenica da je Bog naš Stvoritelj nagoveštava da nam, sa biblijskog stanovišta, rasuđivanje nije dato kao nešto što može da funkcioniše samostalno i nezavisno od Boga. Naprotiv, „početak je mudrosti strah Gospodnji“ (Priče 9,10; uporediti sa: Priče 1,7). Tek kada Božje otkrivenje, utelovljeno u pisanoj Božjoj Reči, prihvatimo kao načelo od najviše vrednosti u našem životu, i kad smo spremni da sledimo ono što je zapisano u Bibliji – tek tada rasuđujemo ispravno.

Pre više od dva veka, američki predsednik Tomas Džeferson napravio je sopstvenu verziju Novog zaveta, izbacujući sve što se, po njegovom mišljenju, kosilo sa zdravim razumom. Izostavio je skoro sva Isusova čuda, uključujući i Njegovo vaskrsenje. Šta možemo na osnovu samo tog pojedinačnog primera naučiti o ograničenosti ljudskog razuma kad je reč o spoznaji istine?

Sveti Duh, koji je nadahnuo i otkrio ljudima sadržaj Biblije, neće nas nikad voditi nasuprot Božjoj reči, niti mimo nje. Za adventističke hrišćane Biblija predstavlja viši autoritet od ljudske tradicije, iskustva, razuma i kulture. Jedino je Biblija merilo u odnosu na koje sve drugo treba da se proverava.

Pročitajte Jovan 5,46.47 i Jovan 7,38. Šta je za Isusa Hrista bio neprikosnoveni izvor kad je reč o razumevanju duhovnih pitanja? Na koji način Biblija potvrđuje da je Isus pravi Mesija?

Neki ljudi tvrde da su primili naročita „otkrivenja“ i uputstva od Svetog Duha, ali koja se suprote jasnoj poruci Biblije. Po njihovom mišljenju, Sveti Duh poseduje viši autoritet od Božje Reči. Međutim, ko god zanemaruje nadahnutu i pisanu Božju Reč, i zaobilazi njenu jasnu poruku, gazi po opasnom tlu i ne sledi vođstvo Božjeg Duha. Biblija je naša jedina duhovna zaštita. Jedino ona je pouzdano merilo u svim pitanjima vere i praktičnog delovanja.

„Sveti Duh govori umu preko Svetoga pisma i urezuje istinu u srce. Tako On otkriva zabludu i izgoni je iz duše. Duhom istine koji deluje preko Božje reči, Hristos zadobija svoj izabrani narod.“ – Elen G. Vajt, *Čeznja vekova*, str. 671 original.

Svetog Duha nipošto ne bi trebalo shvatiti kao zamenu za Božju Reč. Sasvim suprotno, On deluje preko Biblije i u skladu s njom kako bi nas privukao Hristu, čineći na taj način Bibliju jedinim merilom prave biblijske duhovnosti. Biblija pruža zdravu doktrinu (videti 1. Timotiju 4,6), i – kao Božja Reč, ona je pouzdana i zaslužuje da je u potpunosti prihvatimo. Nije naš zadatak da sudimo Svetom pismu. Pre bi se moglo reći da Božja Reč ima pravo i autoritet da sudi nama i našem načinu razmišljanja. Na kraju krajeva, to je pisana Reč samog Boga.

Zašto je Biblija sigurniji vodič kad je reč o duhovnim pitanjima nego što su to subjektivni utisci? Kakve su posledice neprihvatanja Biblije kao merila na osnovu kog proveravamo svako učenje, pa čak i vlastito duhovno iskustvo? Ako bi privatno otkrivenje bilo konačna reč u duhovnim pitanjima, zašto bi to vodilo samo u kaos i zabludu?

ZA DALJE RAZMIŠLJANJE

U knjizi *Velika borba* od Elen Vajt pročitajte poglavlje „Biblija – naša zaštita“, str. 593–602 original.

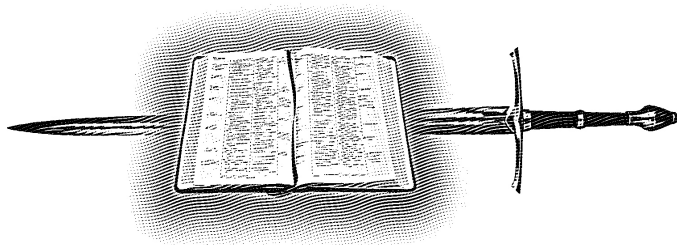
Tradicija, iskustvo, kultura, razum i Biblija – sve je to prisutno u našem promišljanju o Božjoj Reči. Ali, odlučujuće pitanje glasi: Koji od tih izvora ima poslednju reč i predstavlja krajnji autoritet u našoj teologiji? Jedno je isticati Bibliju, a sasvim nešto drugo dopustiti joj da, posredstvom Svetog Duha, utiče na naš život i da ga menja.

„Bog je u svojoj Reči poverio ljudima znanje neophodno za spasenje. Sveta pisma moraju biti prihvaćena kao autoritativno, nepogrešivo otkriće Njegove volje. Ona su merilo karaktera, tumač doktrina i potvrda iskustva.“ – Elen G. Vajt, *Velika borba*, str. 9 original.

ZA RAZGOVOR:

- Zašto je lakše držati se do detalja nekog ljudskog običaja nego živeti u duhu Božjeg zakona – voleti Gospoda svim srcem, dušom i umom, a svog bližnjeg kao sebe samog (videti Matej 22,37-40)?
- Razgovarajte u razredu o vašem odgovoru na poslednje pitanje iz odseka za nedelju. Kakvu ulogu bi tradicija trebalo da igra u našoj crkvi? U čemu vidite blagoslove i izazove kad je reč o verskim običajima?
- Kako možemo biti sigurni da tradicija, koliko god da je dobra, ne zauzima mesto pisane Božje Reči kao naše konačno merilo i najviši autoritet?
- Pretpostavimo da neko tvrdi da je imao san u kojem mu se Gospod obratio rekavši da je nedelja pravi dan za odmor i bogoslužjenje u novozavetno vreme. Kako biste odgovorili toj osobi, i šta nam jedna takva priča govori o potrebi da se iskustvo uvek proverava na osnovu Božje Reči?
- Razgovarajte u razredu o kulturi koja okružuje i prožima vašu crkvu. Kako ta kultura utiče na vašu veru? Koje primere iz istorije možemo navesti, kada je kultura uveliko uticala na postupke vernika na takav način da mi to, iz današnjeg ugla, sagledavamo kao nešto negativno? Koje pouke iz toga možemo izvući za sebe danas, da ne bismo pravili slične greške?

SAMO PISMO – SOLA SCRIPTURA

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: 1. Korinćanima 4,1-6; Titu 1,9; 2. Timotiju 1,13; Marko 12,10.26; Luka 24,27.44.45; Isaija 8,20.

Tekst za pamćenje: „Jer je živa riječ Božija, i jaka, i oštrija od svakog mača, oštra s obje strane, i prolazi tja do rastavljanja i duše i duha, i zglavaka i mozga, i sudi mislima i pomislima srca“ (Jevrejima 4,12).

Protestantski slogan „Samo Pismo“ (*Sola Scriptura*) uzdigao je Bibliju kao jedino merilo i odlučujući izvor u teologiji. Za razliku od rimokatoličke teologije koja je isticala Pismo i tradiciju, protestantska vera je naglašavala ključnu reč „samo“ – to jest, samo Pismo kao krajnji autoritet u pitanjima vere i doktrine.

Biblija je ta koja je dala odlučujuću snagu i autoritet protestantskoj reformaciji u njenoj pobuni protiv Rima i zabluda koje je on vekovima zastupao. Nasuprot alegorijskom tumačenju Pisma, kada se biblijskom tekstu pripisuju mnoga različita značenja, protestantski reformatori su naglašavali važnost gramatičko-istorijskog tumačenja Biblije, koje je ozbiljno shvatalo gramatiku i doslovno značenje biblijskog teksta.

Ove sedmice ćemo detaljnije razmotriti slogan „sola Scriptura“. Saznaćemo da „sola Scriptura“ podrazumeva neka osnovna načela biblijskog tumačenja koja su neophodna za ispravno razumevanje Božje Reči. Kao protestanti, moramo sačuvati Bibliju kao vrhovni autoritet u pogledu doktrine.

Adventisti sedmog dana od samog početka su smatrali sebe narodom Knjige, to jest, hrišćanima koji veruju u Bibliju. Da bismo potvrdili načelo „sola Scriptura“ (samo Pismo), mi priznajemo jedinstveni autoritet Biblije. *Samo Pismo* je vladajuće pravilo naše teologije i vrhovni autoritet za život i učenje. Drugi izvori, kao što su versko iskustvo, ljudski razum i tradicija, podređeni su Bibliji. Načelo „sola Scriptura“ trebalo je, zapravo, da zaštiti autoritet Pisma, kako ono ne bi zavisilo od crkve i njenih tumačenja, i da isključi svaku mogućnost da se kao merilo za njegovo tumačenje uzme bilo šta što dolazi izvan Biblije.

Pročitajte 1. Korinćanima 4,1-6, naročito 6. stih, gde Pavle kaže da mi ne bi trebalo da idemo „preko onoga što je zapisano“ (SSP). Zašto je ta misao od tako presudne važnosti za našu veru?

Ne ići izvan onoga što je napisano ne isključuje uvide iz drugih polja istraživanja, kao što su biblijska arheologija i istorija. Druga polja mogu da bace svetlost na pojedine delove Biblije i na pozadinu nekih biblijskih tekstova, što nam može pomoći da ih bolje razumemo. To takođe ne isključuje ni ostala pomoćna sredstva u tumačenju, kao što su leksikoni, rečnici, konkordansi, neke druge knjige i komentari. Međutim, u pravilnom tumačenju Biblije, tekst Pisma ima prednost u odnosu na sve druge izvore, nauke i pomoćna sredstva. Različita gledišta treba pažljivo procenjivati sa stajališta Pisma kao celine.

Ono što izričito tvrdimo kad primenjujemo načelo „sola Scriptura“, jeste da u rešavanju nesuglasica koje se mogu javiti prilikom tumačenja onog u šta verujemo, samo Pismo ima autoritet koji nadmašuje i procenjuje svaki drugi izvor i svaku crkvenu tradiciju. Ne bi trebalo da prekoracujemo niti da osporavamo ono što je napisano u Bibliji. Istinsko hrišćanstvo i uverljivo propovedanje evanđelja zavisi od čvrste privrženosti autoritetu Pisma.

„Samo Pismo je istinski 'gospodar i učitelj' nad svim spisima i učenjima na zemlji.“ – Martin Luther, *Luther's Works*, vol. 32: *Career of the Reformer II*, ed. Jaroslav Jan Pelikan, Hilton C. Oswald, and Helmut T. Lehmann, vol. 32 [Philadelphia: Fortress Press, 1999], pp. 11, 12.

Pročitajte tekst Dela 17,10-11. Na koji način ovi stihovi potvrđuju ono o čemu smo ovde govorili u vezi sa prvenstvom Pisma?

Biblija sama tvrdi da je „sve... Pismo od Boga dano“ (2. Timotiju 3,16), i da „nikad proroštvo ne bi od čovječije volje“, već „naučeni od Svetoga Duha govoriše sveti Božiji ljudi“ (2. Petrova 1,20.21). Budući da je Bog, u konačnom smislu, stvarni autor Biblije, možemo očekivati načelno jedinstvo i sklad među različitim delovima Pisma u pogledu ključnih tema kojim se ono bavi.

Pročitajte Titu 1,9 i 2. Timotiju 1,13. Zašto je jedinstvo Biblije važno za naše verovanje?

Samo na osnovu svog unutrašnjeg jedinstva – jedinstva proisteklog iz božanskog nadahnuća, Pismo služi kao sopstveni tumač. Kada Pismo ne bi posedovalo to sveobuhvatno jedinstvo u svojim učenjima, ne bismo mogli da postignemo sklad unutar doktrine u vezi s bilo kojim pitanjem. Bez jedinstva Biblije crkva ne bi imala načina da razlikuje istinu od zablude i da razotkrije jeres. Ne bi bilo osnova za primenu disciplinskih mera, niti za korigovanje odstupanja od Božje istine. Pismo bi izgubilo svu svoju ubedljivost i oslobađajuću silu.

Isus i biblijski pisci, međutim, podrazumevaju jedinstvo Pisma koje se zasniva na njegovom božanskom poreklu. Vidimo to na osnovu njihovog običaja da citiraju više starozavetnih knjiga, pripisujući im podjednaku i usklađenu vrednost (na primer, Rimljanima 3,10-18; ovde se Pavle poziva na tekstove iz različitih biblijskih knjiga: Propovednik 7,20; Psalmi 14,2.3; 5,9; 10,7; Isaija 59,7.8).

Biblijski pisci su smatrali Pismo nerazdvojjom, povezanom celinom u kojoj se glavne teme razvijaju i nadopunjuju. Nema nesklada između Starog i Novog zaveta. Novi zavet ne sadrži neko novo evanđelje niti novu religiju. Stari zavet doživljava svoj rasplet u Novom, a Novi zavet se nadograđuje na Stari. Dva Zaveta, kao takva, nalaze se u uzajamnom odnosu koji im omogućava da bacaju svetlost jedan na drugi.

Jedinstvo Pisma takođe ukazuje da bi celo Pismo („tota Scriptura“) trebalo uzeti u obzir kad proučavamo neki biblijski predmet, umesto da svoje učenje zasnivamo samo na izdvojenim iskazima.

Šta bi trebalo da radimo kad u Bibliji nađemo na tekstove i ideje koji naizgled protivreče jedni drugima? Na koji način to razrešavamo?

Samo pozivanje na Pismo ne bi imalo mnogo smisla ako bi značenje biblijskog teksta bilo nejasno.

Pročitajte Matej 21,42; Matej 12,3.5; Matej 19,4; Matej 22,31; Marko 12,10.26; Luka 6,3; Matej 24,15; Marko 13,14. S obzirom na Isusovo stalno pozivanje na Pismo, šta nam to govori o jasnoći njegove poruke?

Biblijsko svedočanstvo je nedvosmisleno – Biblija je dovoljno jasna u svojim učenjima. Biblija je toliko jasna da je mogu razumeti deca kao i odrasli, pogotovu kad je reč o njenim najosnovnijim poukama. Pa ipak, ima bezbroj mogućnosti da se naše znanje i razumevanje produbljuje. Nije potrebno da nam neki visoki crkveni zvaničnik razjašnjava značenje Biblije. Naprotiv, njena osnovna učenja mogu razumeti svi vernici. Ona podrazumeva sveštenstvo svih vernika, i njeno tumačenje nije ograničeno na odabranu manjinu kao što je crkveni kler. Dakle, Biblija nas ohrabruje da sami za sebe proučavamo njene svete spise jer smo sasvim u stanju da razumemo poruku koju nam Bog upućuje.

U *Teološkom priručniku adventista sedmog dana* prikladno je istaknuto kako „dosledan primer biblijskih pisaca pokazuje da Pisma treba uzimati u njihovom jednostavnom, doslovnom značenju, ukoliko ne postoji jasna i očigledna namera da se nešto figurativno izrazi... Nema skidanja 'ljuštura' doslovnog smisla da bi se došlo do 'jezgra' nekog mističnog, skrivenog, alegorijskog značenja, koje samo upućeni mogu da razotkriju.“ – *Handbook of Seventh-day Adventist Theology* [Hagerstown, MD: Review and Herald Publishing Association, 2000], p. 65. Jasnoća Biblije odnosi se na jezik, smisao i reči svetih spisa, jer je namera biblijskih pisaca bila da iznesu nedvosmislenu istinu, a ne da biblijskom tekstu daju neko subjektivno, nekontrolisano, višestruko značenje.

To ipak ne znači da nećemo povremeno nailaziti na tekstove i ideje koje nismo u stanju potpuno da razumemo i dokučimo. Na kraju krajeva, to je Božja Reč, a mi smo samo pala ljudska bića. I pored toga, Božja Reč je dovoljno jasna u svemu onom što zaista treba da znamo i razumemo, a naročito u pogledu spasenja.

Setite se nekih trenutaka kad niste razumeli pojedine tekstove, ali su vam kasnije postali sasvim jasni. Šta ste iz tog iskustva naučili, što bi moglo da pomogne drugima koji se bore s nečim sličnim?

Samo zahvaljujući tome što postoji suštinsko jedinstvo njenih spisa, Biblija može da tumači samu sebe. Bez takvog jedinstva, Pismo ne bi moglo da bude svetlost koja otkriva sopstveno značenje, pri čemu jedan deo spisa tumači drugi deo, i na taj način postaje ključ za razumevanje povezanih odlomaka.

Pročitajte Luka 24,27.44.45. Kako se Isus poziva na Pismo da bi objasnio svoj identitet? Šta možemo iz toga naučiti u vezi sa upotrebom Pisma?

Lepota koju uviđamo kad dopustimo Pismu da tumači sebe sastoji se u tome što ono baca novu svetlost na sopstveno značenje. Čineći to, mi ne povezujemo pojedine tekstove neselektivno, da bismo dokazali vlastito mišljenje, već uzimamo u obzir kontekst svakog stiha. Osim neposrednog konteksta pre i nakon odlomka koji proučavamo, trebalo bi da razmotrimo i kontekst cele knjige u kojoj se taj odlomak nalazi. Štaviše, trebalo bi da proučimo sve što Biblija govori o datoj temi, budući da u Pismu, kao što Pavle kaže, „što se naprijed napisala za našu se nauku napisala“ (Rimljanima 15,4).

„Biblija samu sebe tumači. Stih treba da se poredi sa stihom. Proučavalac Biblije trebalo bi da nauči da Reč posmatra kao celinu, i da uoči povezanost njenih delova. On treba da stekne znanje o njenoj velikoj, središnjoj temi, o Božjoj prvobitnoj nameri za ovaj svet, o početku velike borbe i o delu spasenja.“ – Elen G. Vajt, *Vaspitanje*, str. 190 original

Kad poredimo stih sa stihom, važno je da temeljno proučavamo Bibliju. Ako je moguće, trebalo bi da poredimo stihove na originalnim jezicima, ili bar na osnovu odgovarajućeg prevoda koji je veran značenju originalnih tekstova na jevrejskom i grčkom jeziku. Mada nije neophodno za dobro razumevanje Biblije, poznavanje originalnih jezika nesumnjivo pomaže, ako nam je na raspolaganju. Ako nije, verno proučavanje Reči uz molitvu, u stavu poniznosti i prihvatanja, sigurno će uroditi plodom.

Setite se neke doktrine, kao što je stanje mrtvih, u vezi s kojom bi usredsređenost na samo par odabranih stihova moglo da vodi zabludi, ukoliko se zanemare drugi tekstovi. Šta nam to govori o važnosti prikupljanja i čitanja svega što Biblija govori o određenoj temi, kako bismo na najbolji način razumeli ono čemu nas ona uči?

„SOLA SCRIPTURA“ I ELEN VAJT

Pročitajte Isaija 8,20. Zašto je važno uvek se vraćati na biblijski izraz „zakon i svedočanstvo“ kao na pravilo našeg učenja i doktrine? Šta to znači za službu proroka koji nisu postali deo biblijskog kanona?

Kad govorimo o načelu „sola Scriptura“ (samo Pismo), adventistički hrišćani sedmog dana neizbežno se suočavaju sa pitanjem šta činiti sa spisima Elen Vajt, koja je takođe bila od Boga nadahnuta i služila kao Božji glasnik Njegovom narodu ostatka. Kakav odnos postoji između njenih rukopisa i Svetog pisma?

Čak i letimično čitanje rukopisa Elen Vajt jasno pokazuje da je Biblija bila temelj i središte svih njenih misli i učenja. Zapravo, ona je u više navrata tvrdila da je Biblija najviši autoritet i krajnje merilo nauke, vere i prakse (videti *Velika borba*, str. 595 original). Štaviše, ona je otvoreno podržavala i uzdizala protestantsko načelo „sola Scriptura“ (videti *Velika borba*, str. 9 original).

Prema shvatanju same Elen Vajt, njeni spisi, kad se uporede sa Pismom, bili su „manja svetlost koja je trebalo da uputi ljude i žene na veće svetlo“ – Bibliju (*The Advent Review and Sabbath Herald*, January 20, 1903). Njeni spisi nikad nisu predstavljali prečicu niti zamenu za ozbiljno proučavanje Biblije. Ona je čak komentarisala: „Vi niste dobro upoznati sa Svetim pismom. Da ste marljivo proučavali Božju Reč, sa željom da dosegnete biblijsko merilo i ostvarite hrišćansko savršenstvo, ne bi vam ni bila potrebna *Svedočanstva*. Ali upravo zato što ste zanemarili da se upoznate sa Božjom nadahnutom Knjigom, On nastoji da dopre do vas jednostavnim, direktnim svedočanstvima.“ – Ellen G. White, *Testimonies for the Church*, vol. 2, p. 605.

Njene spise, kao takve, treba ceniti. Oni dele istu vrstu nadahnuća kakvu su imali biblijski pisci, ali njihova funkcija je drugačija od one koju ima Biblija. Spisi Elen Vajt nisu dodatak Svetom pismu, već su podređeni njemu. Ona nikad nije nameravala da njeni rukopisi zamene Pismo. Naprotiv, uzdizala je Bibliju kao jedino merilo vere i prakse.

Razmišljajte o tome kakav smo neverovatan dar dobili kroz službu Elen Vajt. Kako možemo naučiti da više cenimo čudesnu svetlost koja potiče od nje, dok istovremeno potvrđujemo vrhovni autoritet Svetog pisma?

ZA DALJE PROUČAVANJE

U knjizi *Vaspitanje* od Elen Vajt pročitajte 20. poglavlje, „Biblijska nastava i proučavanje Biblije“, str. 185-192 original.

„Proučavaoce Biblije trebalo bi naučiti da joj pristupaju u duhu učenishva. Mi treba da pretražujemo njene stranice, ne da bismo dokazali svoje mišljenje, već da bismo saznali šta Bog kaže. Istinsko poznavanje Biblije može se steći samo uz pomoć onog Duha čijim je posredstvom ta reč i data. A da bismo stekli to znanje, moramo živeti u skladu s njom. Sve što Božja Reč nalaze, moramo poslušati... Proučavanje Biblije zahteva od nas najusrdnije napore i istrajno razmišljanje. Kao što rudar kopa tražeći grumenje zlata u zemlji, isto tako istrajno i usrdno i mi moramo tragati za blagom Božje reči.“ – Elen G. Vajt, *Vaspitanje*, str. 189 original

„Kad Biblija postane vaša hrana i piće, kad njena načela postanu sastavni deo vašeg karaktera, bolje ćete znati kako da primite Božji savet. Ja pred vama danas veličam dragocenu Reč. Nemojte ponavljati šta sam ja izjavila govoreći 'sestra Vajt je rekla ovo' ili 'sestra Vajt je rekla ono'. Saznajte šta Gospod Bog Izraelov kaže, a onda činite to što On zapoveda.“ – Ellen G. White, *Selected Messages*, book 3, p. 33.

ZA RAZGOVOR:

- Kojih pogrešnih učenja se ljudi drže zato što imaju u vidu samo par odabranih tekstova, umesto da sagledaju sve što Biblija govori na datu temu?
- U tekstu Matej 11,11, u vezi sa Jovanom Krstiteljem, Isus je rekao: „Zaista vam kažem: Nijedan između rođenijeh od žena nije izašao veći od Jovana Krstitelja; a najmanji u Carstvu nebeskome veći je od njega.“ Mada je reč o proroku čiji se spisi ne nalaze u Bibliji, Isus ipak na takav način govori o njemu. Možemo li na osnovu toga zaključiti zašto prorok ne mora imati svoju knjigu u Bibliji da bi bio pravi prorok? Kakvu poruku mi adventistički hrišćani možemo da izvučemo iz te činjenice?
- Kao adventisti, mi nismo usamljeni u tvrdnji da je Biblija naš krajnji autoritet. I druge crkve to tvrde. Kako onda objašnjavamo protivrečna učenja koja drugi hrišćani, navodno, nalaze u Bibliji?

ZAŠTO JE POTREBNO TUMAČENJE?

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: Luka 24,36-45; 1. Korinćanima 12,10, 1. Korinćanima 14,26; Dela 17,16-32; Jovan 12,42.43.

Tekst za pamćenje: „A bez vjere nije moguće ugoditi Bogu; jer onaj koji hoće da dođe k Bogu, valja da vjeruje da ima Bog i da plaća onima koji Ga traže“ (Jevrejima 11,6).

Čitati Bibliju u isti mah znači tumačiti je. Ali, kako se to radi? Koji se principi koriste? Kako se treba baviti različitim vrstama štiva koje tu nalazimo? Na primer, da li je odlomak koji čitamo parabola, proročko-simbolički san, ili istorijski narativ? Već sama odluka o tako važnom pitanju u vezi sa kontekstom Svetog pisma obuhvata i čin tumačenja.

Ljudi ponekad koriste Bibliju kao neku vrstu božanskog proročišta – nasumično je otvore da bi potražili neki stih za koji se nadaju da će ih uputiti u dobrom pravcu. Međutim, nasumično povezivanje biblijskih tekstova onako kako nailazimo na njih, može nas dovesti do veoma čudnih i pogrešnih zaključaka.

Na primer, jedna žena koju je muž napustio zbog druge, osetila se veoma ohrabrenom kad je pronašla sledeći stih: „I još mećem neprijateljstvo između tebe i žene“ (1. Mojsijeva 3,15). Bila je ubeđena, na osnovu tog stiha, da afera njenog muža neće potrajati!

Bilo koji stih izvučen iz konteksta lako postaje izgovor za sprovođenje sopstvenih planova i ideja. Prema tome, postoji velika potreba ne samo da čitamo Bibliju, već i da je ispravno tumačimo.

PRETPOSTAVKE

Pročitajte Luka 24,36-45. Šta je sprečilo učenike, koji su bili veoma dobro upoznati sa Pismom, da sagledaju pravo značenje Božje Reči, čak i kada su se prorečeni događaji odvijali pred njihovim očima?

Niko ne pristupa sadržaju Svetog pisma ispražnjenog uma. Svaki čitalac, svaki proučavalac Pisma, pristupa Bibliji sa aspekta vlastite prošlosti i ličnog iskustva, što neizbežno utiče na proces njenog tumačenja. Čak su i prvi učenici imali sopstvene ideje o tome ko je Mesija i šta bi On trebalo da radi, na osnovu očekivanja njihovog vremena. Njihova snažna ubeđenja sprečavala su ih da jasnije shvate biblijski tekst, što nam pomaže da objasnimo zašto su oni tako često pogrešno razumeli Isusa i događaje povezane sa Njegovim životom, smrću i vaskrsenjem.

Svi se mi držimo određenih uverenja kad je reč o ovom svetu, o konačnoj realnosti, Bogu, itd., od kojih – čak i nesvesno – polazimo u svom tumačenju Biblije. Niko ne pristupa biblijskom tekstu bez ikakvih predubeđenja. Ako je, na primer, nečiji pogled na svet takav da on kategorično odbacuje svaku Božju natprirodnu intervenciju, on neće čitati i razumeti Pismo kao istinit i pouzdan izveštaj o onome što je Bog činio tokom istorije, nego će ga tumačiti sasvim drugačije od nekoga ko prihvata realnost natprirodnog.

Oni koji tumače Bibliju ne mogu u potpunosti da se oslobode vlastite prošlosti, iskustva, ustaljenih mišljenja i unapred usvojenih pojmova i stavova. Potpuna neutralnost, kao ni apsolutna objektivnost ne mogu se postići. U pozadini svakog proučavanja Biblije i teološkog promišljanja uvek leže pretpostavke o prirodi sveta i prirodi Boga.

Ali dobra vest je da Sveti Duh može da proširi naš skućeni vidokrug i ispravi naša predubeđenja, ukoliko otvorenog uma i iskrenog srca čitamo reči Pisma. Biblija u više navrata potvrđuje da su ljudi veoma različitog društvenog zaleđa bili u stanju da razumeju Božju Reč i da nas Sveti Duh može uputiti „na svaku istinu“ (Jovan 16,13).

Koje su vaše pretpostavke u vezi sa svetom? Na koji način ih možete potčiniti Božjoj Reči, tako da sama Reč preoblikuje vaše zamisli kako bi bile više u skladu sa realnošću o kojoj Biblija uči?

Biblija je pisana na veoma starim jezicima – Stari zavet uglavnom na jevrejskom, sa samo nekoliko tekstova na aramejskom, dok je Novi zavet pisan na koine grčkom jeziku. Većina svetske populacije danas ne govori tim drevnim jezicima, niti ih razume. Dakle, Biblija je morala da se prevodi na različite savremene jezike.

Ali, kao što svaki dobar prevodilac zna, prevod uvek podrazumeva i neku vrstu tumačenja, jer za neke reči na jednom jeziku ne postoji uvek potpuno odgovarajući izraz na drugom. Umeće i veština pažljivog prevođenja, a potom i tumačenja teksta naziva se „hermeneutika“.

Pročitajte 1. Korinćanima 12,10; 1. Korinćanima 14,26; Jovan 1,41; 9,7; Dela 9,36 i Luka 24,27. U svim tim tekstovima zapažamo ideju o tumačenju i prevođenju. U tekstu Luka 24,27 čak je Isus lično morao da objasni učenicima značenje Pisma. Šta nam to govori o važnosti tumačenja?

Grčka reč *hermeneuo*, od koje potiče naziv „hermeneutika“ (tumačenje Biblije), izvedena je iz imena grčkog boga Hermesa. Hermes se smatrao emisarom i glasnikom bogova, te je kao takav bio odgovoran, između ostalog, za prevođenje božanskih poruka ljudima.

Naša ključna misao u vezi sa hermeneutikom jeste da, ukoliko ne poznajemo originalne jezike, jedini način da pristupimo tekstovima jeste prevod. Srećom, mnogi prevodi uspešno prenose suštinsko značenje. Ne moramo poznavati originalni jezik da bismo mogli da razumemo ključne istine otkrivene u Pismu, i pored toga što posedovanje takvog lingvističkog umeća može biti veoma korisno. Ipak, i pored dobrog prevođa, ispravno tumačenje tekstova je podjednako važno, kao što vidimo u stihu Luka 24,27. To je osnovna svrha hermeneutike – da tačno prenese smisao biblijskog teksta i da nam pomogne da ono čemu nas taj tekst uči pravilno primenimo u svom životu danas. Kao što nam pomenuti tekst iz Lukinog evanđelja pokazuje, Isus je to činio za svoje sledbenike. Zamislite kako je to izgledalo imati Isusa lično za tumača biblijskih tekstova!

Mnogi ljudi imaju pristup različitim prevodima, ali mnogi još uvek nemaju. Zašto je važno da, bez obzira na prevod koji koristimo, proučavamo Reč uz molitvu, i nastojimo da poslušamo njena učenja?

Pročitajte Dela 17,16-32. U 17. poglavlju Dela apostolskih, Pavle je pokušao da iznese evanđeosku poruku u jednom novom kontekstu – kroz filozofiju grčke kulture. Na koji način različito kulturno zaleđe utiče na našu procenu važnosti pojedinih ideja?

Poznavanje kulturnog konteksta Bliskog istoka pomaže nam da razumemo neke biblijske tekstove. „Na primer, jevrejska kultura je pripisivala odgovornost pojedincu za delo koje nije počinio, ali je dopustio da se dogodi. Otuda, nadahnuti pisci Svetog pisma uobičajeno pripisuju Bogu da je aktivno učinio nešto za šta bismo mi u zapadnoj misli rekli da je dopustio, ili da nije sprečio da se dogodi, na primer, otvrdnuće faraonovog srca.“ – „Metodi proučavanja Biblije“, odeljak 4.

Kultura takođe pokreće neka važna hermeneutička pitanja. Da li je Biblija kulturološki uslovljena, tako da se odnosi samo na kulturu u kojoj je pisana? Ili božanska poruka koja je data u određenoj kulturi prevazilazi tu kulturu i obraća se svim ljudima? Šta se dešava kad nečiji lični kulturološki doživljaj postane osnova i kriterijum za naše tumačenje Pisma?

U stihu Dela 17,26 apostol Pavle nudi jedan interesantan ugao posmatranja realnosti, koji se često previđa kad se čita taj tekst. On tvrdi da nas je Bog sve načinio od jedne krvi. Mada smo kulturološki veoma različiti, sa biblijske tačke gledišta postoji nešto što povezuje sve ljude uprkos razlikama, jer je Bog Stvoritelj čitavog čovečanstva. Naša grešnost i potreba za spasenjem nije ograničena na jednu kulturu. Svima nam je potrebno spasenje koje nam se nudi na osnovu smrti i vaskrsenja Isusa Hrista.

Premda se obraćao određenim generacijama, Bog se postarao da i budući naraštaji koji budu čitali Njegovu Reč razumeju da njene istine prevazilaze lokalne prilike u kojima su biblijski tekstovi pisani.

Poređenja radi, setite se algebre, koja je prvi put pronađena u 9. veku nove ere u Bagdadu. Da li to onda znači da su istine i principi te grane matematike važili samo za to vreme i mesto? Naravno da ne.

Isti princip se može primeniti na Božju Reč. Iako je Biblija pisana pre mnogo vremena u kulturama veoma različitim od naše, istine koje ona sadrži bitne su za nas danas isto kao što su bile za one kojima su prvi put upućene.

NAŠA GREŠNA I PALA PRIRODA

Pročitajte Jovan 9,39-41 i Jovan 12,42.43. Šta je sprečavalo ljude o kojima je reč u tim tekstovima da prihvate istinitost biblijske poruke? Kakve savete i opomene za sebe možemo izvući iz tih događaja?

Lako je gledati s prezirom na verske vođe iz prošlosti koje su odbacile Isusa uprkos tako moćnim dokazima. Međutim, i sami treba da budemo na oprezu da ne bismo gajili sličan stav u pogledu Njegove Reči.

Nema sumnje da je greh korenito izmenio naš odnos sa Bogom, narušio ga i izazvao pukotine u njemu. Greh utiče na celokupno naše ljudsko postojanje, pa i na našu sposobnost da tumačimo Pismo. Nije reč samo o tome da naši grešni misaoni procesi lako bivaju zaokupljeni grešnim ciljevima, već naš um i misli postaju iskvareni grehom, te otuda i zatvoreni za Božju istinu. U našem načinu razmišljanja mogu se uočiti sledeći pokazatelji te iskvarenosti: ponos, samoobmana, sumnja, otuđenost i neposlušnost.

Ponosna osoba uzdiže sebe iznad Boga i Njegove Reči. Do toga dolazi zato što ponos navodi tumača da prenaglašava ljudski razum kao da je ovaj konačni arbitar istine – čak i one istine koja se nalazi u Bibliji. Takav stav umanjuje božanski autoritet Pisma.

Neki ljudi su skloni da slušaju samo one ideje koje su im privlačne, čak i ako one protivreče Božjoj otkrivenoj volji. Bog nas je upozorio na opasnost od samoobmane (Otkrivenje 3,17). Greh takođe podstiče sumnju, tako da se kolebamo i skloni smo da ne verujemo u Božju Reč. Kad neko polazi od sumnje, tumačenje biblijskog teksta nikad ga neće dovesti do čvrstog uverenja. Naprotiv, osoba koja sumnja brzo uzdiže sebe na položaj u kom sama sudi o tome šta jeste a šta nije prihvatljivo u Bibliji, što je vrlo opasno tlo na kome se možemo naći.

Za razliku od toga, trebalo bi da Bibliji pristupamo sa verom i prihvatanjem, a ne sa stavom kritike i sumnje. Ponos, samoobmana i sumnja dovode do udaljavanja od Boga i Biblije, što sigurno vodi u neposlušnost, odnosno nespremnost da se sledi Božja otkrivena volja.

Da li ste ikad zatekli sebe kako se borite protiv osvedočenja u vezi s nečim što ste pročitali u Bibliji – naime, da vas ona jasno upućuje na jedno, a da vi želite nešto sasvim drugo? Šta se dogodilo, i šta ste naučili iz tog iskustva?

ZAŠTO JE TUMAČENJE VAŽNO

Pročitajte Nemija 8,1-3.8. Zašto je jasno razumevanje Pisma tako važno za nas ne samo kao pojedince, već i kao crkvu?

Najvažnije pitanje u Bibliji je pitanje spasenja, odnosno kako se spasavamo. Naposljetku, gledano na duge staze, šta može biti važnije? Šta vrijedi, kao što je Isus kazao, ako zadobijemo sve što svet nudi, a izgubimo svoju dušu (Matej 16,26)?

Međutim, saznanje o tome šta Biblija uči u vezi sa spasenjem u velikoj mjeri zavisi od tumačenja. Ako pogrešno pristupimo tumačenju Biblije, verovatno ćemo doći do pogrešnih zaključaka, i to ne samo u pogledu spasenja već i svega ostalog što Biblija uči. Zapravo, već u vreme apostoła, pogrešna teologija se bila uvukla u crkvu, nesumnjivo poduprta pogrešnim tumačenjima Pisma.

Pročitajte 2. Petrova 3,15.16. Šta nam to govori o važnosti ispravnog tumačenja Pisma?

Zaista, ako smo narod Knjige, koji želi da živi u skladu sa Biblijom i samo Biblijom, i ako nemamo druge autoritativne izvore, kao što su tradicija, ispovedanje vere ili autoritet crkve da tumači Bibliju umesto nas – onda je pitanje ispravne hermeneutike Biblije izuzetno važno, jer imamo samo Bibliju da nam kaže šta da verujemo i kako da živimo.

Pitanje tumačenja Pisma od presudne je važnosti za teološko i misiološko zdravlje crkve. Bez ispravnog tumačenja Biblije ne može biti jedinstva doktrine i učenja, a otuda ni jedinstva crkve i naše misije. Loša i iskrivljena teologija neizbežno vodi ka manjkavoj i promašenoj misiji. Konačno, ako imamo poruku koju treba da predamo svetu, ali smo nesigurni u vezi sa značenjem te poruke, koliko ćemo uspešno moći da je iznesemo onima kojima je potrebno da je čuju?

Pročitajte tri andeoske poruke iz teksta Otkrivenje 14,6-12. Koja se teološka pitanja tu javljaju, i zašto je njihovo ispravno razumevanje toliko važno za našu misiju?

ZA DALJE PROUČAVANJE

U knjizi *Put Hristu* od Elen Vajt pročitajte poglavlje „Šta činiti sa sumnjom“, str. 105-113 original, a iz dokumenta „Metode proučavanja Biblije“ 1. odeljak: „Proučavanje Biblije: Pretpostavke, načela i metode“, 2. odeljak: „Pretpostavke koje proizlaze iz tvrdnji Svetog pisma“, i 3. odeljak: „Načela za pristup tumačenju Svetog pisma“ (dokument se može naći na web adresi: <https://www.adventisti.net/metode-proucavanja-biblije/>).

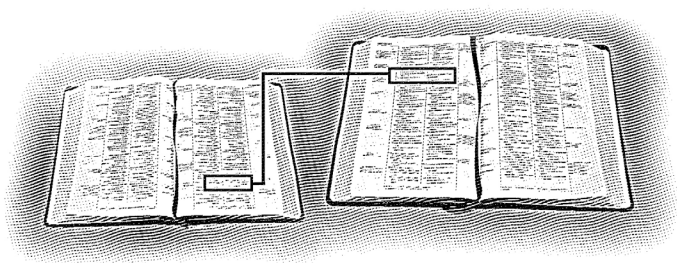
„Kada otpočnete da proučavate Božju Reč, ostavite sve predrasude i tuđe ideje. Nikad nećete otkriti istinu ako proučavate Sveto pismo zato da biste odbranili svoje lične zamisli. Ostavite na stranu vlastite ideje i skrušena srca pristupite da slušate šta će vam Gospod kazati. Božja reč daje razum poniznom istraživaču, koji sedi kod Hristovih nogu da bi od Njega primio istinu. Onima koji se smatraju odviše mudrima da bi proučavali Bibliju, Hristos kaže: Želite li postati mudri za spasenje, postanite blagi i ponizna srca.

Ne čitajte Reč Božju u svetlosti svojih ranijih nazora, nego je proučavajte brižljivo, s molitvom, slobodni od svojih predrasuda. Ako u toku čitanja steknete uverenje da se vaše omiljeno mišljenje ne slaže s Rečju, ne pokušavajte da Reč dovedete u sklad sa svojim mišljenjem, nego, naprotiv, nastojte da svoje mišljenje dovedete u sklad s Božjom reči. Ne dajte da na vas utiču vaše navike i vaše staro verovanje. Otvorite oči svog uma da biste gledali čudesa Božjeg zakona. Otkrijte što je napisano, i svoja stopala utvrdite na večnoj Steni.“ – Elen G. Vajt, *Poruka mladima*, str. 260 original.

ZA RAZGOVOR:

- Na koji način naš pogled na svet, naše obrazovanje i kultura utiču na naše tumačenje Svetog pisma? Zašto je toliko važno da budemo svesni spoljašnjih uticaja koje neizbežno unosimo u svoje tumačenje Biblije?
- Svi se slažemo s tim da smo grešni i da se nalazimo pod negativnim uticajem greha. Na koje sve načine greh utiče na naše razumevanje Biblije? To jest, šta nam to greh čini što nas može navesti da pogrešno tumačimo Božju Reč? Na primer, kako nas želja da učinimo nešto što Biblija osuđuje može navesti da iskrivljujemo njeno značenje? Na koje još načine greh „filtrira“ naše tumačenje Biblije?
- Kako nam razumevanje biblijskog vremena i kulture može pomoći da bolje shvatimo određene delove Pisma? Navedite neke primere.

JEZIK, TEKST I KONTEKST

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: 5. Mojsijeva 32,46.47; 1. O carevima 3,6; 4. Mojsijeva 6,24-26; 1. Mojsijeva 1,26.27; 1. Mojsijeva 2,15-23; 15,1-5.

Tekst za pamćenje: „Uzmite ovu knjigu zakona, i metnite je pokraj kovčega zavjeta Gospoda Boga svojega, da bude ondje svjedok na vas“ (5. Mojsijeva 31,26).

Među milijardama ljudi koji danas žive na svetu govori se više od 6.000 jezika. Kompletna Biblija je prevedena na više od 600 jezika, a Novi zavet ili pojedini delovi Pisma na više od 2.500 drugih jezika. To je nesumnjivo mnogo jezika, ali još uvek manje od polovine onih kojima se danas govori u svetu.

Prema procenama, jedna i po milijarda ljudi ne poseduje nijedan deo Svetog pisma na svom maternjem jeziku. I mada je ostalo još mnogo posla, napori biblijskih društava do sada su obezbedili da 6 milijardi ljudi dobije priliku da čita Pismo.

A kakav je blagoslov biti među onima koji imaju Bibliju na svom jeziku! Često to uzimamo kao nešto što se samo po sebi razume, zaboravljajući ne samo da mnogi nemaju tu prednost, već i da je Biblija u Evropi vekovima bila namerno držana podalje od širih narodnih masa. Zahvaljujući reformaciji i štamparskoj presi, to više nije slučaj. Oni među nama koji imaju Bibliju uvek mogu iznova da se uvere kako mi, uz pomoć Svetog Duha, možemo naučiti da istražujemo Reč i upoznajemo Gospoda otkrivenog na njenim stranicama.

Pročitajte 2. Timotiju 3,16.17. U koju svrhu nam je Biblija data?

Biblija je pisana kao svedočanstvo o Božjem delovanju tokom istorije, o Njegovom planu da otkupi pali ljudski rod, i da nas na svaki način pouči o pravednosti. Gospod je odlučio da to ostvari ljudskim jezikom, da svoje misli i planove obelodani uz pomoć ljudskih reči. Izbavivši Izrael iz Egipta, Bog ga je izabrao kao poseban narod koji je Njegovu poruku trebalo da prenese svim ostalim narodima. Dopustio je da taj narod Njegovu Reč iznosi na sopstvenom jeziku – jevrejskom (osim malog dela na aramejskom, jeziku srodnom jevrejskom).

Uspon grčke kulture doneo je nove mogućnosti, tako da se Novi zavet prenosio na univerzalnom, grčkom jeziku, kojim se tada uveliko govorilo u tom delu sveta. (U stvari, postojao je i grčki prevod Starog zaveta.) Taj „univerzalni“ jezik omogućio je apostolima i ranoj crkvi da u svojoj novoj misionskoj revnosti, nakon Hristove smrti, prošire Njegovu poruku naširoko i nadaleko. Kasnije, apostol Jovan „svjedoči riječ Božiju i svjedočanstvo Isusa Hrista, i šta god vidje“ (Otkrivenje 1,2). Na taj način, Biblija ukazuje na kontinuitet tog nadahnutog „svedočanstva“ kod svih njenih pisaca, od prvog do poslednjeg.

Pročitajte 5. Mojsijeva 32,46.47. Zašto je bilo toliko važno da Izraelci drže „sve riječi ovoga zakona“ (5. Mojsijeva 32,46) – Tore (što znači „nauk“ ili „učenje“)? Kako Božja Reč „produžuje“ naše dane? Šta bi to moglo da znači u našim današnjim okolnostima?

Neki narodi na svom maternjem jeziku imaju ne samo jedan, već više različitih prevoda Biblije. Drugi imaju samo jedan prevod, ako uopšte imaju i toliko. Ali bez obzira šta od toga imamo, važno je da Bibliju cenimo kao Božju Reč, a još važnije da se povinujemo njenim učenjima.

Zašto nikad nije nevažno (5. Mojsijeva 32,47) poslušati Božju Reč, pa i svoju decu učiti tome?

REČI I NJIHOVO ZNAČENJE

U svakom jeziku postoje reči koje su tako bogate i duboke u svom značenju da ih je teško jednom rečju adekvatno prevesti na drugi jezik. Neophodno je obimnije proučavanje njihove upotrebe u Bibliji da bi se razumeo čitav opseg njihovog značenja.

Pročitajte 1. O carevima 3,6, Psalmi 57,3, Psalmi 66,20, Psalmi 143,8 i Mihej 7,20. Na koji način se Božja milost i dobrota pružaju Njegovim stvorenjima?

Jevrejska reč *chesed* (milost) jedna je od najbogatijih i najdubljih reči u Starom zavetu. Ona opisuje Božju ljubav, dobrotu, milost i zavetni stav prema Njegovom narodu. U ovih nekoliko stihova, vidimo kako je On „učinio veliku milost (*chesed*) sluzi svojem Davidu... i sačuvao... mu ovu veliku milost (*chesed*)“ (1. O carevima 3,6). On šalje „milost svoju (*chesed*) i istinu svoju“ (Psalmi 57,3). Što se Izraela tiče, On će pokazati „istinu Jakovu i milost (*chesed*) Avramu“ (Mihej 7,20). Čitave knjige su napisane o toj reči *chesed*, u pokušaju da se spozna dubina Božje milosti i ljubavi prema nama.

Pročitajte 4. Mojsijeva 6,24-26, Jov 3,26, Psalmi 29,11, Isaija 9,6 i Isaija 32,17. Šta predstavlja reč „mir“ ili *shalom* o kojoj se govori u ovim tekstovima?

Jevrejska reč *shalom* često se prevodi kao „mir“, ali njeno značenje je mnogo dublje i šire od toga. Ona se može prevesti kao „celovitost, potpunost i blagostanje“. Božji blagoslov i Njegova milost čuvaju nas u stanju mira (*shalom*), što je dar od Boga (4. Mojsijeva 6,24-26). Nasuprot tome, Jovovo iskustvo nevolje dovelo je do toga da on nije imao „mira“ ni „olakšanja“ jer mu je nedostajao *shalom* (Jov 3,26, NSP). U ovom grozničavom svetu, ogroman je blagoslov dočekati subotni dan rečima *Shabbat shalom*, jer nam zajednica sa Bogom pruža krajnji mir i celovitost za kojima čeznemo u životu.

Na kom god jeziku da govorimo i čitamo – čak i ako ne znamo originalno značenje svih tih izraza – kako možemo na najbolji način doživeti realnost onoga što te reči podrazumevaju?

PONAVLJANJE, JEZIČKI OBRASCI I SMISAO

U jevrejskoj misli ima više načina da se izraze određene ideje koje naglašavaju smisao i ističu važnost pojedinih pojmova. Za razliku od evropskih jezika, jevrejski u svom izvornom obliku nije sadržavao znake interpunkcije, tako da su razvijane jezičke strukture koje su na drugi način prenosile takve ideje.

Pročitajte 1. Mojsijeva 1,26.27 i Isaija 6,1-3. Koje se reči ponavljaju u ovim tekstovima? Kako je značenje tih reči poboljšano različitim pojmovima uvedenim putem ponavljanja?

Jedan od načina na koji je jevrejski pisac mogao da naglasi izvesno Božje svojstvo, bio je da to ponovi tri puta. Kada u izveštaju o Stvaranju stizemo do vrhunca Božjeg stvaralačkog dela, tekst naglašava posebnu važnost stvaranja čoveka. Izraz *bara'*, „stvoriti“, uvek ima samo Boga za svoj subjekat. Drugim rečima, jedino Bog ima tu moć da stvara nezavisno od prepostojće stvari. Sledeći tekst opisuje stvaranje čoveka: „I stvori Bog čovjeka po obličju svojem, po obličju Božijemu stvori ga; muško i žensko stvori ih“ (1. Mojsijeva 1,27). Zapazite da se reč „stvori“ ponavlja tri puta. Mojsije na taj način naglašava da je Bog stvorio ljudska bića, i to da ih je stvorio po svom liku. Njegov naglasak bio je na tim istinama.

U viziji kojom se prorok Isaija poziva u službu, serafim ponavlja reči: „Svet, Svet, Svet je Gospod nad vojskama“ (Isaija 6,3). Tu je naglasak na svetosti veličanstvenog Boga čije prisustvo ispunjava hram. Tu svetost takođe uočavamo na osnovu reči koje Isaija izgovara dok stoji u prisustvu Svemogućeg: „Jaoh meni, pogiboh!“ (Isaija 6,5) Čak i jedan prorok kao što je Isaija, suočen sa Božjom svetošću i karakterom, ustuknuo je u svojoj nedostojnosti. Dakle, već ovde, mnogo pre Pavlovog izlaganja o ljudskoj grešnosti i potrebi za Spasiteljem (Rimljanima 1–3), možemo videti kako Biblija ukazuje na palu ljudsku prirodu, čak i jedne tako „dobre“ osobe kao što je bio Isaija.

U 3. poglavlju Knjige proroka Danila ponavlja se (sa izvesnim varijacijama) izraz „lik što ga postavi car Navuhodonosor“ (Danilo 3,1.2.3.5.7.12.14.15.18). Taj izraz, ili neka od njegovih varijacija, ponavlja se 10 puta u ovom poglavlju, da bi ukazao na carev postupak u suprotnosti sa onim što mu je Bog otkrio preko Danila (Danilo 2,31-45). Ovde je naglasak na ljudskom nastojanju da sebe prikaže kao boga kome se treba klanjati, za razliku od istinskog Boga koji je jedini dostojan obožavanja.

Reči se u Svetom pismu uvek javljaju u određenom kontekstu. One ne stoje same za sebe. Svaka reč ima svoj neposredni kontekst unutar rečenice, i to je ono što treba najpre razumeti. Zatim, tu je i širi kontekst misaone celine u okviru koje se ta rečenica nalazi. To može biti odlomak rukopisa, poglavlje, ili niz poglavlja. Od ključne je važnosti da što je moguće bolje razumemo kontekst reči i rečenica, da ne bismo došli do pogrešnih zaključaka.

Uporedite stih 1. Mojsijeva 1,27 sa stihom 1. Mojsijeva 2,7. Zatim pročitajte tekst 1. Mojsijeva 2,15-23. Kako možemo, na osnovu tih različitih odlomaka i njihovog konteksta, razumeti odrednicu *adam*, što je jevrejska reč za „čoveka“?

Već smo videli da ponavljanje izraza *bara'* u stihu 1. Mojsijeva 1,27 stavlja naglasak na stvaranje čoveka. Sada vidimo da je, u kontekstu tog stiha, čovek definisan kao „muško i žensko“. To znači da jevrejsku reč *adam* u ovom stihu treba razumeti kao opšti izraz za čovečanstvo, odnosno čitav ljudski rod.

Međutim, u stihu 1. Mojsijeva 2,7 isti izraz *adam* odnosi se na stvaranje Adama „od praha zemaljskoga“ (na jevrejskom *adamah* – zapazite igru reči). Ovde se ime Adam odnosi samo na muškarca, jer je Eva stvorena tek kasnije na potpuno različit način. Prema tome, u svakom odlomku, čak i u kontekstu dva susedna poglavlja, vidimo da se javlja razlika u definisanju *adama* kao „čovečanstva“ (1. Mojsijeva 1,27) i čoveka Adama (1. Mojsijeva 2,7). Da je Adam bio stvarna osoba potvrđeno je kasnije u genealogijama (1. Mojsijeva 5,1-5; 1. Dnevnika 1,1; Luka 3,38), i time što je upoređen sa Isusom, koji je postao „drugi Adam“ (Rimljanima 5,12-14).

Kao što se reč Adam javlja u posebnom tekstu, tako se i kontekst stvaranja Adama i Eve nalazi u širem izveštaju o Stvaranju, što se vidi u 1. i 2. poglavlju 1. Mojsijeve. To se podrazumeva pod pojmom šira celina. Ta celina pruža tumaču dodatne informacije o različitim temama, idejama i razvoju događaja. Tekst 1. Mojsijeva 2,4-25 svojevremeno je nazivan „drugi izveštaj o stvaranju“, ali razlika se u stvari sastoji samo u naglasku (videti pouku za sledeću sedmicu). U oba izveštaja prikazano nam je izvorno poreklo ljudskog roda.

Kao što vidimo, Bog je neposredno stvorio muškarca i ženu – ljudski rod. Kako nam to pokazuje koliko je zapravo bezumna „mudrost ovoga svijeta“ (1. Korinćanima 1,20) kad tvrdi da smo mi proizvod puke slučajnosti?

Najveće celine u Svetom pismu su različite knjige Biblije. Biblijske knjige su pisane u različitu svrhu i pod različitim okolnostima. Neke sadrže proročku poruku, druge predstavljaju kompilacije, kao Psalmi. Ima istorijskih knjiga, kao što su 1. i 2. O carevima, a i poslanica različitim crkvama, kao one koje su pisali Pavle i ostali.

Kad pokušavamo da razumemo smisao i poruku određene knjige, važno je da počnemo od autorstva i prilika u kojima je pisana. Mnoge knjige Biblije pripisuju se određenim autorima. Prvih pet knjiga Starog zaveta prepoznate su kao one čiji je autor Mojsije (Isus Navin 8,31.32; 1. O carevima 2,3; 2. O carevima 14,6; 21,8; Jezdra 6,18; Nemija 13,1; Danilo 9,11-13; Malahija 4,4). To su potvrdili Isus (Marko 12,26; Jovan 5,46.47; Jovan 7,19) i apostoli (Dela 3,22, Rimljanima 10,5). U drugim slučajevima, autori biblijskih knjiga nisu poznati. (Na primer, u slučaju knjiga o Jestiri i Ruti, i nekih istorijskih knjiga, kao što su Samuilove knjige i knjige Dnevnika, autori nisu poznati.)

Pročitajte 1. Mojsijeva 15,1-5 i 1. Mojsijeva 22,17.18. Od kakvog je značaja za nas to što je Mojsije napisao knjigu Postanje – 1. Mojsijevu?

Knjige od 2. do 5. Mojsijeve pisane su, naravno, posle Izlaska. Međutim, budući da 1. Mojsijeva predstavlja osnovu, kao istorija Božjih dela od Stvaranja do doba patrijaraha, ona je, po logici stvari, pisana pre Izlaska.

„Kako su prolazile godine u kojima je (Mojsije) sa svojim stadima lutao po usamljenim mestima, razmišljajući o svom potlačenom narodu, on se prisećao Božjeg postupanja prema njegovim ocima i obećanja koja su bila nasleđe tog izabranog naroda, a njegove molitve za Izrael uzdizale su se danju i noću. Nebeski anđeli su rasipali svoju svetlost oko njega. I tu je, pod delovanjem Svetog Duha, napisao knjigu Postanje.“ – Elen G. Vajt, *Stvaranje, patrijarsi i proroci*, str. 251 original.

U 1. Mojsijevoj, otkriveno nam je ne samo naše poreklo već i plan spasenja, način na koji će Bog otkupiti palo čovečanstvo. Taj plan postaje još očigledniji kad Bog sklapa zavet sa Avramom, koji obuhvata Njegovo obećanje da će preko Avrama osnovati veliki narod, sastavljen od njegovih potomaka koji će biti „kao zvezda na nebu i kao pijeska na brijegu morskom“ (1. Mojsijeva 22,17).

Koje su nam druge velike istine otkrivene preko 1. Mojsijeve, istine koje u suprotnom ne bismo mogli da saznamo? Šta nam to govori o važnosti Božje Reči za našu veru?

ZA DALJE PROUČAVANJE

U knjizi *Velika borba* od Elen Vajt pročitajte poglavlja, „Džon Viklif“, str. 79-96 original, i „Luter pred državnim saborom“, str. 145-170 original.

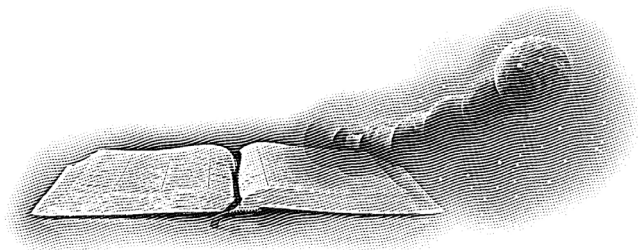
„Bog je u svojoj Reči poverio ljudima znanje neophodno za spasenje. Sveta pisma moraju biti prihvaćena kao autoritativno, nepogrešivo otkriće Njegove volje. Ona su merilo karaktera, tumač doktrina i potvrda iskustva... Međutim, činjenica da je Bog svoju volju otkrio ljudima preko svoje Reči, nije isključila potrebu za stalnom prisutnošću i vođstvom Svetoga Duha. Naprotiv, naš Spasitelj je obećao svog Duha koji će otvarati Reč Njegovim slugama, rasvetljavati i primenjivati njena učenja. A pošto je to Božji Duh koji je nadahnuo Bibliju, nemoguće je da Njegova učenja ikad budu u suprotnosti sa učenjima Reči.“ – Elen G. Vajt, *Velika borba*, str. 9 original.

ZA RAZGOVOR:

- Bez obzira koliko prevoda Biblije postoji na vašem jeziku, šta možete preduzeti da biste na najbolji način iskoristili to što imate? Kako možete naučiti da cenite Bibliju kao Božju Reč i da verom nastojite da budete poslušni njenim učenjima?
- Razmišljajte o razlici koja postoji između onoga čemu nas Božja Reč uči u vezi sa ljudskim poreklom (da nas je Bog stvorio šestog dana Stvaranja), i onoga što samo čovečanstvo, u ime „nauke“, uči – a to je da smo evoluirali tokom milijardi godina. Kako nam taj oštar kontrast pokazuje koliko je važno da se čvrsto držimo onoga čemu Biblija uči, i kako daleko ljudi mogu da odu kad se odvrte od Božje Reči i njenih jasnih učenja?
- Koje vam još alatke za proučavanje stoje na raspolaganju (ako ih uopšte imate), i kako vam mogu pomoći da bolje razumete Bibliju? A čak i ako nemate nikakve dodatne alatke, kako možete primeniti neke od pouka u vezi sa tumačenjem Biblije koje smo naučili ove sedmice?
- Izraelcima je bilo rečeno da svoju decu poučavaju velikim istinama koje su im poverene, i da uvek iznova pričaju o tome kako ih je Bog vodio u životu (5. Mojsijeva 4,9). Ostavljajući po strani očiglednu korisnost od daljeg prenošenja vere, šta je to u vezi sa učenjima i iznošenjem priča o Božjem vođstvu u našem životu što uvećava i našu ličnu veru? Odnosno, zašto je deljenje biblijske istine sa drugima tako blagotvorno i za nas same?

STVARANJE:

1. MOJSIJEVA KAO OSNOVA – 1. DEO

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: Jovan 1,1-3, 1. Mojsijeva 1,3-5, 2. Mojsijeva 20,8-11, Otkrivenje 14,7; Matej 19,3-6; Rimljanima 5,12.

Tekst za pamćenje: „U početku bješe Riječ, i Riječ bješe u Boga, i Bog bješe Riječ. Ona bješe u početku u Boga. Sve je kroz Nju postalo, i bez Nje ništa nije postalo što je postalo. U Njoj bješe život, i život bješe vidjelo ljudima“ (Jovan 1,1-4).

Prva poglavlja 1. Knjige Mojsijeve predstavljaju osnovu za ostatak Svetog pisma. Glavna učenja ili doktrine Biblije imaju svoj izvor u tim poglavljima. Tu nalazimo prirodu Božanstva koje skladno radi u svojstvu Oca, Sina (Jovan 1,1-3, Jevrejima 1,1,2), i Duha (1. Mojsijeva 1,2) prilikom stvaranja sveta i svega što je na njemu (1. Mojsijeva 1,26-28). Prva knjiga Mojsijeva takođe nas upoznaje sa Subotom (1. Mojsijeva 2,1-3), poreklom zla (1. Mojsijeva 3), Mesijom i planom spasenja (1. Mojsijeva 3,15), sveopštim potopom (1. Mojsijeva 6-9), zavetom (1. Mojsijeva 1,28; 2,2,3,15-17; 9,9-17; 1. Mojsijeva 15), pometnjom jezika, rasejanjem naroda (1. Mojsijeva 10, 11) i genealogijama koje pružaju okvir za biblijsku hronologiju od Stvaranja do Avrama (1. Mojsijeva 5 i 11). Najzad, sila Božje izgovorene Reči (1. Mojsijeva 1,3; 2. Timotiju 3,16; Jovan 17,17), priroda čoveka (1. Mojsijeva 1,26-28), Božji karakter (Matej 10,29.30), brak između muškarca i žene (1. Mojsijeva 1,27.28; 1. Mojsijeva 2,18.21-25), upravljanje zemljom i njenim resursima (1. Mojsijeva 1,26; 2,15.19), nada u obećanje o novom stvaranju (Isaija 65,17; 66,22; Otkrivenje 21,1) – sve se to zasniva na tim prvim poglavljima, koja ćemo proučavati ove i sledeće sedmice.

Pročitajte 1. Mojsijeva 1,1. Koje su duboke istine tu otkrivene?

Biblija otpočinje najuzvišenijim i najsnažnijim rečima, rečima koje su istovremeno jednostavne, ali ako se pažljivo proučavaju, otkrivaju nemerljivu dubinu. Zapravo, na najvažnija filozofska pitanja u vezi s tim ko smo mi, zašto smo ovde i kako smo ovde dospeli odgovoreno je već u prvoj rečenici Biblije.

Mi postojimo zato što nas je Bog stvorio u određenom trenutku vremena u prošlosti. Nismo evoluirali ni iz čega, niti smo slučajno došli u postojanje, bez ikakve krajnje svrhe i jasnog plana, kao što većina savremenih naučnih modela porekla danas tvrdi. Darwinovska evolucija je u svakom pogledu protivrečna Pismu, a pokušaji pojedinaca da je dovedu u sklad sa Biblijom doprinosi samo tome da hrišćani deluju priglupo.

Dakle, Bog nas je stvorio u tačno određenom trenutku vremena – „u početku“. To nesumnjivo znači da je Bog postojao pre tog početka. Odnosno, Bog je postojao pre nego što je vreme stvoreno i izraženo svakodnevnim smenjivanjem „večeri i jutara“, kao i proticanjem meseci i godina, što je sve određeno položajem ove planete u odnosu na sunce i mesec. Istina o tom apsolutnom početku ponovljena je i podržana u drugim delovima Pisma, koji uvek iznova potvrđuju prirodu i način odvijanja Božjeg stvaralačkog dela (Jovan 1,1-3).

Pročitajte Jovan 1,1-3 i Jevrejima 1,1.2. Ko je bio posrednik u stvaranju? Razmislite šta znači to što je On i umro na krstu.

Biblija uči da je Isus bio posrednik u stvaranju, jer kaže: „Sve je kroz Nju (Reč) postalo i bez Nje ništa nije postalo što je postalo“ (Jovan 1,3). Odnosno, kroz Isusa „kroz kojega i svijet stvori“ (Jevrejima 1,1.2). Budući da sve od samog početka vodi poreklo od Isusa, možemo se nadati da će On na kraju dovršiti to što je započeo, jer je On „Alfa i Omega“... „Prvi i Posljednji“ (Otkrivenje 1,8, Otkrivenje 22,13).

Od kakvog je značaja to što znate da vas je Bog stvorio? Zamislite da u to ne verujete. Koliko biste drugačije gledali na sebe i druge, i zašto?

Posljednjih godina postalo je uobičajeno da se na sedmicu Stvaranja gleda u nedoslovnom smislu – kao na metaforu, parabolu, pa čak i mit. Takvo shvatanje javilo se pod uticajem teorije evolucije, koja polazi od pretpostavke da su dugi vremenski periodi odgovorni za razviće života na planeti Zemlji.

Šta Biblija govori o toj temi? Zašto „dane“ Stvaranja u 1. poglavlju 1. Mojsijeve treba shvatiti u doslovnom, a ne u prenosnom smislu?

Pročitajte tekst 1. Mojsijeva 1,3-5 i 2. Mojsijeva 20,8–11. Na koji način je izraz „dan“ upotrebljen u tom kontekstu?

Jevrejska reč *yôm*, ili „dan“, dosledno se koristi u celom narativu o Stvaranju da bi opisala doslovan dan. Ništa u izveštaju o Stvaranju u 1. Mojsijevoj ne nagoveštava da se pod tim podrazumevalo išta drugo osim doslovnog dana, kao što danas shvatamo pojedinačan dan. Zapravo, i neki od naučnika koji ne veruju da je tu reč o doslovnim danima, ipak priznaju da namera autora jeste bila da prikaže doslovne dane.

Interesantno je to što je Bog lično odredio ime za prvu vremensku jedinicu (1. Mojsijeva 1,5). *Yôm*, ili „dan“, definisan je izrazom „i bi večer i bi jutro“ (1. Mojsijeva 1,5.8, itd.). Izraz je upotrebljen u jednini, a ne u množini, što znači da se odnosio na jedan doslovan dan.

Prema tome, sedam dana Stvaranja treba shvatiti kao celovitu jedinicu vremena, koja počinje osnovnim brojem *’echad* („jedan“), nakon čega slede redni brojevi (drugi, treći, četvrti, itd.). Taj obrazac ukazuje na uzastopan niz dana, koji dostiže vrhunac sedmog dana. U vezi sa upotrebom reči i samim oblikom narativa nema nikakvog nagoveštaja da je postojao neki razmak između tih dana. Sedam dana Stvaranja zaista je sedam dana, kao što i danas računamo.

Takođe, doslovna priroda dana podrazumevala se i onom prilikom kad je Bog vlastitim prstom zapisao četvrtu zapovest, ukazujući da osnova za sedmi dan-Subotu počiva na redosledu dana unutar doslovne sedmice Stvaranja.

Stvaranje opisano u 1. Mojsijevoj nije jedino stvaranje o kom Biblija govori. Pominje se i novo stvaranje, prilikom Drugog dolaska, kada će Bog ono što je smrtno preobraziti u besmrtno „u trenuću oka, u posljednjoj trubi“ (1. Korinćanima 15,52). Ako je Bog u stanju da to učini u jednom jedinom trenutku prilikom novog stvaranja, zašto bi Mu bile potrebne milijarde godina za prvo stvaranje, kao što uči teistička evolucija?

SUBOTA I STVARANJE

Danas je Subota kao sedmi dan pod teškim udarom u sekularnom društvu i verskim zajednicama. Ta činjenica se ogleda u radnim rasporedima globalnih korporacija, u pokušaju promene kalendara u mnogim evropskim zemljama, u kojima je ponedjeljak označen kao prvi dan u sedmici a nedelja kao sedmi, a takođe i u nedavno izašloj papskoj enciklici o klimatskim promenama u kojoj se Subota kao sedmi dan naziva „jevrejskom Subotom“, a svet se ohrabruje da svetkuje dan od odmora kako bi se ublažilo globalno zagrevanje (Pope Francis, *Laudato Si'*, Vatican City: Vatican Press, 2015, pp. 172, 173).

Pročitajte tekstove 1. Mojsijeva 2,1-3; 2. Mojsijeva 20,8-11; Marko 2,27 i Otkrivenje 14,7. Na koji način je razumevanje sedmice Stvaranja povezano sa četvrtom zapovešću? Kako je ono povezano sa Tri andeoske poruke?

Biblija kaže: „I svrši Bog do sedmoga dana djela svoja, koja učini“ (1. Mojsijeva 2,2). Mnogi kreacionisti danas naglašavaju Božje delovanje tokom šest dana Stvaranja, ali zanemaruju činjenicu da se Njegovo delo nije završilo šestog dana. Božje delo je završeno kad je načinio Subotni dan. Zato je Isus kazao: „Subota je načinjena čovjeka radi, a nije čovjek Subote radi“ (Marko 2,27). Isus je mogao da iznese tu autoritativnu tvrdnju jer je On načinio ili stvorio Subotu kao večni znak i pečat Božjeg zaveta s Njegovim narodom. Subota nije bila namenjena samo jevrejskom narodu, već čitavom čovečanstvu.

Prva knjiga Mojsijeva ukazuje na tri stvari koje je Isus učinio pošto je stvorio Subotni dan. Prvo, On je „počinuo“ (1. Mojsijeva 2,2), pružajući nam božanski primer svoje čežnje da počiva sa nama. Drugo, On je „blagoslovio“ sedmi dan (1. Mojsijeva 2,3). U narativu o Stvaranju, životinje su blagoslovene (1. Mojsijeva 1,22), Adam i Eva su blagosloveni (1. Mojsijeva 1,28), ali jedini dan koji je posebno blagosloven je sedmi dan. Treće, Bog ga je „posvetio“ (1. Mojsijeva 2,3) ili „načinio svetim“.

Nijedan drugi dan u Bibliji nije dobio te tri odrednice. A opet, ta tri Božja postupka ponovo se navode u četvrtoj zapovesti, kad On sopstvenim prstom piše i osvrće se na Stvaranje kao na osnov za svetkovanje Subote (2. Mojsijeva 20,11).

U tekstovima Otkrivenje 14,7 i 2. Mojsijeva 20,11, zapovest o Suboti se direktno pominje kao osnov za obožavanje Stvoritelja. Na koji način se ta direktna povezanost bogoslužjenja sa Subotom ogleda u događajima poslednjih dana?

STVARANJE I BRAK

U poslednjoj deceniji svedoci smo ogromnih promena u načinu na koji društvo i vlasti definišu brak. Mnogi narodi sveta odobrili su istopolne brakove, preinačivši prethodne zakone koji su štitili strukturu porodice sa jednim muškarcem i jednom ženom u središtu. To je do sada neviđen razvoj događaja u mnogim aspektima, i on pokreće nova pitanja u vezi sa institucijom braka, odnosom crkve i države, a takođe i svetošću braka i porodice kako ih Pismo definiše.

Pročitajte tekstove 1. Mojsijeva 1,26-28 i 1. Mojsijeva 2,18.21-24. Čemu nas ti tekstovi uče u vezi sa Božjim idealom kad je brak u pitanju?

Šestog dana, Bog dolazi do vrhunca stvaranja – do stvaranja čoveka. Fascinantno je da se u tekstu 1. Mojsijeva 1,26 za Boga prvi put koristi množina: „Da načinimo čovjeka po svojem obličju.“ Sve ličnosti trojnog Božanstva, u uzajamnoj ljubavi, sada stvaraju božanski uspostavljen bračni odnos između ljudi ovde na zemlji.

„Po obličju Božijemu stvori ga; muško i žensko stvori ih“ (1. Mojsijeva 1,27). Adam izjavljuje: „Sada eto kost od mojih kosti, i tijelo od mog tijela“ (1. Mojsijeva 2,23), i daje joj ime „Čovječica“. Brak podrazumeva da će „ostaviti čovjek oca svojega i mater svoju, i prilijeće se k ženi svojoj, i biće dvoje jedno tijelo“ (1. Mojsijeva 2,24).

Sveto pismo je nedvosmisleno u tome da taj odnos treba da postoji između muškarca i žene, koji i sami potiču od svog oca i svoje majke, takođe muškarca i žene. Taj koncept se dalje razjašnjava kroz uputstvo dato prvim roditeljima na zemlji: „I blagoslovi ih Bog, i reče im Bog: Rađajte se i množite se, i napunite Zemlju, i vladajte njom“ (1. Mojsijeva 1,28). Prema petoj zapovesti, deca (potomstvo) treba da poštuju svog oca i svoju majku (2. Mojsijeva 20,12). Takav međusobni odnos ne može se ostvariti u okviru bilo čega drugog osim heteroseksualnog partnerstva.

Pročitajte Isusove reči u tekstu Matej 19,3-6. Čemu nas one uče u pogledu prirode i svetosti braka? U svetlu Isusovih reči, a opet – ne gubeći iz vida Božju ljubav prema čitavom čovečanstvu, kao ni činjenicu da smo svi grešnici – kako da zauzmemo čvrst i veran stav kad je reč o biblijskim načelima u vezi sa brakom?

STVARANJE, PAD I KRST

Biblija pruža uvid u trajnu povezanost između savršenog Stvaranja, pada u greh, dolaska obećanog Mesije i konačnog iskupljenja. Ti glavni događaji postaju osnovna tema istorije spasenja ljudskog roda.

Pročitajte tekstove 1. Mojsijeva 1,31; 1. Mojsijeva 2,15-17 i 1. Mojsijeva 3,1-7. Šta se dogodilo sa Božjim savršeno stvorenim svetom?

Bog je izjavio da Njegovo delo „dobro bješe veoma“ (1. Mojsijeva 1,31). „Stvaranje je sada bilo dovršeno... Edem je bujao na zemlji. Adam i Eva su imali slobodan pristup drvetu života. Nikakva mrlja greha ni senka smrti nisu kvarili lepotu stvorenog sveta.“ – Elen G. Vajt, Stvaranje, patrijarsi i proroci, str. 47 original. Bog je upozorio Adama i Evu da će, ukoliko budu jeli sa zabranjenog drveta, sigurno umreti (1. Mojsijeva 2,15-17). Zmija je otpočela svoj govor pitanjem, a onda je tvrdila nešto potpuno suprotno onome što je Bog kazao: „Nećete vi umrijeti“ (1. Mojsijeva 3,4). Sotona je obećao Evi da će imati veliko znanje i biti kao Bog. A ona mu je, očigledno, poverovala.

Kako Pavle potvrđuje Božju izjavu iz teksta 1. Mojsijeva 2,15-17? Pročitajte Rimljanima 5,12 i Rimljanima 6,23. U kakvom su odnosu ta učenja prema teističkoj evoluciji?

U Svetom pismu možemo videti da su biblijski pisci iz kasnijeg perioda potvrđivali ono što je prethodno bilo napisano, pružajući i dodatne uvide. U Rimljanima poslanici, od 5. do 8. poglavlja, Pavle piše o grehu i lepoti spasenja, te između ostalog kaže: „Kroz jednoga čovjeka dođe na svijet grijeh, i kroz grijeh smrt, i tako smrt uđe u sve ljude“ (Rimljanima 5,12). Međutim, iz evolucionističke perspektive, smrt je bila prisutna milionima godina pre pojave čovečanstva. Ta ideja ozbiljno dovodi u pitanje biblijska učenja o poreklu greha, o Hristovoj zameničkoj smrti na krstu i o planu spasenja. Ako smrt nije povezana sa grehom, onda plata za greh nije smrt (Rimljanima 6,23), i Hristos ne bi imao razloga da umre zbog naših greha. Prema tome, Stvaranje, pad u greh i krst su neraskidivo povezani. Prvi Adam je povezan sa poslednjim Adamom (1. Korinćanima 15,45.47). Dakle, verovanje u darvinističku evoluciju, čak i ako se neka zamisao o Bogu umetne u taj proces, uništila bi samu osnovu hrišćanstva.

ZA DALJE PROUČAVANJE

U knjizi *Stvaranje, patrijarsi i proroci* od Elen G. Vajt pročitajte poglavlja „Stvaranje“, str. 44-51 original, i „Doslovna sedmica“, str. 111-116 original.

„Sve brojniji dokazi, zasnovani na komparativnim, literarnim, lingvističkim i drugim razmatranjima, sustiču se na svakom nivou, vodeći ka zajedničkom zaključku da odrednica *yôm*, 'dan' iz 1. poglavlja 1. Mojsijeve, dosledno označava jedan doslovan dvadesetčetvoročasovni dan.

Autor 1. poglavlja 1. Mojsijeve nije mogao naći potpunije i sveobuhvatnije načine da izrazi zamisao o doslovnom 'danu' od onih koje je izabrao.“ – Gerhard F. Hasel, “The ‘Days’ of Creation in Genesis 1: Literal ‘Days’ or Figurative ‘Periods/EPOCHS’ of Time?” *Origins* 21/1 [1994], pp. 30, 31.

„I najveći umovi biće zbunjeni ako pokušaju da ispituju odnos između nauke i otkrivenja ne oslanjajući se na Božju Reč. Tvorac i Njegova dela su izvan njihove moći poimanja, a budući da se ona ne mogu objasniti prirodnim zakonima, biblijska istorija se proglašava nepouzdanom.“ – Ellen G. White, *Testimonies for the Church*, vol. 8, p. 258.

ZA RAZGOVOR:

- Obratite pažnju na prethodni citat Elen Vajt. Koliko često, čak i danas, vidimo tačno to o čemu je ona pisala – čak i među onim hrišćanima koji, suočeni sa tvrdnjama nauke, automatski daju tim tvrdnjama prednost u odnosu na biblijski izveštaj, iako bi to, kao što je ona upozoravala, podrazumevalo da je biblijska istorija „nepouzdana“?
- Zašto je nemoguće ozbiljno shvatati Bibliju, a istovremeno prihvatiti teističku evoluciju? Ako poznajete nekoga ko zastupa teističku evoluciju, a tvrdi da je hrišćanin, zašto ga ne biste zamolili da vam objasni krst u svetlu onoga što je Pavle pisao (videti Rimljanima 5) o direktnoj povezanosti između Adamovog pada, smrti i Isusovog krsta? Kakvo objašnjenje bi on mogao da vam da?
- Ako je Biblija Božje otkrivenje, zar nisu onda vernikove oči i uverenja otvoreni za jednu širu realnost izloženu u Pismu? Kako onda hrišćani mogu biti proglašeni za ljude „zatvorenog uma“, kad oni svoj um otvaraju za biblijske istine, otkrivene od strane beskonačnog Boga? Ateistički, materijalistički pogled na svet zapravo je mnogo suženiji od hrišćanskog pogleda.
- Kao vernici odani Božjoj Reči, kako možemo pomoći onima koji se bore sa pitanjem seksualne orijentacije? Zašto mi ne smemo biti oni koji bacaju kamenje, čak ni na takve ljude koji su, kao žena uhvaćena u preljubi, zaista krivi za greh?

STVARANJE:

1. MOJSIJEVA KAO OSNOVA – 2. DEO

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: Jov 26,7-10; 1. Mojsijeva 1 – 2; 1. Mojsijeva 5; 1. Mojsijeva 11; 1. Dnevnika 1,18-27; Matej 19,4.5; Jovan 1,1-3.

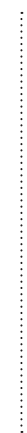
Tekst za pamćenje: „Nebesa kazuju slavu Božiju, i djela ruku Njegovijeh glasi svod nebeski“ (Psalmi 19,1).

Mnogi veliki mislioci bili su nadahnuti Svetim pismom da istražuju Božji stvoreni svet. Kao rezultat toga, rođena je moderna nauka. Johan Kepler, Isak Njutn, Džon Rej, Robert Bojl, i drugi veliki naučnici iz prošlosti verovali su da njihov rad otkriva još više o delima stvorenim Božjom rukom.

Međutim, nakon Francuske revolucije, nauka devetnaestog veka počela je da se okreće od teističkog pogleda na svet ka naturalizmu i materijalizmu, često ne ostavljajući nimalo prostora za bilo šta natprirodno. Te filozofske ideje postale su naročito popularne nakon izlaska dela Čarlsa Darvina *O poreklu vrsta* (1859). Od tog trenutka, nauka se sve više distancira od svojih biblijskih temelja, što je dovelo do radikalne promene u tumačenju izveštaja iz 1. Knjige Mojsijeve.

Da li Biblija zaista zastupa neko zastarelo, nenaučno shvatanje kosmologije? Da li je biblijski izveštaj jednostavno pozajmljen od okolnih paganskih naroda? Da li je Biblija bila kulturno uslovljena mestom i vremenom u kom je nastala, ili nas, pak, njena nadahnuti priroda uzdiže do celovitog shvatanja porekla – unutar njegovih božanskih okvira?

To su samo neka od pitanja kojih ćemo se dotaći u pouci za ovu sedmicu.

RAVNA ZEMLJA?

Uglavnom se smatra da su ljudi u antičkom svetu verovali da je zemlja ravna ploča. Istina je, međutim, da je većina njih, iz raznih dobrih razloga, razumela da je zemlja okrugla. Ipak, i dan-danas ima onih koji tvrde da i sama Biblija zastupa učenje o ravnoj zemlji.

Pročitajte Otkrivenje 7,1 i Otkrivenje 20,7.8. Kakav je kontekst ovih stihova? Što je još važnije, da li se u njima tvrdi da je zemlja ravna?

Jovan, autor tih tekstova, iznoseći proročanstvo za poslednje vreme, opisuje četvoricu nebeskih anđela koji „stoje na četiri ugla zemlje, i drže četiri vjetra zemaljska“ (Otkrivenje 7,1). On tri puta ponavlja reč „četiri“ kako bi povezao te anđele sa četiri strane sveta.

Ukratko, on koristi slikovit jezik, kao što i mi danas činimo kad kažemo, na primer, da „sunce zalazi“, ili da se vetar „podigne sa istoka“. Insistiranje na doslovnom tumačenju tih proročkih tekstova, mada kontekst jasno ukazuje na prenosno značenje pojmova istok, zapad, sever i jug, značilo bi izvući ih iz konteksta i tvrditi da oni znače nešto što zapravo ne znače. Na kraju krajeva, kad je Isus rekao: „Jer od srca izlaze zle misli, ubistva, preljube, bludničenja, krađe, lažna svjedočanstva, hule na Boga“ (Matej 15,19), On nije govorio o ljudskoj fiziologiji, niti o doslovnom ljudskom srcu. Upotrebio je stilsku figuru da bi izneo jednu moralnu pouku.

Pročitajte tekstove Jov 26,7-10 i Isaija 40,21.22. Šta nam oni govore o prirodi zemlje?

U tekstu Jov 26,7 za zemlju se kaže da je obešena u prostoru: „On je razastro sjever nad prazninom, i Zemlju objesio ni na čem“. Zemlja je „krug“ ili sfera (Jov 26,10). Isaija 40,22 glasi: „On sjedi nad krugom zemaljskim, i njezini su mu stanovnici kao skakavci; On je razastro nebesa kao platno i razapeo ih kao šator za stan.“

Stavite se u položaj nekoga ko je živio pre više hiljada godina. Kakav dokaz biste imali da se zemlja kreće? Ili biste dokaze o tome da ona stoji nepomično smatrali mnogo uverljivijim? Ili, kakav biste dokaz našli da je ona ravna, ili okrugla?

Arheolozi su pronašli tekstove iz starog Egipta i sa Bliskog istoka koji sadrže drevne priče o stvaranju i potopu. To je navelo neke da se zapitaju da li je izveštaj iz 1. Mojsijeve zapravo pozajmljen iz tih kultura, ili je na neki način zavisio od njih. Da li je to zaista tako?

Pročitajte tekst 1. Mojsijeva 1 – 2,4 a zatim ga uporedite sa odlomcima iz epa o Atrahazi: „Kad su bogovi umesto čoveka, obavljali posao i nosili terete, teret bogova bio je preveliki, posao pretežak, nevolja previše... 'Neka boginja majka donese potomstvo, i neka čovek nosi teret bogova!...' Geštua, boga koji je posedovao razum, zaklali su na svom veću. Nintu je pomešao glinu sa njegovim telom i krvlju...“ – Stephanie Dalley, *Myths from Mesopotamia: Creation, the Flood, Gilgamesh, and Others* (New York: Oxford University Press, 1989), pp. 9, 14, 15. Koje razlike zapazate?

Mada postoje izvesne sličnosti između tih priča (na primer, prvi ljudi su načinjeni od gline), razlike su mnogo izraženije.

(1) U epu o Atrahazi čovek radi za bogove da bi oni mogli da se odmore. U 1. Mojsijevoj, Bog stvara zemlju i sve na njoj za ljudska bića koja su vrhunac stvaranja, a onda počiva zajedno s njima. U 1. Mojsijevoj, ljudi su smešteni u vrt i pozvani da održavaju vezu sa Bogom i vode računa o delima Njegovog stvaranja – koncept koji ne nalazimo u epu o Atrahazi.

(2) U epu o Atrahazi jedan manje važan bog je ubijen i njegova krv je pomešana s glinom da bi se stvorilo sedam muškaraca i žena. U 1. Mojsijevoj, prvog Adama je neposredno „načinio“ Bog, koji mu je udahnuo život, a žena je „načinjena“ kasnije da bude njegov „pomoćnik“. Bog nije stvorio Adama i Evu od krvi nekog zaklanog manjeg boga.

(3) Nema nikakve naznake sukoba ili nasilja u izveštaju iz 1. Mojsijeve, kao što to nalazimo u priči o Atrahazi.

Biblijski izveštaj na uzvišen način opisuje svemoćnog Boga koji je ljudima obezbedio dostojanstvo i svrhu u jednom savršenom svetu. Ta drastična razlika navela je naučnike na zaključak, da je tu ipak reč o veoma različitim izveštajima o stvaranju.

Neki tvrde da su priče o stvaranju i potopu prenošene tokom vekova, ovlaš se oslanjajući na ono što se zaista dogodilo (otuda neke od sličnosti), ali su s vremenom izvitoperene. Za razliku od toga, Mojsije je, pod uticajem Svetog Duha, otkrio šta se zaista dogodilo. Zašto je to bolje objašnjenje za tih par sličnosti nego tvrdnja da je Mojsije pozajmljivao ideje iz paganskih priča?

PRVA MOJSIJEVA NASPRAM PAGANIZMA

Daleko od toga da je zavisila od drevnih paganskih mitova o stvaranju, 1. Mojsijeva kao da je napisana na način koji opovrgava te mitove, i Boga kao Stvoritelja odvaja od njih.

Pročitajte tekst 1. Mojsijeva 1,14-19. Kako su nebeska tela koja se javljaju četvrtog dana opisana i kakva je bila njihova uloga?

Izrazi „sunce“ i „mesec“ su najverovatnije namerno izbegnuti, jer su njihovi nazivi na jevrejskom predstavljali imena (ili su bili usko vezani za imena) bogova sunca i meseca drevnog Egipta i Bliskog Istoka. Upotreba izraza „vidjelo veće“ i „vidjelo manje“ pokazuje da su oni stvoreni u posebnu svrhu – „da dijele dan i noć, da budu znaci vremenima i danima i godinama“ i da „obasjavaju zemlju“ (1. Mojsijeva 1,14.15). Odnosno, tekst veoma jasno pokazuje da sunce i mesec nisu bili bogovi već stvoreni objekti sa posebnom ulogom u prirodi, kao što ih uglavnom i danas shvatamo.

Pročitajte 1. Mojsijeva 2,7.18-24. Kako je Bog bio blisko uključen u stvaranje Adama i Eve?

Drevni bliskistočni mitovi jednoglasno opisuju čovekovo stvaranje kao „naknadnu misao“, proizašlu iz pokušaja da se bogovi oslobode napornog rada. Toj mitskoj predstavi protivreči biblijska ideja da je čovek trebalo da vlada svetom kao Božji namesnik. Ništa u stvaranju ljudi nije bilo naknadna misao. Ako tekst išta poručuje, to je da su oni bili vrhunac stvaranja, što još jasnije pokazuje koliko se paganski i biblijski izveštaji zapravo oštro razlikuju.

Prva knjiga Mojsijeva, dakle, predstavlja korektiv mitova antičkog sveta. Mojsije je koristio izvesne pojmove i ideje nespojive sa paganskim shvatanjima. A činio je to jednostavno iznoseći biblijsko shvatanje realnosti, Božje uloge i svrhe Stvaranja.

Pre više hiljada godina, biblijski izveštaj o stvaranju bio je u suprotnosti sa preovlađujućom kulturom. U današnje vreme, biblijski izveštaj o stvaranju u suprotnosti je sa preovlađujućom kulturom. Zašto to ne bi trebalo da nas čudi?

Pročitajte 5. i 11. poglavlje 1. Mojsijeve. Kako Biblija prati istoriju čovečanstva od Adama do Noja i od Noja do Avrama?

Postoji jedan element koji ove genealogije čini jedinstvenim u Bibliji – one sadrže element vremena, zbog čega ih neki naučnici ispravno nazivaju „hronologijama“. One sadrže jedan mehanizam uzajamno uklopljenih podataka o poreklu, povezanih sa vremenskim razdobljima, tako da „požive 'prva osoba' x godina i dobi 'drugu osobu'. A po rođenju 'druge osobe', požive 'prva osoba' y godina, rađajući druge sinove i kćeri“. U 5. poglavlju 1. Mojsijeve toj formuli se dodaje još i izraz: „Tako požive 'prva osoba' svega z godina“. Takav sistem uzajamnog uklapanja sprečavao je da neke generacije budu izostavljene ili pridodate. Peto i jedanaesto poglavlje 1. Mojsijeve sadrže neisprekidanu liniju potomaka, što je potkrepljeno genealogijom iz 1. Dnevnika 1,18-27, u kojoj nema dodatih niti izostavljenih generacija. Na taj način Biblija tumači samu sebe.

Skoro 2.000 godina, jevrejski i hrišćanski komentatori smatrali su te tekstove istorijski zasnovanim i preciznim načinom za određivanje datuma Potopa i starosti zemlje, bar od sedmice Stvaranja kako je opisana u 1. i 2. poglavlju 1. Mojsijeve.

U poslednjim decenijama, međutim, bilo je pokušaja da se 5. i 11. poglavlje 1. Mojsijeve nanovo tumači, kako bi se prilagodilo dužim vremenskim periodima, na koje, kako se smatra (od strane pogrešivih ljudskih bića), neki arheološki i istorijski podaci ukazuju. To pokreće ozbiljna pitanja u vezi sa pouzdanošću biblijskih zapisa.

Ali ako razumemo Božji pojam vremena i njegovog odvijanja kroz istoriju, moramo priznati da su ta dva poglavlja „istorijski i teološki utemeljena, povezujući Adama sa ostatkom čovečanstva i Boga sa čovekom unutar vremena i prostora. Peto poglavlje 1. Mojsijeve i deo 11. poglavlja, od 10. do 26. stiha, pružaju vremenski okvir i generacijski lanac koji povezuje Božji narod sa čovekom koga je Bog načinio na vrhuncu tog sedmodnevnog događanja tokom kojeg je stvorena ova planeta.“ – Gerhard F. Hasel, „The Meaning of the Chronogenealogies of Genesis 5 and 11“, *Origins* 7/2 [1980], p. 69.

Premda se u Starom zavetu nalaze iz važnih i valjanih razloga, na šta bi trebalo da obratimo pažnju kad govorimo o takvim tekstovima, prema onome što Pavle kaže u 1. Timotiju 1,4 i Titu 3,9,?

STVARANJE U PISMU

Pročitajte sledeće biblijske tekstove i zapišite na koji način se svaki od ovih autora poziva na prvih 11 poglavlja 1. Mojsijeve:

Matej 19,4.5 _____

Marko 10,6-9 _____

Luka 11,50.51 _____

Jovan 1,1-3 _____

Dela 14,15 _____

Rimljanima 1,20 _____

2. Korinćanima 4,6 _____

Efescima 3,9 _____

1. Timotiju 2,12-15 _____

Jakov 3,9 _____

1. Petrova 3,20 _____

Juda 1,11.14 _____

Otkrivenje 2,7; 3,14; 22,2.3 _____

Isus i svi novozavetni pisci upućivali su na prvih jedanaest poglavlja 1. Mojsijeve kao na pouzdanu istoriju. Isus se poziva na Mojsijeve spise i na stvaranje muškarca i žene (Matej 19,4). Pavle u više navrata koristi izveštaj o stvaranju da bi potkrepio teološke tvrdnje koje iznosi u svojim poslanicama. On je pred učenim ljudima iz Atine izjavio: „Bog koji je stvorio svijet i sve što je u njemu, On budući gospodar Neba i Zemlje, ne živi u rukotvorenim crkvama“ (Dela 17,24). Na taj način, novozavetni pisci zidaju na temelju 1. Mojsijeve, da bi savremenom čitaocu pokazali značaj tih doslovnih događaja.

Pročitajte, na primer, 5. poglavlje Rimljanima poslanice. Pavle više puta podvlači direktnu vezu između Adama i Isusa (videti Rimljanima 5,12.14-19). Odnosno, on polazi od pretpostavke da je Adam, kao istorijska ličnost, doslovno postojao, što je stav koji biva ozbiljno doveden u pitanje ukoliko evolucionistički model porekla zameni doslovno shvatanje biblijskog teksta.

Ako su novozavetni pisci, vođeni Svetim Duhom, pa i sam Isus, gledali na izveštaj o stvaranju kao na pouzdan istorijski izvor, zašto bi bilo nerazumno od nas kad bismo – na osnovu tvrdnji palih, pogrešivih ljudskih bića – odbili da ga prihvatimo na isti način?

ZA DALJE RAZMIŠLJANJE

Ako ste u mogućnosti, pročitajte: Gerald A. Klingbeil, editor, *The Genesis Creation Account and Its Reverberations in the Old Testament* (Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 2015).

„Biblija je najsveobuhvatnija i najpoučnija istorija koju čovek poseduje. Ona potiče direktno sa izvora večne istine, a božanska ruka je očuvala njenu čistotu kroz sve vekove... Jedino u njoj možemo pronaći istoriju našeg roda, neokaljanu ljudskim ponosom i predrasudama.“ – Ellen G. White, *Testimonies for the Church*, vol. 5, p. 25.

„Pokazano mi je da, bez biblijske istorije, geologija ne može da dokaže ništa. Ostaci pronađeni u zemlji zaista pružaju dokaze o prilikama u mnogo čemu različitim od današnjih. Ali period njihovog postojanja, i dužina njegovog trajanja na zemlji, može se razumeti jedino na osnovu biblijske istorije. Nema ničeg lošeg u tome da pravimo pretpostavke koje izlaze iz okvira biblijske istorije, ukoliko one ne protivreče činjenicama koje nalazimo u Svetom pismu. Ali kad ljudi odbacuju Božju Reč u vezi sa istorijom stvaranja, i nastoje da Božja dela pripišu delovanju prirodnih zakona, oni se nalaze pred okeanom beskrajne neizvesnosti. Na koji je tačno način stvorio ovaj svet za šest doslovnih dana, Bog nikad nije otkrio smrtnicima. Njegovo delo stvaranja je isto tako nedokučivo kao i samo Njegovo postojanje.“ – Ellen G. White, *Spiritual Gifts*, book 3, p. 93.

ZA RAZGOVOR:

- Kada naučna objašnjenja u pogledu sadašnje realnosti – onoga što se može dotaći, čuti, videti, ispitati i preispitati – izazivaju tako mnogo rasprava i polemika, zašto toliki broj ljudi nekritički prihvata svaku naučnu objavu o događajima koji su se navodno odigrali milionima, pa čak i milijardama godina u prošlosti?
- Moderna nauka zasniva se na činjenici (površno gledano, logičnoj) da ne možete natprirodnim delovanjem objasniti prirodne pojave. Ne možete, na primer, objasniti glad tvrdnjom da je neka veštica prokletela zemlju. Međutim, koja su ograničenja tog pristupa kad je reč o Stvaranju kakvo je prikazano u 1. Mojsijevoj? Drugim rečima, izveštaj iz 1. Mojsijeve opisuje jedan potpuno natprirodan događaj. Ako, dakle, automatski odbacite Stvaranje natprirodnim putem, zašto će onda i svaki drugi model koji smislite, neizbežno, biti pogrešan?

BIBLIJA KAO ISTORIJA

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: 1. Samuilova 17; Isaija 36,1-3; Isaija 37,14-38; Danilo 1; 5; Matej 26,57-67; Jevrejima 11,1-40.

Tekst za pamćenje: „Ja sam Gospod Bog tvoj, koji sam te izveo iz zemlje misirske“ (2. Mojsijeva 20,2 [takođe i 5. Mojsijeva 5,6]).

Biblija je utemeljena na istoriji. Biblijska istorija se pravolinijski kreće od apsolutnog početka, kad je Bog stvorio sve što postoji, do konačnog cilja, kada će On obnoviti zemlju prilikom svog Drugog dolaska.

Istorijska priroda Svetog pisma jedna je od karakteristika koja ga izdvaja od svetih knjiga drugih religija. Biblija podrazumeva postojanje Boga koji lično deluje u istoriji – ona ne pokušava da dokaže Njegovo postojanje. U početku, Bog progovara i život na zemlji biva stvoren (1. Mojsijeva 1,1-31). On poziva Avrama da izađe iz zemlje Haldejske. On izbavlja svoj narod iz egipatskog ropstva. On vlastitim prstom ispisuje Deset zapovesti na kamenim pločama (2. Mojsijeva 31,18). On šalje proroke. On šalje kazne. On poziva narod da živi po Njegovom zakonu i da drugim narodima govori o tom božanskom zakonu i planu spasenja. Naposljetku, On šalje svog Sina, Isusa Hrista, na ovaj svet i na taj način zauvek deli istoriju.

Ove sedmice razmotrićemo neka od ključnih pitanja u istoriji, onako kako ih Biblija opisuje, a takođe i neke od arheoloških dokaza koji podupiru biblijske istorijske izveštaje.

DAVID, SOLOMON I MONARHIJA

Period vladavine Davida i Solomona predstavlja zlatno doba izraelske istorije. Ali šta ako David i Solomon nisu ni postojali, kao što neki tvrde? Šta ako njihovo carstvo nije bilo tako prostrano kao što ga Biblija opisuje, što takođe neki tvrde? Bez Davida, ne bi bilo Jerusalima, prestonice carstva (2. Samuilova 5,6-10). Bez Davida, ne bi bilo ni hrama koji je podigao njegov sin, Solomon (1. O carevima 8,17-20). Konačno, bez Davida ne bi bilo budućeg Mesije, jer je obećano da će On doći preko Davidove loze (Jeremija 23,5,6; Otkrivenje 22,16). Izraelska istorija morala bi da bude potpuno prepravljena. Međutim, upravo je ta istorija, o kojoj čitamo u Pismu, ono što Izraelu i crkvi daje njihovu jedinstvenu ulogu i misiju.

Pročitajte tekst 1. Samuilova 17. Kako se Bog postarao da Izrael stekne odlučujuću pobjedu? Ko je upotrebljen za ostvarenje te pobjede? Gde je ta pobjeda zadobijena?

Zapazite precizan geografski opis borbene linije u tekstu 1. Samuilova 17,1-3. Nalazište Kirbet Kijafa smešteno je na brdima tačno u oblasti izraelskog logora opisanog u tom poglavlju. Nedavna iskopavanja na tom području otkrila su jako vojno utvrđenje iz vremena Saula i Davida, odakle se pruža pogled na dolinu. Iskopane su dve kapije iz istog perioda. Budući da je većina gradova u drevnom Izraelu posedovala samo jednu kapiju, ta činjenica omogućava da se pomenuto nalazište prepozna kao Sarajim (1. Samuilova 17,52), što na jevrejskom znači „dve kapije“.

Ako je to zaista tačno, onda je identitet tog drevnog biblijskog grada po prvi put utvrđen. Godine 2008. i 2013. pronađena su dva natpisa za koje mnogi veruju da predstavljaju najstarije ikad pronađene tekstove na jevrejskom jeziku. U drugom natpisu pominje se ime Esval – kao što se zvao jedan od Saulovih sinova (1. Dnevnika 9,39).

Godine 1993, iskopavanja na severu grada Tel Dan otkrila su monumentalni natpis cara Hazaela /Azaila/ iz Damaska, koji je zabeležio svoju pobjedu nad „carem Izraela“ i carem iz „Davidovog doma“. Budući da je Davidova dinastija na isti način opisana u Bibliji, to pruža još snažnije arheološke dokaze da je David zaista postojao, baš kao što Pismo kaže.

Razmislite kakve bi to posledice imalo po našu veru kad bi se pokazalo, kao što neki tvrde, da car David nije zaista postojao?

ISAJJA, JEZEKIJA I SENAHIRIM

Pročitajte tekstove Isaija 36,1-3 i Isaija 37,14-38. Kako je Bog, prema tim izveštajima o opsežnom asirskom pohodu protiv Judeje, izbavio svoj narod?

Godine 701. pre Hrista, Senahirim je krenuo u pohod na Judeju. Taj događaj je zabeležen u Svetom pismu. I car Senahirim ga je lično zabeležio, i to na više načina. U svojim istorijskim analizama, otkrivenim u Ninivi, glavnom gradu Asirije, on se hvali: „Četrdeset šest njegovih (Jezekijinih) gradova, opasnih jakim zidinama, i bezbroj manjih sela u njihovoj blizini, opkolio sam i osvojio.“ Pobedu nad judejskim gradom, Lahisom, Senahirim je proslavio tako što je zidove glavne dvorane svoje palate u Ninivi pokrio reljefnim prizorima opsade i bitke protiv tog grada.

Nedavna iskopavanja na području Lahisa otkrila su tragove teškog razaranja do kog je došlo pošto je Senahirim zapalio taj grad. Ali Jerusalim je čudesno pošteđen. Senahirim je mogao da se pohvali samo ovim: „A što se tiče Jezekije Judejca, zatvorio sam ga u njegovom gradu kao pticu u kavezu.“ Ipak, nije opisano razaranja Jerusalima, niti postoji ikakav izveštaj o zarobljenicima odvedenim u ropstvo.

Jerusalim je bio opkoljen, to je tačno, ali Biblija beleži da je ta opsada trajala samo jedan dan, jer je anđeo Gospodnji izbavio grad. Kao što je Isaija prorekao: „Zato ovako veli Gospod za cara asirskoga: Neće ući u ovaj grad, niti će baciti amo strijele, neće se primaći k njemu sa štitom, niti će iskopati opkope oko njega. Vratice se putem kojim je došao, a u grad ovaj neće ući, veli Gospod. Jer ću braniti taj grad i sačuvaću ga sebe radi i radi Davida sluga svojega“ (Isaija 37,33-35).

Zanimljivo, samo je Lahis na veoma istaknut način prikazan u Ninivi, prestonici Asirije. Jerusalim nije oslikan na zidovima palate. Senahirim je mogao da se pohvali samo osvajanjem Lahisa. Obračun između nebeskog Boga i asirskih božanstava predstavljen je izbavljenjem Njegovog naroda. On je video napade od strane Asirije. Čuo je reči molitve cara Jezekije. Bog deluje u istoriji.

Kako se možete podsetiti da je Bog kome se vi molite, na koga se oslanjate i u koga verujete isti onaj Bog koji je na čudesan način izbavio Izrael u to vreme i na tom mestu?

DANILO, NAVUHODONOSOR I VAVILON

U julu mesecu 2007. godine, stručnjak sa Univerziteta u Beču radio je na jednom projektu u Britanskom muzeju, kada je pronašao tablicu iz vremena Navuhodonosora, vavilonskog cara. Na toj tablici, naišao je na ime Nergal-Saresera, vavilonskog zvaničnika koji se pominje u tekstu Jeremija 39,3. Nergal-Sareser je jedna od mnogih ličnosti – careva i zvaničnika, koji su (zahvaljujući arheologiji) danas ponovo otkriveni, prvi put nakon vremena Danila i Navuhodonosora.

Pročitajte 1. i 5. poglavlje Knjige proroka Danila. Na koji način su Danilove rane odluke bile usklađene sa Božjim delovanjem u nameri da ga upotrebi kao svog slugu i proroka, kako bi uticao na milione ljudi tokom istorije?

Danilo „naumi“ (Danilo 1,8) da ostane veran Bogu u pogledu onoga što će jesti i kako će se moliti. Te dobre navike, uspostavljene rano u njegovom iskustvu, postale su obrazac koji mu je davao snagu tokom njegovog dugog života. Rezultat je bio jasno razmišljanje, mudrost i razumevanje koje potiče odozgo. To su prepoznali i Navuhodonosor i Valtazar, tako da je Danilo bio uzdignut na najviši položaj u carstvu. Ali, što je još važnije, to je dovelo do obraćenja samog cara Navuhodonosora (Danilo 4,34-37).

Navuhodonosor je bio sin Nabopolasara. Oni su zajedno podigli veličanstven grad, neprevaziđen u antičkom svetu (Danilo 4,30). Grad Vavilon bio je ogroman, sa više od 300 hramova, sa prelepom palatom, okružen masivnim, dvostrukim zidinama, debljine 3 i po i 7 metara. Zidovi su bili probijeni za osam velikih kapija, od kojih je svaka nosila ime nekog od glavnih vavilonskih božanstava. Najpoznatija od njih je Ištar kapija, koju su iskopali Nemci i rekonstruisali u Pergamon muzeju u Berlinu.

U tekstu Danilo 7,4, Vavilon je opisan kao lav sa orlovim krilima. Put za procesije koji je vodio do Ištar kapije bio je popločan sa 120 slika lavova. Slika ogromnog lava koji nasrće na čoveka takođe je pronađena tokom iskopavanja i danas još uvek stoji izvan grada. Sve to potvrđuje da je lav prikladan simbol Velikog Vavilona. Tako su biblijska istorija i njena proročka poruka još jedanput potvrđene.

U tekstu Danilo 1,8 kaže se da je Danilo nešto „naumio u svom srcu“. Šta to znači? Šta bi vi trebalo da „naumite u svom srcu“ u vezi sa nečim što činite ili ne činite?

Pročitajte tekstove Matej 26,57-67, Jovan 11,45-53 i Jovan 18,29-31. Ko je bio Kajafa i kakva je bila njegova uloga u Hristovom umiranju? Ko je bio Pontije Pilat, i zašto je njegova odluka bila presudna za ostvarenje ciljeva Sinedriona?

Kajafa je bio prvosveštenik koji je skovao zaveru za Isusovo ubistvo. Njegovo postojanje zabeležio je i Josif Flavije, jevrejski istoričar koji je pisao sa pozicija Rima kao svetske sile. „Osim toga, oduzeo je Josifu, koga su zvali i Kajafa, prvosveštenučku ulogu, i postavio Jonatana, sina Ane, bivšeg prvosveštenika, kao njegovog naslednika.“ – Josephus Complete Works (Grand Rapids, MI: Kregel Publications, 1969), book 18, chapter 4, p. 381.

Godine 1990, pronađena je jedna porodična grobnica južno od Jerusalima, u kojoj se nalazilo dvanaest *osuarija* ili kovčega sa skeletima. Novčići i grnčarija iz grobnice vremenski je smeštaju otprilike u polovinu prvog veka posle Hrista. Na najlepše ukrašenom od tih osuarija, u kome se nalazilo više skeleta, stajalo je ime „Josif, sin Kajafe“. Mnogi stručnjaci smatraju da su to grobnica i posmrtni ostaci Kajafe, prvosveštenika koji je bio tako neposredno umešan u Isusovu smrt.

Godine 1961, natpis sa imenom Pontija Pilata, namesnika Judeje u vreme imperatora Tiberija, pronađen je na kamenu u amfiteatru u mestu Cezareja Primorska (Caesarea Maritima).

Tako je, u oba ova slučaja, postojanje nekih od ključnih ličnosti umešanih u Hristovu smrt, istorijski potvrđeno.

Svetovni istoričari iz prva dva veka govore i o Isusu iz Nazareta. Tacit, rimski istoričar, piše o Hristu, o Njegovom pogubljenju od strane Pontija Pilata tokom vladavine Tiberija, i o ranim hrišćanima u Rimu. Plinije Mlađi, rimski upravitelj, pisao je imperatoru Trajanu 112-113. godine nove ere, pitajući ga kako bi trebalo da postupa sa hrišćanima. Opisao ih je kao ljude koji se okupljaju određenog dana i pevaju himne kao nekom bogu.

Ta arheološka otkrića i istorijski izvori pružaju dodatni, vanbiblijski okvir za potvrdu Isusovog postojanja i činjenice da su Ga ljudi poštovali kao Boga još u toku prvih 50 godina nakon Njegove smrti. Ipak, sama evanđelja su primarni izvor podataka o Isusu, i trebalo bi ih pažljivo proučavati da bismo što više saznali o Isusu i Njegovom životu.

Premda je uvek lepo imati arheološke dokaze koji potvrđuju našu veru, zašto moramo naučiti da svoja uverenja ne zasnivamo u potpunosti na njima, koliko god da su oni ponekad korisni?

VERA I ISTORIJA

Mi ne živimo u vakuumu. Naše odluke ne utiču samo na nas, već i na druge. Na isti način, neki Božji ljudi u davnoj prošlosti su svojim životom snažno uticali ne samo na sopstvenu već i na budućnost mnogih drugih. U 11. poglavlju Jevrejima poslanice – tom čuvenom poglavlju o veri – vidimo u glavnim crtama kakav je bio uticaj tih drevnih heroja vere.

Pročitajte Jevrejima 11,1-40. Šta možemo naučiti od tih drevnih heroja dok proučavamo njihov život?

Enoh _____

Noje _____

Avram _____

Sara _____

Josif _____

Mojsije _____

Rava _____

Samson _____

Vera nije samo verovanje u nekoga ili nešto, to je i postupanje u skladu s tim verovanjem. To je delotvorna vera koja se uračunava u pravednost. Upravo ta dela vere su ono što je menjalo istoriju. A svako od tih dela umnogome je zavisilo od uzdanja u Božju Reč.

Noje je postupao u veri kad je gradio barku, oslanjajući se na Božju Reč više nego na iskustvo i razum. Budući da kiša nikad ranije nije padala, iskustvo i razum su mu govorili da priča o potopu nema baš nikakvog smisla. Ipak, Noje je poslušao Boga i ljudski rod je preživeo. Avraam, dok se još zvao Avram, napustio je Ur u južnoj Mesopotamiji – u to vreme najrazvijeniji grad na svetu – i pošao je ne znajući kuda će ga Bog odvesti. Ali on je odlučio da postupi u skladu sa Božjom Rečju. Mojsije je izabrao da bude pastir koji će povesti Božji narod u Obećanu zemlju, umesto da postane faraon Egipta, najvećeg carstva tog doba. On se pozvdao u glas Svevišnjega, koji ga je pozivao iz gorećeg grma. Rava je odlučila da poveruje izveštajima o Božjem izbavljenju, zaštitila je dvojicu uhoda, i postala deo Isusovog rodoslova. Kako malo mi znamo o tome u kojoj meri će naše odluke uticati na život nebrojenih ljudi u ovoj generaciji i u onima koje će doći!

Koje ključne odluke su neposredno pred vama? Kako pravite izbore koje pravite i zašto?

ZA DALJE PROUČAVANJE

U knjizi *Stvaranje, patrijarsi i proroci* od Elen G. Vajt, pročitajte poglavlje „David i Golijat“, str. 643-648 original, a u knjizi *Istorija proroka i careva* poglavlja pod nazivom „Car Jezekija“, str. 331-339 original i „Izbavljenje od Asirije“, str. 349-366 original.

„Biblija je najstarija i najsveobuhvatnija istorija kojom ljudi raspolažu. Ona potiče direktno sa izvora večne istine, a božanska ruka vekovima je čuvala njenu neokaljanost. Ona rasvetljava daleku prošlost, u koju su ljudi uzalud pokušavali da proniknu svojim istraživanjem. Jedino u Božjoj reči vidimo silu koja je položila temelje Zemlji i razastrla nebesa. Jedino ovde nalazimo verodostojan izveštaj o poreklu naroda. Jedino ona predstavlja istoriju našeg roda neoskrvnjenu ljudskom ohološću i predrasudama.“ – Elen G. Vajt, *Vaspitanje*, str. 173 original.

„Onaj koji poseduje znanje o Bogu i Njegovoj Reči polaže veru u božansku prirodu Svetog pisma. On ne proverava Bibliju na osnovu naučnih ideja do kojih su ljudi došli. On ljudske ideje proverava na osnovu tog nepogrešivog merila. On zna da je Božja reč istina, a istina nikad ne protivreči samoj sebi. Šta god u učenjima takozvane nauke protivreči Božjoj otkrivenoj istini, samo je ljudsko nagađanje.

Ali pred onima koji su zaista mudri, naučno istraživanje otvara prostrana polja misli i saznanja.“ – Ellen G. White, *Testimonies for the Church*, vol. 8, p. 325.

ZA RAZGOVOR:

- Dopunite svoj odgovor na pitanje postavljeno u odeljku od srede. Da, dobro je kad nađemo arheološke dokaze koji potvrđuju biblijsku istoriju. Ali šta kada se pronađeni arheološki dokazi tumače na način koji protivreči biblijskom izveštaju? Šta nam to govori o činjenici da se moramo oslanjati na Božju Reč i verovati joj kao takvoj, bez obzira na tvrdnje arheologije ili bilo koje druge nauke?
- Razmislite o svim biblijskim proročanstvima iz prošlosti za koja mi, sa današnje tačke gledišta, znamo da su se ispunila. Setite se, na primer, većine carstava iz 2. i 7. poglavlja Knjige proroka Danila. Kako da na osnovu tih proročanstava, koja su se već ispunila, naučimo da verujemo Gospodu i u vezi sa onima koja tek treba da se ostvare u budućnosti?

BIBLIJA / PROROŠTVO

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: Danilo 2,27-45; Jovan 14,29; 4. Mojsijeva 14,34; Danilo 7,1-25; Danilo 8,14; 1. Korinćanima 10,1-13.

Tekst za pamćenje: „I reče mi: Do dvije tisuće i tri stotine dana i noći; onda će se Svetinja očistiti“ (Danilo 8,14).

Biblijsko proroštvo je od presudne važnosti za naš identitet i misiju. Proroštvo obezbeđuje unutrašnji i spoljašnji mehanizam za potvrdu tačnosti Božje Reči. Tako je i Isus govorio: „Sad vam kazah, prije dok se nije zbililo, da vjerujete kad se zbude“ (Jovan 14,29; videti i Jovan 13,19). Međutim, ključno pitanje glasi: Kako da pravilno tumačimo proročanstva da bismo znali kada su se ona zaista ispunila?

Tokom reformacije, njeni zagovornici su sledili istoricistički metod tumačenja. To je isti metod koji su Danilo i Jovan koristili kao ključ za svoje tumačenje. Istoricistički metod sagledava proročanstava kao nešto što se progresivno i neprekidno ispunjava u istoriji, počev od prošlosti i završavajući sa uspostavljanjem Božjeg večnog carstva.

Ove sedmice, proučavaćemo stubove istoricističkog tumačenja proročanstava. „Trebalo bi da vidimo ispunjenje proročanstava u istoriji, da proučimo delovanje Proviđenja u velikim reformnim pokretima, i da razumemo razvoj događaja koji vode ka postrojavanju naroda za konačni sukob na vrhuncu velike borbe.“ – Ellen G. White, *Testimonies for the Church*, vol. 8, p. 307.

Osnovni metod koji adventisti sedmog dana primenjuju u proučavanju proročanstava naziva se historicizam. To je ideja da mnoga od glavnih proročanstava u Bibliji prate neprekidan, pravolinijski tok istorije, od prošlosti ka sadašnjosti i budućnosti. To je slično onome kako se istorija proučava u školi. Mi koristimo taj metod upravo zato što nam i sama Biblija na takav način tumači proročanstva.

Pročitajte tekst Danilo 2,27-45. Koji aspekti carevog sna ukazuju na uzastopno, neprekidno smenjivanje vladajućih sila tokom čitanja istorije? Na koji način nam Biblija sama pokazuje kako da tumačimo apokaliptičko proročanstvo (koje se odnosi na poslednje vreme)?

Zapazite da je Navuhodonosorovo carstvo označeno kao glava od zlata. Dakle, Danilo prepoznaje Vavilon kao prvo carstvo (Danilo 2,38). Zatim kaže: „A nakon tebe nastaće drugo carstvo... a potom treće carstvo“ (Danilo 2,39), a onda i četvrto (Danilo 2,40). Na činjenicu da se ta carstva nadovezuju jedno na drugo bez ikakvog razmaka između njih, ukazuje i sam lik, jer je svako carstvo predstavljeno kao deo jednog većeg tela, gledanog od glave prema nožnim prstima. Ona su povezana, baš kao što su vreme i istorija povezani.

U 7. i 8. poglavlju Knjige proroka Danila, umesto ogromnog kipa kao simbol se koriste različite zveri, ali je poruka ista. Vidimo neprekinut niz od četiri ovozemaljska carstva (odnosno, tri u 8. poglavlju Danilove knjige). Taj niz počinje u drevnoj prošlosti i proteže se kroz istoriju do sadašnjosti i budućnosti, kada će se Hristos vratiti i Bog uspostaviti svoje večno carstvo.

Prema tome, lik iz 2. poglavlja i uzastopne vizije iz 7. i 8. poglavlja Knjige proroka Danila predstavljaju osnovu za protestantsko historicističko tumačenje proročanstava, kog se adventistički hrišćani i danas još uvek drže.

Pročitajte tekst Jovan 14,29. Šta Isus kaže što nam pomaže da razumemo kakvu ulogu proročanstva mogu imati?

Koju veliku prednost mi danas imamo, budući da živimo u vreme kada se veći deo istorije već odigrao, a koju neko ko je živio u vreme Vavilona nije imao?

Jedan od ključeva istoricističkog tumačenja je princip „dan za godinu“. Mnogi biblijski naučnici tokom vekova primenjivali su taj princip na vremenska proročanstva iz Knjige proroka Danila i Otkrivenja. Taj princip se izvodi iz nekoliko ključnih tekstova i neposrednog konteksta samih proročanstava.

Pročitajte tekstove 4. Mojsijeva 14,34 i Jezekilj 4,6. Na koji način Bog objašnjava princip „dan za godinu“ u tim konkretnim tekstovima?

U tim tekstovima možemo veoma jasno videti ideju o primeni principa „dan za godinu“. Ali kako da opravdamo upotrebu tog principa kad je reč o nekim vremenskim proročanstvima kao što su ona u tekstovima Danilo 7,25, Danilo 8,14, kao i Otkrivenje 11,2,3; Otkrivenje 12,6,14 i Otkrivenje 13,5?

Postoje još tri elementa koja podupiru princip „dan za godinu“ u proročanstvima iz Knjige proroka Danila i Otkrivenja – upotreba simbola, dugi vremenski periodi i upotreba karakterističnih izraza.

Prvo, simboličan karakter zveri i rogova, koji predstavljaju carstva, ukazuje da i vremenske odrednice treba razumeti kao simbolične. Zveri i rogove ne treba shvatiti doslovno. Oni su simbol nečeg drugog. Dakle, ako je ostatak proročanstva simboličan, a ne doslovan, zašto bismo samo vremensku komponentu shvatali doslovno? Odgovor je, naravno, da ne treba to da činimo.

Drugo, mnogi od događaja i carstava opisanih u tim proročanstvima pokrivaju vremenski period od više vekova, što bi bilo nemoguće ako bismo vremenska proročanstva koja ih opisuju shvatali doslovno. Međutim, kada se primeni princip „dan za godinu“, vreme se podudara sa najavljenim događajima na upadljivo precizan način, što bi bilo nemoguće ako bi se vremenska proročanstva prihvatila doslovno.

Na kraju, karakteristični izrazi koji se koriste pri označavanju tih vremenskih perioda upućuju na simbolično tumačenje. Drugim rečima, način na koji se vreme navodi u tim proročanstvima (na primer, „2.300 dana i noći“, odnosno „večeri i jutara“, u tekstu Danilo 8,14) nije uobičajen način određivanja vremena, što nam ukazuje da te vremenske periode treba shvatiti kao simbolične, a ne doslovne.

Razmotrimo proročanstvo o 70 sedmica iz teksta Danilo 9,24-27. Čitamo da će „otkad iziđe riječ da se Jerusalem opet sazida do Pomazanika Vojvode“ (Danilo 9,25), proći 69 sedmica, što bi, u doslovnom smislu, iznosilo godinu dana, četiri meseca i jednu sedmicu. Proročanstvo u tom slučaju nema nikakvog smisla, zar ne? Međutim, šta se dešava kad primenimo biblijsko pravilo „dan za godinu“, i 70 sedmica postane zapravo 490 godina?

PREPOZNAVANJE „MALOG ROGA“

Protestantski reformatori su vekovima poistovećivali silu malog roga iz 7. i 8. poglavlja Knjige proroka Danila sa Rimskom crkvom. Zašto?

Pročitajte tekstove Danilo 7,1-25 i 8,1-13. Koje su zajedničke karakteristike malog roga u oba ta poglavlja? Kako možemo da ga prepoznamo?

Navodi se sedam karakteristika koje su zajedničke za mali rog iz 7. poglavlja i onaj iz 8. poglavlja Knjige proroka Danila: (1) oba su opisana kao rogovi; (2) oba su progoniteljske sile (Danilo 7,21.25; 8,10.24); (3) oba uzdižu sebe i hule na Boga (Danilo 7,8.20.25; 8,10.11.25); (4) oba se usremljuju na Božji narod (Danilo 7,25; 8,24); (5) pojedini aspekti njihovih aktivnosti, u oba slučaja, odvijaju se u okviru proročkog vremena (Danilo 7,25; 8,13.14); (6) oba traju do kraja vremena (Danilo 7,25.26; 8,17.19); i (7) oba će biti uništena na natprirodan način (Danilo 7,11.26; 8,25).

Istorija prepoznaje prvo carstvo kao Vavilon (Danilo 2,38), drugo kao Medo-Persiju (Danilo 8,20), a treće kao Grčku (Danilo 8,21). Istorija takođe nedvosmisleno otkriva da posle tih svetskih carstava dolazi Rim.

U 2. poglavlju Knjige proroka Danila, gvožđe koje predstavlja Rim proteže se i u stopala, gde je pomešano sa glinom, to jest, do kraja vremena. Mali rog iz 7. poglavlja Danilove knjige izrasta iz četvrte zveri, ali ostaje njen deo.

Koja je sila potekla iz Rima i nastavila da vrši svoj političko-religiozni uticaj najmanje još 1.260 godina (videti Danilo 7,25)? Samo jedna sila se uklapa u istoriju i proroštvo, a to je papstvo. Papstvo je došlo na vlast između deset varvarskih evropskih plemena i iskorenilo tri od njih (Danilo 7,24). Papstvo „će se razlikovati od predašnjih“ (Danilo 7,24), što ukazuje na njegovu jedinstvenost u odnosu na ostala plemena. „Govoriće riječi na Višnjega“ (Danilo 7,25) i narasti „dori do Poglavarara... vojsci“ (Danilo 8,11), uzurpirajući Isusovu ulogu i zamenjujući je ulogom pape. Papstvo je ispunilo i predviđanje o tome da će proganjati „Svece Višnjega“ (Danilo 7,25) i pokušati da „obori na zemlju neke od vojske“ (Danilo 8,10), što se događalo tokom kontrareformacije kada su protestanti bili ubijani. Papstvo je nastojalo „da promijeni vremena i zakone“ (Danilo 7,25) uklanjajući drugu zapovest i zamenjujući Subotu nedeljom.

U 2. 7. i 8. poglavlju Danilove knjige, posle Grčke, uzdiže se jedna sila koja traje do kraja vremena. Koja bi to sila mogla da bude ako ne Rim, sada u svojoj papskoj fazi? Koliko god da je politički nekorektno, zbog čega je to ključno učenje u okviru poruke trojice anđela, a otuda i ključna komponenta sadašnje istine?

ISTRAŽNI SUD

Proročki prikaz koji proučavamo ove sedmice nailazio je na ogromnu podršku među protestantskim historicistima još od reformacije. Međutim, tek sa pojavom mileritskog pokreta početkom devetnaestog veka, proročanstvo o 2.300 dana i istražni sud bivaju pažljivo preispitani i proučeni. Razmotrite sledeću tabelu:

Danilo 7	Danilo 8
Vavilon (lav)	-----
Medo-Persija (medved)	Medo-Persija (ovan)
Grčka (leopard)	Grčka (jarac)
Paganski Rim (četvrta zver)	Paganski Rim (rog koji narasta horizontalno)
Papski Rim (mali rog)	Papski Rim (rog koji raste uvis)

Pročitajte tekstove Danilo 7,9-14 i Danilo 8,14.26. Šta se, prema ovim tekstovima, dešava na nebu?

U 7. i 8. poglavlju Knjige proroka Danila govori se o sudu koji treba da otpočne nakon perioda srednjovekovnog progonstva, završenog zarobljavanjem i utamničenjem pape od strane generala Bertijea 1798. godine (Otkrivenje 13,3). Suđenje je trebalo da se održi na nebu, gde „sud sjede“ (Danilo 7,10), a Onaj koji je „kao Sin Čovječiji idaje s oblacima nebeskim, i dođe do Starca“ (Danilo 7,13). To je prizor suda koji se odigrava nakon 1798. godine, a pre Isusovog drugog dolaska.

Između tog prizora suda iz 7. poglavlja Knjige proroka Danila i čišćenja svetinje opisanog u stihu Danilo 8,14 postoji direktna paralela. Ta dva teksta opisuju isti događaj. Prema tekstu Danilo 8,14, vreme ovog „očišćenja svetinje“, što je terminologija povezana sa Danom pomirenja, nastupilo je nakon 2.300 večeri i jutara, odnosno dana. Prema pravilu „dan za godinu“, ti „dani“ predstavljaju ukupno 2.300 godina.

Početna tačka za računanje 2.300 godina nalazi se u tekstu Danilo 9,24, u okviru proročanstva o 70 sedmica (490 godina), koliko je bilo „određeno“ ili, preciznije, „odsečeno“ od „2.300 dana“ (Danilo 9,24). Mnogi naučnici ispravno posmatraju proročanstvo o 2.300 dana (godina) iz teksta Danilo 8,14 i proročanstvo o 70 sedmica (490 godina) iz teksta Danilo 9,24-27 kao dva dela istog proročanstva. Sledeći stih u okviru proročanstva o 70 sedmica, Danilo 9,25, otkriva početak tog vremenskog perioda: „Otkad iziđe riječ da se Jerusolim opet sazida“. To se dogodilo „sedme godine cara Artakserksa“ (Jezdra 7,7), ili 457. pre Hrista. Brojeći unapred 2.300 godina, dolazimo do 1844, nedugo nakon 1798, a pre Isusovog drugog dolaska. Tada je Isus ušao u Svetinju nad svetinjama i otpočeo svoje delo posredovanja – čišćenja nebeske Svetinje. Pogledajte tabelu iz odseka za petak.

Simboli u apokaliptičkim proročanstvima, kao što su oni iz Knjige proroka Danila i Otkrivenja, imaju samo jedno ispunjenje. Na primer, „jarac“ je našao svoje ispunjenje u Grčkoj kao pojedinačnom carstvu (Danilo 8,21). Na kraju krajeva, tekst je tu izričit i navodi to carstvo po imenu! Može li biti jasnije od toga?

Tipologija se, međutim, usredsređuje na stvarne osobe, događaje ili institucije iz Starog zaveta koje su utemeljene na istorijskoj realnosti, ali upućuju i na jednu širu realnost u budućnosti. Upotreba tipologije kao metoda tumačenja seže unazad do Isusa i novozavetnih pisaca, a nalazi se čak i u Starom zavetu. Jedino što nas može voditi u prepoznavanju tipa i antitipa jeste ukazivanje na to od strane nadahnutog pisca Biblije.

Pročitajte 1. Korinćanima 10,1-13. Na koji se događaj u istoriji Pavle poziva kad savetuje korintsku crkvu? Kakve to ima veze s nama danas?

Pavle se osvrće na istorijsku realnost Izlaska i razvija tipologiju zasnovanu na iskustvu starih Jevreja u pustinji. Na taj način, Pavle pokazuje da je Bog, koji je nadahnuo Mojsija da zabeleži te događaje, nameravao da oni budu „ugledi nama“ (1. Korinćanima 10,6), čime ujedno savetuje i nas, kao duhovni Izrael, da strpljivo podnosimo iskušenja dok živimo u poslednjim danima.

Pročitajte navedene tekstove i zapišite kako je svaki tip našao svoje ispunjenje u antitipu, kako su to opisivali Isus i novozavetni pisci.

Matej 12,40 _____

Jovan 19,36 _____

Jovan 3,14.15 _____

Rimljanima 5,14 _____

Jovan 1,29 _____

U svakom od tih slučajeva, Isus i novozavetni pisci primenjuju tipološko tumačenje, kako bi proročki značaj pojedinih događaja došao do punog izražaja. Na taj način, oni upućuju na jedno šire ispunjenje istorijske realnosti.

Razmišljajte o službi u ovozemaljskoj Svetinji, koja je poslužila kao tip čitavog plana spasenja. Šta nam to govori o važnosti koju učenje o Svetinji ima za nas danas?

ZA DALJE PROUČAVANJE

Ako ste u prilici, pročitajte Clifford Goldstein, *1844 Made Simple* (Boise, ID: Pacific Press, 1988), ili potražite neki drugi dodatni izvor materijala u vezi sa proročanstvom o 2.300 dana. Pogledajte takođe i veb stranicu: www.1844madesimple.org.

Proučite sledeću tabelu:

Danilo 7	Danilo 8
Vavilon (lav)	-----
Medo-Persija (medved)	Medo-Persija (ovan)
Grčka (leopard)	Grčka (jarac)
Paganski Rim (četvrta zver)	Paganski Rim (rog koji narasta horizontalno)
Papski Rim (mali rog)	Papski Rim (rog koji raste uvis)
Sud na nebu	Čišćenje nebeske Svetinje

Ovde je od ključne važnosti zapaziti da je prizor suda iz 7. poglavlja Danilove knjige, koji se odigrava nakon 1.260 godina progonstva (Danilo 7,25), isto što i čišćenje Svetinje iz teksta Danilo 8,14. Upravo taj prizor suda je ono što konačno dovodi do uspostavljanja Božjeg večnog carstva na kraju tužne istorije ove pale planete. Dakle, imamo snažan biblijski dokaz o velikoj važnosti koju Sveto pismo pridaje tekstu Danilo 8,14 i događaju koji on najavljuje.

ZA RAZGOVOR:

- Osvrnite se ponovo na 2. poglavlje Knjige proroka Danila. Zapazite kako je tu jasno otkriven istoricistički metod – neprekidan niz svetskih carstava, koji počinje u drevnoj prošlosti i završava se uspostavljanjem Božjeg večnog carstva. Bog nam daje ključ za tumačenje tih proročanstava. Međutim, šta nam to govori o stanju hrišćanskog sveta, s obzirom da vrlo mali broj hrišćana danas još uvek primenjuje istoricistički metod? Kako nam ta činjenica pomaže da još jasnije sagledamo važnost koju adventistička poruka ima za svet u ovo vreme?
- Koliko dobro razumete proročanstvo o 2.300 dana iz teksta Danilo 8,14? Ako ga ne razumete, zašto ne biste odvojili vreme da ga proučite i da to iznesete u svom razredu? Možda ćete se iznenaditi kad otkrijete koliko je zaista čvrsto utemeljeno naše tumačenje tog proročanstva.
- Pročitajte tekstove Danilo 7,18.21.22.25.27. Zapazite da je tu u središtu pažnje ono što se dešava svetima. Kako sila malog roga postupa prema njima? Za razliku od toga, šta Gospod čini za njih? Šta je dobra vest za svete u vezi sa sudom? Šta im sud konačno pruža?

BAVLJENJE TEŠKIM TEKSTOVIMA

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: 2. Timotiju 2,10-15, 1. Dnevnika 29,17; Jakov 4,6-10; Galatima 6,9; Dela 17,11.

Tekst za pamćenje: „I trpljenje Gospoda našega držite za spasenje; kao što vam i ljubazni naš brat Pavle po danoj mudrosti pisa. Kao što govori o ovome i u svima svojijem Poslanicama, u kojima imaju neke stvari teške razumjeti, koje nenaučeni i neutvrđeni izvrću, kao i ostala Pisma, na svoju pogibao“ (2. Petrova 3,15.16).

Raspravljajući o poslanicama apostola Pavla, Petar piše da u njima postoje „neke stvari teške razumjeti“ (2. Petrova 3,16). Njih „nenaučeni i neutvrđeni izvrću... na sopstvenu pogibao“ (2. Petrova 3,16). Petar ne kaže da je u njima sve teško razumeti, već samo ponešto.

Ali mi to već znamo, zar ne? Koji iskreni čitalac Biblije nije naišao na tekstove koji mu deluju neobično i koje je teško razumeti? Izvesno je da smo, pre ili kasnije, svi imali takvo iskustvo.

Zato ćemo ove sedmice obratiti posebnu pažnju, ne toliko na teške tekstove same po sebi, već na razloge iz kojih nam oni mogu stvarati teškoće, i kako da ih, kao verni tragaoci za istinom iz Božje Reči, razrešimo. U krajnjoj liniji, neke od tih teško shvatljivih tvrdnji možda nikad neće biti razjašnjene sa ove strane neba. U isto vreme, velika većina tekstova u Bibliji ne predstavlja nikakav problem za razumevanje, i zato ne treba dopustiti da mali broj tih nejasnoća oslabi naše poverenje u pouzdanost i autoritet Božje Reči kao celine.

Pročitajte tekst 2. Timotiju 2,10-15. Pavle savetuje Timotija da bude vredan i da „pravo upravlja riječju istine“. Koju važnu poruku on ovde upućuje svima nama?

Nijedan pažljiv i iskren proučavalac Pisma neće negirati činjenicu da u Bibliji postoji ponešto što je teško razumeti. To ne bi trebalo da nas uznemirava. Zapravo, u izvesnom smislu, teškoće bi trebalo i očekivati. Naposletku, mi smo nesavršena i ograničena bića, i niko od nas ne poseduje sveobuhvatno znanje ni o jednoj oblasti nauke, a kamoli o onome što je božansko. Prema tome, kad neupućena i ograničena ljudska bića pokušavaju da shvate mudrost beskrajnog Boga iz Svetog pisma, sigurno će doći do izvesnih poteškoća. Međutim, takve teškoće u razumevanju biblijskih učenja ni na koji način ne dokazuju da je ono što Biblija tvrdi neistinito.

Oni koji odbacuju božanski otkrivena i nadahnuta biblijska učenja, često proglašavaju te teškoće za protivrečnosti i greške. Budući da je za njih Biblija manje-više jedna obična knjiga, uvereni su da ona mora sadržavati neke nedostatke i pogreške. Kad zauzmu takav stav, ljudi obično i ne ulažu ozbiljne napore da potraže objašnjenje koje bi uzimalo u obzir celinu i pouzdanost Svetog pisma, proizašlu iz njegovog božanskog nadahnuća. Ljudi koji dovode u pitanje prve stranice Pisma – izveštaj o Stvaranju (na primer), uskoro počinju da izražavaju sumnju i nesigurnost u pogledu i ostalih delova Biblije.

Doduše, do nekih neusaglašenosti u Pismu zaista može doći zbog manjih grešaka prepisivača ili prevodilaca. U vezi s tim, Elen Vajt je pisala: „Neki nas strogo gledaju i kažu: 'Zar ne mislite da je moglo doći do nekih grešaka prilikom prepisivanja ili prevođenja?' To je sasvim moguće, ali neko ko je toliko uskogrud da počinje da okleva i spotiče se o takvu jednu mogućnost ili verovatnoću, bio bi isto tako sklon da se spotakne i o svaku tajnu Nadahnute Reči, jer on u svojoj slabosti ne može da proi-
kne u Božje namere. Da, on bi se isto tako spotakao i o proste činjenice koje su za prosečan um prihvatiljive i prepoznatljivo božanske, za koji je Božja reč jednostavna, lepa i puna slasti. Ni sve greške neće dovesti u nepriliku nijednu dušu, niti će navesti ikoga da se spotakne, ukoliko on sam ne pronalazi teškoće i u najjednostavnijoj otkrivenoj istini.“ – Ellen G. White, *Selected Messages*, book 1, p. 16.

Zašto je tako važno da pristupamo Bibliji u duhu poniznosti i povišavanja?

BAVITI SE PROBLEMIMA POŠTENO I PAŽLJIVO

Da li vam se ikad desilo da naiđete na neki tekst ili niz tekstova koje niste razumeli, ili ste teško mogli da uskladite sa ostatkom knjige, ili sa realnošću uopšte? Zapravo, bilo bi prosto neverovatno da se, pre ili kasnije, niste suočili s takvim problemom. Pitanje je, međutim – kako ste reagovali? Ili, što je još važnije – kako je trebalo da reagujete?

Pročitajte tekstove 1. Dnevnika 29,17; Priče 2,7 i 1. Timotiju 4,16. Šta nam oni govore što bismo mogli primeniti kao odgovor na pitanje kako da postupamo sa teškim tekstovima?

Jedino ako smo iskreni i poštteni, možemo se suočiti sa teškoćama na odgovarajući način. Poštenje nam ne dopušta da izbegavamo teškoće, niti da pokušamo da ih prikrijemo. Poštenje nas takođe sprečava da dajemo površne odgovore koji se ne mogu održati pri pažljivom ispitivanju. Bog voli iskrenost i poštenje. A mi bi trebalo da oponašamo Njegov karakter u svemu što radimo, čak i u svom proučavanju Biblije.

Pošteni ljudi će se baviti biblijskim problemima pazeći da ne iznose informacije bez konteksta, da ne iskrivljuju istinu varljivim rečima, i ne zavode druge manipulišući dokazima. Mnogo je bolje sačekati da se pronade ubedljiv odgovor na teškoću, nego pružati dvosmisleno ili nezadovoljavajuće rešenje. Pozitivan sporedni efekat poštenog pristupa proučavanju Biblije ogleda se u tome što on gradi poverenje, a poverenje je srž svakog zdravog međuljudskog odnosa. To ljudima deluje mnogo ubedljivije od nategnutih odgovora. Bolje je jednostavno reći da ne znate kako da odgovorite na neko pitanje, ili da objasnite neki tekst, nego se truditi da po svaku cenu dokažete kako on znači ono što biste vi voleli da znači, iako to možda uopšte nije istina.

Pažljivi ljudi svesrdno žele da saznaju pravu istinu o Božjoj Reči i zato se dosledno trude da ne srljaju u preuranjene zaključke zasnovane na nedovoljnom znanju ili nepouzdanim dokazima. Pažljivi ljudi su odlučni u nameri da ne previde nijedan aspekt ili detalj koji bi mogao biti važan. Oni nisu brzopleti u svom razmišljanju, već temeljni i marljivi u proučavanju Božje Reči i svake informacije koja bi mogla biti povezana s njom.

Šta vi radite, odnosno, šta bi trebalo da radite sa tekstovima koje ne razumete u potpunosti, ili koji se naizgled ne slažu s vašim poimanjem istine?

BAVITI SE PROBLEMIMA PONIZNO

Pročitajte tekstove Jakov 4,6-10; 2. Dnevnika 7,14 i Sofonija 3,12. Zašto je poniznost važna kad pokušavamo da se bavimo teškim odlomcima u Pismu?

Mnogi ljudi su došli do zapanjujuće spoznaje i osvešćujućeg uvida da zavise od nečega ili nekoga izvan njih samih. Shvatili su da oni nisu merilo svih stvari. Ti ljudi vrednuju istinu više od potrebe svog ega da bude u pravu, i svesni su da istina nije nešto što su sami izmislili, već nešto sa čim moraju da se suoče. Verovatno najveća spoznaja do koje su ovi ljudi došli upravo je to koliko malo oni zaista poznaju istinu. Svesni su, kao što je Pavle pisao, da vide „kao kroz staklo, u zagonetki“ (1. Korinćanima 13,12).

Prednosti takve poniznosti u razmišljanju su mnogostruke – navika skromnog ispitivanja predstavlja osnovu svakog rastezanja u znanju, jer omogućava slobodu koja prirodno rađa poučljiv duh. To ne znači da ponizni ljudi često nisu u pravu, niti da uvek menjaju mišljenje i da nikad nemaju čvrsta uverenja. To samo znači da se oni povinuju biblijskoj istini. Svesni su ograničenosti svog znanja i, upravo zato, sposobni da prošire svoje poznavanje i razumevanje Božje Reči na način na koji neki takozvani intelektualac, arogantan i ohol, ne bi mogao.

„Svi koji pristupaju Božjoj Reči da bi dobili usmerenje, u skromnom duhu, željni da se pouče i odlučni da saznaju uslove spasenja, razumeće o čemu Pismo govori. Međutim, oni koji u proučavanju Reči unose duh koji ona ne odobrava, na kraju i primaju duh koji ona ne daje. Gospod ne progovara ravnodušnom umu. On ne troši uzalud reči da bi poučio nekoga ko nema poštovanja i svojevoljno ostaje zatrovan. Ali zato kušač poučava svaki um koji spremno prihvata njegove predloge i ne obazire se na Božji sveti zakon.

A mi treba da ponizimo svoja srca, da iskreno i pobožno istražujemo Reč života, jer samo um koji je skrušen i ponizan može da ugleda svetlost.“ – Ellen G. White, *The Advent Review and Sabbath Herald*, August 22, 1907.

Kako ostvarujete zdravu ravnotežu između poniznosti i čvrstog uverenja? Na primer, kako biste odgovorili na sledeću optužbu: Kako vi, adventistički hrišćani, možete biti tako sigurni da ste u pravu kad je reč o Suboti, i da skoro svi drugi greše?

ODLUČNOST I STRPLJENJE

Pročitajte tekst Galatima 6,9. Premda Pavle ovde govori o istrajnosti u činjenju dobra drugima, isti stav je neophodan i kad se bavimo teškim pitanjima. Zašto su odlučnost i strpljenje važni u rešavanju problema?

Istinska dostignuća uvek zahtevaju istrajnost. Ono što lako zadobijemo često nedovoljno cenimo. Teškoće koje se javljaju u Bibliji pružaju nam priliku da uposlamo svoj um, a naša odlučnost i istrajnost u traganju za rešenjem otkrivaju koliko je to pitanje zaista važno za nas. Svako vreme koje provedemo proučavajući Bibliju u nastojanju da otkrijemo nešto više o njenom značenju i poruci je dobro utrošeno vreme. Možda će marljivo pretraživanje Pisma u potrazi za odgovorom, čak i ako to duže potraje, biti veći blagoslov i od samog rešenja problema, kada ga konačno nađemo. Uostalom, kad nađemo rešenje za neki problem koji nas dugo muči, ono nam postaje veoma dragoceno.

Činjenica da ne možete brzo da rešite neku teškoću ne dokazuje da ona uopšte ne može da se reši. Neverovatno je kako često previdimo tu očiglednu činjenicu. Ima mnogo onih koji, kada naiđu na neku teškoću u Bibliji, pošto malo promisle o njoj i ne uspeju da dođu do mogućeg rešenja, iznenada zaključuju da taj problem zapravo i ne može da se reši. Neki čak počinju da preispituju koliko je Biblija uopšte pouzdana. Međutim, ne bi trebalo da smetnemo sa uma da postoji možda čak vrlo jednostavno rešenje, iako ga mi, u svojoj ograničenoj ljudskoj mudrosti – ili neznanju – jednostavno ne vidimo. Šta bismo pomislili o nekome ko počinje da uči algebru i ko nakon pola sata, pošto je uzalud pokušavao da reši neki težak problem, izjavi da rešenje uopšte ne postoji, samo zato što on nije mogao da ga nađe? Isto važi i za nas kad proučavamo Bibliju.

Kad neke teškoće prkose i vašim najusrdnijim naporima da ih rešite, ostavite ih za trenutak po strani, a u međuvremenu obnavljajte ono što vam je Bog jasno pokazao. Neki duhovni uvidi stižu se tek kada smo spremni da sledimo ono što nam je Bog već rekao da učinimo. Zato, budite istrajni i strpljivi u svom proučavanju Biblije. Uostalom, strpljenje je vrlina vernika poslednjeg vremena (videti Otkrivenje 14,12).

Šta možemo naučiti od drugih ljudi koji su marljivo i strpljivo proučavali teško shvatljive delove Biblije? Kako možemo ohrabriti druge da ne odustanu od svoje potrage za istinom? Zašto ne treba da se uplašimo kad naidemo na neki težak tekst u Pismu?

BAVLJENJE TEŠKOĆAMA UZ MOLITVU I NA BIBLIJSKI NAČIN

Pročitajte tekstove Dela 17,11; Dela 8,35 i Dela 15,15.16. Šta su činili apostoli i pripadnici rane crkve kada su se suočavali sa teškim pitanjima? Zašto je Sveto pismo još uvek najbolji izvor za sopstveno tumačenje?

Najbolje rešenje za probleme na koje nailazimo u Bibliji još uvek se nalazi u njoj samoj. Sa problemima u Bibliji najbolje se izlazi na kraj kada se proučavaju u svetlosti celog Pisma, umesto da se pojedinačan tekst proučava odvojeno od ostalih, i od Pisma kao celine. Zaista moramo koristiti Bibliju da nam pomogne da razumemo Bibliju. Naučiti kako da dođemo do velikih istina otkrivenih u Pismu jedna je od najvažnijih stvari koje možemo uraditi.

Ako ne razumete neki deo Pisma, pokušajte da steknete nešto svetlosti iz drugih biblijskih tekstova koji se bave istom temom. Uvek nastojte da nađete jasnu izjavu Pisma koja baca svetlost na manje jasne delove. Takođe je veoma važno da nikad ne zasenjujemo i ne zamagljujemo jasne biblijske tvrdnje dovodeći ih u vezu sa teško razumljivim tekstovima. Umesto da rešenje tražimo u vanbiblijskim izvorima, filozofiji ili nauci, trebalo bi da dopustimo tekstu samog Pisma da nam rastumači sopstveno značenje.

Neko je zgodno rekao da, kad smo na kolenima, doslovno vidimo probleme iz nove perspektive. Jer, putem molitve, mi pokazujemo da nam je potrebna božanska pomoć kad je reč o tumačenju i razumevanju Pisma. U molitvi, mi tražimo prosvetljenje uma delovanjem istog Svetog Duha koji je nadahnjivao biblijske pisce da zapišu to što su zapisali.

U molitvi se otkrivaju naše pobude, i pruža nam se prilika da kažemo Bogu zašto zaista želimo da razumemo to što čitamo. U molitvi možemo tražiti od Boga da otvori naše oči za svoju Reč i da nam daruje duh spreman da sledi i primenjuje Njegovu istinu. (To je presudno!) Kad nas Bog, u odgovoru na naše molitve, vodi posredstvom Svetog Duha, On ne protivreči onome što je već otkrio u Bibliji. Bog će uvek biti u skladu sa Biblijom, potvrđivaće i zidati na onome što su nam biblijski pisci saopštili pod Njegovim nadahnućem.

Kako vam molitva pomaže da dospete u ispravno stanje uma da biste mogli bolje da razumete i poslušate Božju Reč?

ZA DALJE PROUČAVANJE

U knjizi *Put Hristu* od Elen Vajt pročitajte poglavlje „Šta činiti sa sumnjom?“, str. 105-113 original. Pročitajte i deo teksta pod naslovom „Načela za pristup tumačenju Svetog pisma“ u dokumentu „Metode proučavanja Biblije“, koji možete naći na internet stranici <https://www.adventisti.net/metode-proucavanja-biblije/>.

U Bibliji se nalaze mnoge tajne koje ograničena ljudska bića teško mogu da shvate, i koje su suviše duboke da bismo ih u potpunosti objasnili. Zato je potrebno da imamo ponizan um i budemo spremni da se, uz molitvu, poučavamo iz Svetog pisma. Ako smo verni Pismu, dopustićemo biblijskom tekstu da kaže to što zaista hoće – čak i ako je njegovo značenje u suprotnosti sa našim očekivanjima. Ako smo verni Pismu, poštovaćemo tekst umesto da ga preinačujemo (da, neki zaista sami menjaju tekst), ili da izbegavamo njegovo pravo značenje.

„Kada se Božja reč otvara bez dubokog poštovanja i molitve, kad misli i osećanja nisu usredsređeni na Boga, niti su u skladu s Njegovom voljom, um biva pomračen sumnjom, a ta sumnjičavost se pojačava već u toku samog proučavanja Biblije. Neprijatelj preuzima kontrolu nad mislima, i predlaže tumačenja koja nisu ispravna. Kad god ljudi ne teže da se rečima i delima usklade sa Bogom, oni su, bez obzira na svoje obrazovanje, podložni zabludama u svom razumevanju Pisma, i zato nije bezbedno osloniti se na njihova objašnjenja. Oni koji u Svetom pismu traže nedoslednosti, nemaju odgovarajući duhovni uvid. Sa tako iskrivljenom vizijom, oni će pronalaziti mnogo razloga za sumnju i neverovanje u onome što je zapravo jednostavno i jasno.“ – Elen G. Vajt, *Put Hristu*, str. 110, 111 original.

ZA RAZGOVOR:

- Zašto stavovi koje ljudi imaju u odnosu na Bibliju, o kojima smo govorili ove sedmice, predstavljaju temelj za pravilno razumevanje Svetog pisma? Kakvi su još stavovi prema Bibliji, po vašem mišljenju, od presudne važnosti kao pomoć da biste je bolje razumeli?
- Zašto ne bi trebalo da nas čudi to što u Bibliji nalazimo pojedinosti koje je teško objasniti i razumeti? Uostalom, koliko je pojava u samom svetu prirode ponekad teško razumeti? Do današnjeg dana, na primer, voda (voda!) je još uvek puna tajni.
- Kako možemo, kao adventisti, da odgovorimo na pitanja u vezi sa tekstom Luka 23,43, gde (prema većini prevoda) Isus kaže razbojniku na krstu da će istog dana biti s Njim na nebu? Kako možemo na pošten način odgovoriti na to? Kako nam, na primer, tekstovi kao što su Jovan 20,17, Propovednik 9,5 i 1. Korinćanima 15,16-20, mogu pomoći da razumemo o čemu je tu zapravo reč?

ŽIVLJENJE PO BOŽJOJ REČI

Tekstovi za proučavanje u toku sedmice: Filibljanima 2,12-16; Luka 4,4.8.10-12; Psalmi 37,7; Psalmi 46,10; Psalmi 62,1.2.5; Kološanima 3,16.

Tekst za pamćenje: „Budite pak tvorci riječi, a ne samo slušači, varajući sami sebe“ (Jakov 1,22).

Ni najbolji metod za proučavanje Biblije neće nam biti ni od kakve koristi ako nismo odlučni u nameri da živimo u skladu sa onim što učimo iz Pisma. Ono što važi za obrazovanje u opštem smislu, važi i konkretno za proučavanje Biblije – najbolje učimo ne tako što samo čitamo ili slušamo, već i primenjujemo naučeno. Takva poslušnost otvara punu riznicu božanskih blagoslova koja bi inače bila zatvorena za nas, što predstavlja uzbudljiv način da uvećamo svoje razumevanje i znanje, a to može preobraziti naš život. Ali ako nismo spremni da se povinujemo Božjoj Reči, niti da primenimo ono što smo naučili, onda nećemo rasti. I naše svedočanstvo će time biti oslabljeno, jer nećemo živeti u skladu sa svojim rečima.

Mi rastemo u blagodati i mudrosti zahvaljujući podsticajnim uzorima, koji nam ilustruju šta znači živeti po Reči Božjoj. A nema boljeg primera niti veće motivacione sile od Isusa Hrista. On nam je dao obrazac koji treba da sledimo. On je vodio život potpuno usklađen sa Božjom voljom.

Ove sedmice proučavaćemo šta znači živeti po Božjoj Reči i pod njenim božanskim autoritetom.

Veoma je važno proučavati Božju Reč pažljivo i po ispravnom metodu. Međutim, isto je tako važno, ako ne i važnije, primenjivati u praksi ono što smo naučili. Krajnji cilj proučavanja Biblije nije sticanje većeg znanja, koliko god zadivljujuće ono bilo. Cilj nije da savladamo Božju Reč, već da ona savlada nas, da menja naš život i način razmišljanja. To je ono što se zaista računa. Biti spreman da živiš u skladu sa istinom koju si saznao znači biti spreman da se potчиниš biblijskoj istini. Takav izbor ponekad za sobom povlači žestoku borbu, jer je to bitka za prevlast u našem životu i načinu razmišljanja. I na kraju, postoje samo dve strane između kojih biramo.

Pročitajte Filibljanima 2,12-16. Šta nam ti stihovi govore u pogledu toga kako bi trebalo da živimo?

Da, Bog radi u nama, ali On to čini preko Svetog Duha, koji nam jedini daje mudrost potrebnu za razumevanje Svetog pisma. Štaviše, kao grešna ljudska bića mi se često protivimo Božjoj istini i, prepušteni sebi samima, ne bismo poslušali Božju Reč (Rimljanima 1,25; Efescima 4,17.18). Bez Svetog Duha, u nama nema naklonosti prema Božjoj poruci. Nema nade, nema poverenja, nema ljubavi u odgovoru na nju. Ipak, posredstvom Svetog Duha, Bog zaista „čini u vama da hoćete i učinite kao što Mu je ugodno“ (Filibljanima 2,13).

Sveti Duh je učitelj koji čezne da nas povede ka dubljem razumevanju Pisma i radosnom uvažavanju Božje Reči. On usmerava našu pažnju na istine Božje Reči i daje nam sveže uvide u te istine, kako bi se naš život odlikovao vernošću i dragovoljnom poslušnošću Božjoj volji. „Niko nije u stanju da objasni Pisma bez pomoći Svetog Duha. Ali kada pristupite Reči sa poniznim, poučljivim srcem, Božji anđeli će biti uz vas, da bi vam ukazali na dokaze u prilog njenoj istinitosti.“ – Ellen G. White, *Selected Messages*, book 1, p. 411. Na taj način se ono što je duhovno – duhovno i sagledava (1. Korinćanima 2,13.14), i mi postajemo sposobni da radosno sledimo Božju Reč „svako jutro“ (Isaija 50,4.5).

Tekst Filibljanima 2,16 kaže da bi mi trebalo da „pridržavamo“ „riječ života“. Šta to, po vašem mišljenju, znači? I kako se to radi? Pogledajte i tekst 5. Mojsijeva 4,4, koji ima sličnu poruku. Kakva je naša uloga u svemu tome?

Nema boljeg i inspirativnijeg primera koji bismo mogli slediti od Isusa Hrista. On je bio upoznat sa Pismom i spreman da sledi pisanu Reč i da joj se povinuje.

Pročitajte stihove Luka 4,4.8.10-12. Kako Isus koristi Sveto pismo da bi odbio sotonina iskušenja? Šta nam to govori o ključnoj ulozi Pisma kad je reč o našoj veri, pogotovo u trenucima iskušenja?

Isus je dobro poznao Pisma. Bio je tako blisko upoznat sa Božjom Rečju da je mogao da je citira napamet. Takvo poznavanje Božje pisane Reči sigurno je bilo rezultat dragocenog vremena provedenog sa Bogom u proučavanju svetih spisa.

Da On nije znao tačne reči Pisma i kontekst u kom se one javljaju, đavo je lako mogao da Ga prevari. Čak je i đavo citirao Pismo i koristio ga za svoje vlastite obmanjivačke ciljeve. Prema tome, ako je neko u stanju samo da citira Pismo, kao što je i đavo činio, to nije dovoljno. Potrebno je isto tako znati šta još Pismo ima da kaže o tom predmetu i upoznati se s njegovim tačnim značenjem. Samo takvo poznavanje Božje Reči pomoći će i nama, kao što je pomoglo Isusu, da ne budemo prevareni od strane Božjeg neprijatelja, već da se odupremo njegovim napadima. Uvek iznova čitamo kako je Isus otvarao um svojim sledbenicima da razumeju Pismo, time što ih je upućivao na ono što je „pisano“ (Luka 24,45.46; Matej 11,10; Jovan 6,45; itd.). On je polazio od pretpostavke da su oni koji čitaju Pismo u stanju i da ga ispravno razumeju: „Šta je napisano u Zakonu? Kako čitaš?“ (Luka 10,26). Za Isusa, ono što je napisano u Svetom pismu predstavlja merilo po kom treba da živimo.

U tekstu Jovan 7,38, Isus – otelovljena Božja Reč – ponovo upućuje svoje sledbenike na ono o čemu govori Pismo. Jedino na osnovu Biblije i možemo spoznati da je Isus obećani Mesija. Upravo Pismo svedoči za Njega (Jovan 5,39). Isus je i sam bio spreman da se povinuje Pismu, Božjoj Reči u pisanom obliku. A kad je On bio spreman na to, šta bi onda mi trebalo da činimo?

Kakvo je vaše lično iskustvo kad je reč o korišćenju Pisma za borbu protiv iskušenja? To jest, da li ste nekad, našavši se u iskušenju, počeli da čitate Pismo ili recitujete biblijske stihove? Šta se desilo kao rezultat toga i šta ste naučili iz tog iskustva?

ISUS NASUPROT PISMU?

Pročitajte tekst Jovan 5,45-47. Kakvu moćnu poruku nam Isus ovde daje kad je reč o Njegovom odnosu prema Bibliji?

Neki tvrde da su Isusovi govori u oštroj suprotnosti sa rečima Pisma kakve nalazimo u Starom zavetu. Oni kažu da se Isusove reči čak uzdižu iznad reči Svetog pisma.

U Novom zavetu zaista čitamo da je Isus govorio: „Čuli ste da je kazano... A Ja vam kažem“ (Matej 5,43.44; uporediti sa Matej 5,21.22.27.28.33.34.38.39). Međutim, kad je izgovorio te čuvene reči u Besedi na gori, Isus nije pokušao da odbaci ili ukine Stari zavet, kao što neki tumači tvrde. On se zapravo samo osvrnuo na različita tumačenja Pisma i usmenu tradiciju, koju su neki učeni ljudi Njegovog vremena koristili kako bi opravdali ponašanje prema drugima, kakvo Bog nije dopustio niti je ikad zapovedio – kao što je gajenje mržnje prema neprijatelju (videti Matej 5,43).

Isus nije ukinuo Stari zavet ni u kom smislu, niti je u bilo kojoj meri umanjio njegov autoritet. Baš naprotiv. Upravo Stari zavet dokazuje ko je On. Isus je zapravo pooštrio značenje starozavetnih izjava, ukazujući nam na Božje prvobitne namere.

Korišćenje Isusovog autoriteta da bi se obezvređila Božja Reč, ili da bi se pojedini delovi Biblije potcenili kao nenadahnuti, verovatno je jedan od najsuptilnijih, a opet najopasnijih načina kritikovanja Pisma, jer se to čini, navodno, u ime samog Isusa. Nasuprot tome, imamo Isusov lični primer koji jasno pokazuje koliki je autoritet On pripisivao Božjoj Reči, a ona se, u Njegovo vreme, sastojala samo od Starog zaveta. Kakvi su nam još dokazi potrebni da bismo znali kako treba da gledamo na Stari zavet?

Daleko od toga da je umanjivao autoritet Pisma, Isus ga je, naprotiv, dosledno uzdizao kao pravi i pouzdan vodič. Čak i u samoj Besedi na gori, On nedvosmisleno tvrdi: „Ne mislite da sam Ja došao da pokvarim Zakon ili Proroke: Nijesam došao da pokvarim, nego da ispunim“ (Matej 5,17). A zatim dodaje: „Ako ko pokvari jednu od ovijeh najmanjijeh zapovijesti i nauči tako ljude, najmanji nazvaće se u Carstvu nebeskome; a ko izvrši i nauči, taj će se veliki nazvati u Carstvu nebeskome“ (Matej 5,19).

Koje se od ključnih doktrina, do današnjeg dana, temelje na Starom zavetu? Setite se, na primer, Stvaranja (1. Mojsijeva 1 – 2) i pada u greh (1. Mojsijeva 3). Koje još ključne hrišćanske istine nalazimo u Starom zavetu, a koje su kasnije još više naglašene u Novom zavetu?

TIHI TRENUCI SA BOŽJOM REČJU

Naš život postaje sve grozničaviji, i sve je više napetosti i stresa. Ponekad smo prisiljeni naporno da radimo samo da bismo opstali – doslovno preživeli i izneli hranu na sto. S druge strane, čak i ako imamo sve što nam je neophodno za život, opet smo u gužvi i žurbi jer uvek želimo više. Priželjukujemo stvari za koje mislimo da će nas usrećiti i ispuniti. Ali kao što nas Solomon upozorava u Knjizi Propovednikovoj, to se ne dešava uvek.

Kakav god da je razlog, mi smo često toliko prezaposleni da nam se lako može desiti da, usred te užurbanosti, istisnemo Boga iz svog života. Nije da mi ne verujemo, već jednostavno ne provodimo kvalitetno vreme u čitanju, molitvi i nastojanju da se približimo Gospodu „u čijoj je ruci duša“ naša (Danilo 5,23). Ponekad smo suviše zaokupljeni drugim stvarima da bismo mogli da doživimo to kvalitetno vreme sa Bogom. A svima su nam potrebni ti trenuci u kojima namerno usporavamo da bismo se sreli sa svojim Spasiteljem, Isusom. Kako da nam Sveti Duh progovori ako mi ne zastanemo da slušamo? To posebno, tiho vreme sa Bogom, provedeno u čitanju Njegove Reči i komunikaciji putem molitve, predstavlja izvor našeg duhovnog života.

Pročitajte stihove Psalmi 37,7, Psalmi 46,10 i Psalmi 62,1.2.5. Čemu nas oni uče kad je reč o tihom vremenu sa Bogom? Zašto je to toliko važno?

Kad nekog volite, zadovoljstvo vam je da provodite vreme nasamo s tom osobom. Zato, izaberite neko mesto gde ćete moći da čitate Božju Reč i razmišljate o njoj bez prekidanja. U našem grozničavom životu, to nam može uspeti jedino ako svesno odvojimo posebno vreme za taj susret. Često je početak dana najbolji za te minute tišine i razmišljanja. Takvi trenuci, pre nego što pođete na posao, mogu postati blagoslov za ceo ostatak dana, jer će vas te dragocene misli pratiti tokom mnogih sati. Ipak, slobodno budite kreativni u pronalaženju vremena koje vama najviše odgovara, da biste se sreli sa Bogom bez ometanja.

Povezanost putem molitve sa živim Bogom Biblije utiče na vaš život kao ništa drugo. U krajnjoj liniji, to doprinosi da postanete sličniji Isusu.

**Koliko ste odlučni u nastojanju da pronađete vreme koje ćete prove-
sti nasamo sa Gospodom? Kako izgledaju ti trenuci i kako vam oni
pomažu da bolje spoznate da je Bog stvaran i da vas voli?**

„U srce svoje zatvorio sam riječ Tvoju, da Ti ne griješim“ (Psalmi 119,11).

Učenje Svetog pisma napamet donosi mnogostruke blagoslove. Ako skladištimo dragocene odlomke Božje Reči u svom umu, možemo ih kasnije prizvati u sećanje i primeniti u novim i promenljivim okolnostima. Na taj način Biblija direktno utiče na naše razmišljanje, odluke, životne vrednosti i ponašanje. Učenje delova Pisma napamet čini da Biblija zaživi u našem svakodnevnom iskustvu. To doprinosi našem bogoslužnju i pomaže nam da vodimo život vere u skladu sa Pismom.

Osim toga, učenje Pisma, reč po reč, predstavlja moćnu zaštitu protiv obmana i lažnih tumačenja. Ako delove Pisma znamo napamet, moći ćemo da ih citiramo čak i onda kad nam Biblija nije pri ruci. To postaje ogromna sila za dobro u situacijama kad se jave iskušenja, ili se suočavamo s teškim izazovima. Dok se prisećamo Božjih obećanja i svoj um, umesto na probleme, usredsređujemo na Božju Reč, to uzdiže naše misli ka Bogu, koji nam može ponuditi hiljadu rešenja onda kad mi ne vidimo nijedno.

Pročitajte tekstove Efescima 5,19 i Kološanima 3,16. Na koji način pevanje stihova iz Pisma utvrđuje i jača Božju Reč u našem umu?

Ako reči Biblije pretočimo u pesmu, to takođe može biti dobar način za učenje njenih tekstova napamet. Kad ih pevamo, lakše pamtimo reči Pisma. Kombinovanje reči Pisma sa prijatnim melodijama učvrstiće ih još više u našim mislima, i uspešno odagnati svaki osećaj teskobe. Odlomke Svetog pisma povezane sa jednostavnim ali skladnim melodijama lako mogu pevati i naučiti napamet i deca i odrasli. Sveto pismo je bilo izvor nadahnuća za komponovanje brojnih, širom sveta poznatih oratorijuma, simfonija i drugih muzičkih dela koja su uticala na hrišćansku kulturu i oblikovala je tokom vekova. Kompozicije koje uzdižu naš um i usmeravaju misli ka Bogu i Njegovoj Reči donose nam predivan blagoslov i vrše pozitivan uticaj u našem životu.

„Muzika je deo bogoslužnja u nebeskim dvorima i mi se moramo potruditi, slaveći Boga pesmama, da se što više približimo skladu nebeskih horova.“ – Elen G. White, *Stvaranje, patrijarsi i proroci*, str. 594 original.

ZA DALJE PROUČAVANJE

U knjizi *Put Hristu* od Elen Vajt pročitajte poglavlje pod naslovom „Preimućstvo molitve“, str. 93-104 original.

„Smrtno oko nije u stanju da sagleda Hristovu lepotu i privlačnost. Jedino što čoveka može osposobiti da prepozna Njegovu beskrajnu milost, nemerljivu ljubav, blagonaklonost i slavu je unutrašnje prosvetljenje Svetim Duhom, koje duši otkriva u kakvom bi se beznadežnom, bespomoćnom stanju našla bez milosti i oprostjenja Nosioca greha – bez Hristove svedovoljnosti.“ – Elen G. Vajt, *Podignimo pogled*, str. 155 original.

„Delovi Svetog pisma, pa i čitava poglavlja mogu se učiti napamet i ponavljati kad neprijatelj naiđe sa svojim iskušenjima... Kad sotona navodi um da se bavi onim što je senzualno i ovozemaljsko, najlakše je odupreti mu se rečima: 'Pisano je'“ – Ellen G. White, *The Advent Review and Sabbath Herald*, April 8, 1884.

ZA RAZGOVOR:

- Kako se činjenica o postojanju slobodne volje i slobode izbora odražava na sve naše odluke u pogledu vere i poslušnosti? Premda su mnoge oblasti našeg života izvan naše kontrole, kad je reč o onome što je od presudne važnosti, onome što se tiče večnog života, mi zaista imamo slobodu izbora. Kako koristite slobodnu volju koju vam je Bog dao? Koju vrstu duhovnih izbora pravite?
- Setite se koju bi ulogu Subota mogla i trebalo da ima kad je reč o tihim trenucima koje možemo provesti sa Bogom. Kako vas svetkovanje Subote čuva od opasnosti da budete toliko zaokupljeni radom i obavljanjem raznih poslova da ne provodite sa Bogom onoliko vremena koliko bi trebalo? Kako možete naučiti da Subotu pretvorite u veći duhovni blagoslov, kakav bi ona i trebalo da bude?
- Kakvo je vaše iskustvo u pogledu vremena koje provodite nasamo sa Bogom, u molitvi i proučavanju? Kako ta duhovna praksa utiče na vašu veru? Kako bi trebalo da ona utiče na vašu veru? Ako vam nije neprijatno, razgovarajte u razredu o ličnom vremenu koje provodite u čitanju i molitvi, kao i kakvu ste dobit imali od njih. Kako bi drugima moglo da koristi to što ste vi naučili?
- Koje ste od svojih omiljenih stihova naučili napamet? Šta vam se toliko dopada u vezi sa njima? U kom smislu to što ste ih naučili napamet predstavlja blagoslov za vas?

APRIL
BOŽJA VELIČANSTVENOST

Pobeda istine

1. S Kološanima 4,5.6.	Ispunjavanje zahteva
2. Č Rimljanima 12,1.	Nebeska procena
3. P Titu 2,7.8.	Pobeda istine
4. S Isaija 64,4.	Neopisiva slava

Božja veličanstvenost

5. N Matej 7,7.	Nebesko jemstvo
6. P Matej 18,15.	Ispravljanje lošeg
7. U Dela 10,34.35.	Hristos, magnet
8. S Matej 28,18–20.	Upustva koja svedoče
9. Č Matej 7,12.	Živeti iznova
10. P Jovan 1,11.	Zaštitni oklop
11. S Psalam 89,8.9.	Božja veličanstvenost

Snaga za dan

12. N Efescima 6,4.	Ljubaznost, vrlina
13. P Jovan 6,47–51.	Hristos, Hleb života
14. U Marko 16,15.16.	Budite Njegov glasnik?
15. S Otkrivenje 3,10.	Ja ću te čuvati
16. Č Matej 10,8.	Dajte kao što ste primili
17. P 5. Mojsijeva 33,25–27.	Snaga za dan
18. S Matej 24,44.	Stalna zajednica s Bogom

Pošten pred Bogom

19. N Jovan 17,17.	Pokajanje i reformacija
20. P 2. Timotiju 2,24.25.	Pošten pred Bogom
21. U Jovan 6,63–69.	Sudbina za večnost
22. S Matej 6,14.15.	Recept za jedinstvo
23. Č Malahija 3,17.	Posmatraj vedru stranu
24. P 3. Jovanova 1,2.	Zakoni prirode i života
25. S Jovan 16,7.8.	Hrabro napred

Potpuna posvećenost

26. N Efescima 6,11.	Hrišćanski vojnik
27. P 1. Timotiju 4,1.2.	Opravdanost naše poruke
28. U 2. Timotiju 3,14.15.	Vodič za spasenje
29. S 5. Mojsijeva 6,4.5.	Potpuna posvećenost
30. Č Priče 4,20–22.	Božanski nalog

MAJ

KORAK PO KORAK

Postizanje cilja kroz Hrista

1. P Luka 12,33. Ulaganja Elen Vajt
2. S Dela 20,32. Postizanje cilja kroz Hrista

Priprema za Nebo

3. N Luka 14,11. Nebeski poziv
4. P 1. Solunjanima 4,11.12. Blagoslov rada
5. U Priče 28,13. Oslobođanje od greha
6. S Efescima 5,8. Suština spasenja
7. Č 1. Korinćanima 10,31. Recept za dobro zdravlje
8. P 1. Korinćanima 4,7. Priprema za Nebo
9. S Avakum 2,15. Opominjući san

Korak po korak

10. N Matej 10,32.33. Živi u Bogu
11. P Jovan 15,7. Put, istina i život
12. U Priče 12,22. Ištite, verujte, zahtevajte
13. S Jovan 15,10. Ljubav vodi u poslušnost
14. Č Jovan 14,30. Saosećajni hrišćanin
15. P Matej 25,21. Korak po korak
16. S Galatima 2,20. Bezrezervna predaja

Poslušnost je posvećenje

17. N Jeremija 31,33. Svetost srca
18. P 1. Korinćanima 12, 25–27. Odanost Očevoj porodici
19. U Efescima 5,2. Poslušnost je posvećenje
20. S Jovan 12,9. Najveće Hristovo čudo
21. Č 2. Timotiju 2,19–21. Jedno s Hristom
22. P Jevrejima 2,18. Proces pročišćenja
23. S Juda 1,7. Obezbeđivanje našeg nasleđstva

Radujte se u Gospodu

24. N 5. Mojsijeva 31,8. Gorljivost za istinom
25. P Efescima 4,11.12. Odmor u hladu Njegovom
26. U Matej 7,13.14. Zahtevanje privilegija
27. S 2. Korinćanima 5,7. Radujte se u Gospodu
28. Č 1. Jovanova 2,9.10. Hristos u nama
29. P 1. Timotiju 3,9. Poštovati uzrok
30. S Efescima 5,25–27. Bez mane

Naši anđeli čuvari

31. N Psalam 91,9–11. Naši anđeli čuvari

JUN

ISTRAJNA MOLITVA

Lična priprema

1. P Luka 16,10.	Pravi hrišćanin
2. U Matej 6,24.	Naš velikodušni Gospod
3. S Priče 2,6.	Vrata su još otvorena
4. Č 2. Timotiju 4,3.4.	Da vas niko ne prevari
5. P Jovan 13,34.	Lična priprema
6. S Jevrejima 12,5.6.	Cena spasenja

Istrajna molitva

7. N Filibljanima 2,12.13.	Njegova milost je dovoljna
8. P Priče 9,10.	Počnite danas da radite
9. U Jov 23,12.	Ulepšavanje jevanđelja
10. S Rimljanima 13,11.12.	Vreme žetve
11. Č 1. Petrova 5,8.	Istrajna molitva
12. P Rimljanima 16,17.	Božje staranje za Njegovu crkvu
13. S 2. Korinćanima 9,8.	Duh okrepljenja

Vernost u službi

14. N Psalam 126,5.6.	Čuvajte prilaze
15. P Titu 2,11.12.	Nasleđe besmrtnosti
16. U 1. Petrova 1,18.19.	Čudo krsta
17. S 2. Korinćanima 12,9.	Držimo se čvrsto
18. Č 1. Petrova 2.23.	Vernost u službi
19. P Isaija 49,6.	Svaki član je misionar
20. S Psalam 150,1–6.	Slavno nasleđe

Rad Duha

21. N Luka 10,2.	Poziv upućen svima
22. P 1. Petrova 1,3.4.	Voleti znači služiti
23. U Jakov 2,5.	Božje postupanje s ljudima
24. S Isaija 30, 21.	Vođstvo u nevolji
25. Č 1. Korinćanima 6,19.20.	Zdrav život
26. P Luka 17,20.21.	Rad Duha
27. S 2. Petrova 3,9.	Moć molitve

Kome ćemo ići?

28. N Psalam 119,130–133.	Videlo stazi vašoj
29. P Dela 4,11.12.	Kome ćemo ići?
30. U 1. Jovanova 2,14.15.	Hrišćanski stav i ambicije

ČITANJE BIBLIJE REDOM

April		Maj		Jun	
1. 1. O car.	4-6	1. 2. Dnev.	23-25	1. Psalam	15-17
2. «	7-9	2. «	26-30	2. «	18-20
3. «	10-12			3. «	21-23
4. «	13-16	3. «	31-33	4. «	24-26
		4. «	34-36	5. «	27-29
5. «	17-19	5. Jezdra	1-3	6. «	30-34
6. «	20-22	6. «	4-6		
7. 2. O car.	1-3	7. «	7-10	7. «	35-37
8. «	4-6	8. Nemija	1-3	8. «	38-40
9. «	7-9	9. «	4-7	9. «	41-43
10. «	10-12			10. «	44-46
11. «	13-16	10. «	8-11	11. «	47-49
		11. «	12-13	12. «	50-52
12. «	17-19	12. O Jestiri	1-3	13. «	53-57
13. «	20-22	13. «	4-6		
14. «	23-25	14. «	7-10	14. «	58-60
15. 1. Dnev.	1-3	15. O Jovu	1-3	15. «	61-63
16. «	4-6	16. «	4-8	16. «	64-66
17. «	7-9			17. «	67-69
18. «	10-14	17. «	9-11	18. «	70-72
		18. «	12-14	19. «	73-75
19. «	15-17	19. «	15-17	20. «	76-80
20. «	18-20	20. «	18-20		
21. «	21-23	21. «	21-23	21. «	81-83
22. «	24-26	22. «	24-26	22. «	84-86
23. «	27-29	23. «	27-30	23. «	87-89
24. 2. Dnev.	1-3			24. «	90-92
25. «	4-7	24. «	31-33	25. «	93-95
		25. «	34-36	26. «	96-98
26. «	8-10	26. «	37-39	27. «	99-103
27. «	11-13	27. «	40-42		
28. «	14-16	28. Psalam	1-3	28. «	104-106
29. «	17-19	29. «	4-6	29. «	107-109
30. «	20-22	30. «	7-11	30. «	110-114
		31. «	12-14		

VEČERNJE BOGOSLUŽENJE U PORODICI

April

1. Psalam 78,43-56.
2. Psalam 78,57-72.
3. Psalam 79.
4. Psalam 80.
5. Psalam 81.
6. Psalam 82.
7. Psalam 83.
8. Psalam 84.
9. Psalam 85.
10. Psalam 86.
11. Psalam 87.
12. Psalam 88
13. Psalam 89,1-13.
14. Psalam 89,14-26.
15. Psalam 89,27-39.
16. Psalam 89,40-52.
17. Psalam 90.
18. Psalam 91.
19. Psalam 92.
20. Psalam 93.
21. Psalam 94.
22. Psalam 95.
23. Psalam 96.
24. Psalam 97.
25. Psalam 98.
26. Psalam 99.
27. Psalam 100.
28. Psalam 101.
29. Psalam 102,1-14.
30. Psalam 102,15-28.

Maj

1. Psalam 103.
2. Psalam 104,1-18.
3. Psalam 104,19-35.
4. Psalam 105,1-15.
5. Psalam 105,16-31.
6. Psalam 105,32-45.
7. Psalam 106,1-16.
8. Psalam 106,17-32.
9. Psalam 106,33-48.
10. Psalam 107,1-21,
11. Psalam 107,22-43.
12. Psalam 108.
13. Psalam 109,1-16.
14. Psalam 109,17-31.
15. Psalam 110.
16. Psalam 111.
17. Psalam 112.
18. Psalam 113.
19. Psalam 114.
20. Psalam 115.
21. Psalam 116.
22. Psalam 117.
23. Psalam 118,1-14.
24. Psalam 118,15-29.
25. Psalam 119,1-34.
26. Psalam 119,35-63.
27. Psalam 119,64-90.
28. Psalam 119,91-117.
29. Psalam 119,118-143.
30. Psalam 119,144-176.
31. Psalam 120.

Jun

1. Psalam 121.
2. Psalam 122.
3. Psalam 123.
4. Psalam 124.
5. Psalam 125.
6. Psalam 126.
7. Psalam 127.
8. Psalam 128.
9. Psalam 129.
10. Psalam 130.
11. Psalam 131.
12. Psalam 132.
13. Psalam 133.
14. Psalam 134.
15. Psalam 135.
16. Psalam 136,1-14.
17. Psalam 136,15-26.
18. Psalam 137.
19. Psalam 138.
20. Psalam 139.
21. Psalam 140.
22. Psalam 141.
23. Psalam 142.
24. Psalam 143.
25. Psalam 144.
26. Psalam 145.
27. Psalam 146.
28. Psalam 147.
29. Psalam 148.
30. Psalam 149.

Predlažemo vernicima da ove tekstove čitaju u toku večernjeg bogoslužjenja u svojoj porodici.

POČETAK SUBOTE U APRILU 2020. GODINE

MESTO	DATUM			
	3.	10.	17.	24.
Strumica , Đevđelija	18,56	19,05	19,13	19,22
Radoviš, Kavadarci	18,58	19,07	19,15	19,24
Pirot , Veles, Prilep, Bitolj	19,00	19,09	19,17	19,26
Kladovo, Negotin , Bor, Zaječar, Knjaževac, Niš , Leskovac, Vranje, Kumanovo, Skoplje	19,02	19,11	19,19	19,28
Paraćin, Kruševac , Priština , Tetovo, Debar, Ohrid	19,04	19,13	19,21	19,30
Jagodina , Kosovska Mitrovica, Đakovica, Prizren	19,06	19,15	19,23	19,32
Vršac, Alibunar, Kovin, Smederevo, Požarevac, Smederevska Palanka, Kragujevac , Kraljevo, Novi Pazar, Peć	19,08	19,17	19,25	19,34
Srpska Crnja, Pančevo, Beograd , Aranđelovac, Čačak , Berane	19,10	19,19	19,27	19,36
Kikinda, Zrenjanin , Valjevo, Ruma, Užice, Pljevlja, Kolašin, Podgorica , Bar, Ulcinj	19,12	19,21	19,29	19,38
Senta, Bečež, Vrbas, Novi Sad , Sremska Mitrovica, Bogatić, Šabac , Loznica, Zelenika	19,14	19,23	19,31	19,40
Subotica , Bačka Palanka, Sombor, Kula, Dalj, Vukovar, Bačka Topola, Šid, Bijeljina, Tuzla, Sarajevo , Foča, Bileća, Trebinje, Dubrovnik	19,16	19,25	19,33	19,42
Beli Manastir , Osijek , Vinkovci, Mostar, Metković, Mljet	19,18	19,27	19,35	19,44
Slavonski Brod, Derventa, Dobož, Zenica, Pelješac	19,20	19,29	19,37	19,46
Podravska Slatina , Jajce, Slavonska Požega, Banja Luka , Livno, Hvar, Korčula	19,22	19,31	19,39	19,48
Virovitica, Daruvar, Prijedor , Bosanska, Gradiška, Nova Gradiška, Split, Brač, Vis	19,24	19,33	19,41	19,50
Koprivnica , Bjelovar, Drvar, Knin , Šibenik	19,26	19,35	19,43	19,52
Ormož, Čakovec, Varaždin , Sisak, Bihać, Biograd	19,28	19,37	19,45	19,54
Murska Sobota, Ptuj, Celje , Krapina, Zagreb , Karlovac, Slunj, Gospić, Zadar, Dugi otok	19,30	19,39	19,47	19,56
Maribor , Slovenj Gradec, Rogaška Slatina, Zidani Most, Rab, Pag	19,32	19,41	19,49	19,58
Dravograd, Mežica, Ljubljana , Rijeka , Crikvenica, Krk, Cres, Lošinj	19,34	19,43	19,51	20,00
Kranj, Postojna, Pula	19,36	19,45	19,53	20,02
Kranjska Gora , Jesenice , Gorica, Kopar, Rovinj	19,38	19,47	19,55	20,04

Podaci iz ove tabele izvedeni su po letnjem računanju vremena.

POČETAK SUBOTE U MAJU 2020. GODINE

MESTO	DATUM				
	1.	8.	15.	22.	29.
Strumica , Devdelija	19,26	19,34	19,42	19,49	19,55
Radoviš, Kavadarci	19,28	19,36	19,44	19,51	19,57
Veles, Prilep, Bitolj	19,30	19,38	19,46	19,53	19,59
Pirot , Vranje, Kumanovo, Skoplje , Ohrid	19,32	19,40	19,48	19,55	20,01
Knjaževac, Niš , Leskovac, Tetovo, Debar	19,34	19,42	19,50	19,57	20,03
Kladovo, Negotin , Bor, Zaječar, Priština , Prizren, Đakovica	19,36	19,44	19,52	19,59	20,05
Paraćin, Kruševac , Kosovska Mitrovica	19,38	19,46	19,54	20,01	20,07
Jagodina , Novi Pazar, Peć	19,40	19,48	19,56	20,03	20,09
Vršac, Kovin, Smederevo, Požarevac, Smederevska Palanka, Kragujevac , Čačak, Kraljevo, Berane, Podgorica , Ulcinj	19,42	19,50	19,58	20,05	20,11
Alibunar, Pančevo, Beograd , Aranđelovac, Užice, Bar	19,44	19,52	20,00	20,07	20,13
Valjevo, Pljevlja, Zelenika	19,46	19,54	20,02	20,09	20,15
Kikinda, Srpska Crnja, Zrenjanin , Novi Sad , Ruma, Sremska Mitrovica, Šabac , Foča, Bileća, Trebinje, Dubrovnik, Bogatić	19,48	19,56	20,04	20,11	20,17
Senta, Bečej, Vrbas, Kula , Bačka Palanka, Šid, Bijeljina , Loznica, Sarajevo , Mljet	19,50	19,58	20,06	20,13	20,19
Subotica , Bačka Topola, Dalj, Vukovar, Tuzla, Vinkovci, Mostar, Metković, Pelješac	19,52	20,00	20,08	20,15	20,21
Osijek , Doboje, Zenica, Korčula	19,54	20,02	20,10	20,17	20,23
Beli Manastir , Derвента, Slavonski Brod, Jajce, Livno, Brač, Hvar	19,56	20,04	20,12	20,19	20,25
Podravska Slatina , Slavonska Požega, Bosanska, Gradiška, Banja Luka , Split, Vis	19,58	20,06	20,14	20,21	20,27
Virovitica, Daruvar, Nova Gradiška, Prijedor , Drvar, Knin, Šibenik	20,00	20,08	20,16	20,23	20,29
Bjelovar , Biograd	20,02	20,10	20,18	20,25	20,31
Koprivnica , Sisak, Slunj, Bihać, Gospić , Zadar, Dugi Otok	20,04	20,12	20,20	20,27	20,33
Ormož, Čakovec, Varaždin , Krapina, Zagreb , Karlovac, Pag, Maribor , Ptuj, Celje	20,06	20,14	20,22	20,29	20,35
Murska Sobotica, Zidani Most, Rijeka	20,08	20,16	20,24	20,31	20,37
Crikvenica, Krk, Lošinj, Rogaška Slatina	20,10	20,18	20,26	20,33	20,39
Dravograd, Mežica, Kranj, Ljubljana , Postojna, Rovinj, Pula	20,12	20,20	20,28	20,35	20,41
Jesenice , Kopar, Gorica	20,14	20,22	20,30	20,37	20,43
Kranjska Gora	20,16	20,24	20,32	20,39	20,45

Podaci iz ove tabele izvedeni su po letnjem računanju vremena.

POČETAK SUBOTE U JUNU 2020. GODINE

MESTO	DATUM			
	5.	12.	19.	26.
Strumica , Đevđelija	18,59	20,03	20,06	20,07
Radoviš, Kavadarci	19,01	20,05	20,08	20,09
Veles, Prilep , Bitolj	19,03	20,07	20,10	20,11
Pirot , Kumanovo, Skoplje , Ohrid	20,05	20,09	20,12	20,13
Leskovac, Vranje, Tetovo, Debar	20,07	20,11	20,14	20,15
Zaječar, Knjaževac, Niš , Priština , Prizren	20,09	20,13	20,16	20,17
Kladovo, Negotin , Bor, Kosovska Mitrovica, Đakovica	20,11	20,15	20,18	20,19
Paraćin, Kruševac , Peć	20,13	20,17	20,20	20,21
Jagodina, Kragujevac , Kraljevo, Novi Pazar, Berane, Ulcinj	20,15	20,19	20,22	20,23
Požarevac, Smederevska Palanka, Čačak , Kolašin, Podgorica , Bar	20,17	20,21	20,24	20,25
Vršac , Alibunar, Kovin, Smederevo, Arandelovac, Užice, Pljevlja, Zelenika	20,19	20,23	20,26	20,27
Pančevo, Beograd , Valjevo, Bileća, Trebinje, Dubrovnik	20,21	20,25	20,28	20,29
Srpska Crnja, Zrenjanin , Ruma, Šabac , Foča	20,23	20,27	20,30	20,31
Kikinda, Bečej, Novi Sad , Sremska Mitrovica, Bogatić, Bijeljina, Loznica, Sarajevo , Mostar, Metković, Mljet, Pelješac	20,25	20,29	20,32	20,33
Senta, Bačka Topola, Kula , Vrbas, Bačka Palanka, Šid , Tuzla, Korčula	20,27	20,31	20,34	20,35
Subotica , Sombor, Dalj, Vukovar, Vinkovci, Doboš, Zenica, Hvar	20,29	20,33	20,36	20,37
Beli Manastir , Osijek , Slavonski Brod, Derventa, Jajce, Livno, Split, Brač, Vis	20,31	20,35	20,38	20,39
Slavonska Požega, Banja Luka	20,33	20,37	20,40	20,41
Podravska Slatina , Daruvar, Bosanska Gradiška, Prijedor , Nova Gradiška, Drvar, Knin, Šibenik	20,35	20,39	20,42	20,43
Virovitica, Biograd	20,37	20,41	20,44	20,45
Koprivnica , Bjelovar, Sisak, Bihać, Gospić , Zadar, Dugi otok	20,39	20,43	20,46	20,47
Zagreb , Čakovec, Varaždin , Slunj, Pag	20,41	20,45	20,48	20,49
Murska Sobota, Ormož, Krapina, Karlovac, Rab	20,43	20,47	20,50	20,51
Maribor , Ptuj, Celje , Zidani Most, Crikvenica, Krk, Cres, Lošinj	20,45	20,49	20,52	20,53
Rogaška Slatina, Rijeka , Pula	20,47	20,51	20,54	20,55
Dravograd, Mežica, Kranj, Ljubljana , Postojna, Kopar, Rovinj	20,49	20,53	20,56	20,57
Jesenice , Gorica	20,51	20,55	20,58	20,59
Kranjska gora	20,53	20,57	21,00	21,01

Podaci iz ove tabele izvedeni su po letnjem računanju vremena.

Ум, карактер и личност

Елен Г. Вајт

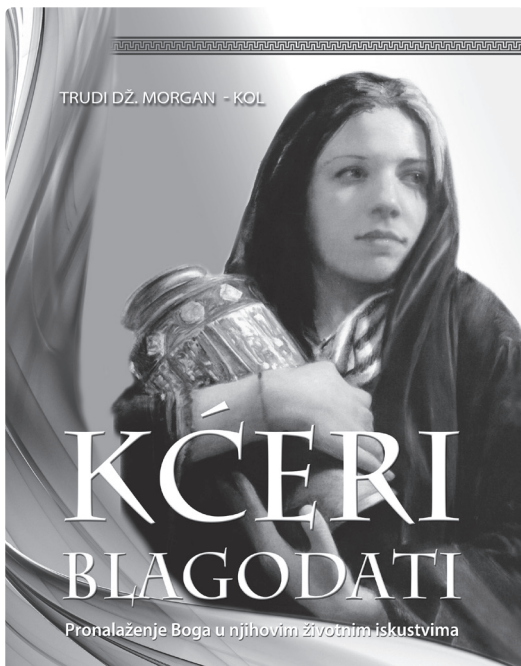
UM, KARAKTER I LIČNOST

Elen G. Vajt

Najveća potreba sveta je potreba za:

- ljudima koji se ne daju ni kupiti ni prodati,
- ljudima koji su u dubini svoje duše poštteni i časni,
- ljudima koji se ne boje nazvati greh njegovim pravim imenom,
- ljudima čija je savest verna dužnosti kao magnetna igla polu,
- ljudima koji će stajati na strani pravde makar se i nebo srušilo.

NAJVEĆA BITKA SVIH VREMENA JE BITKA ZA UM!

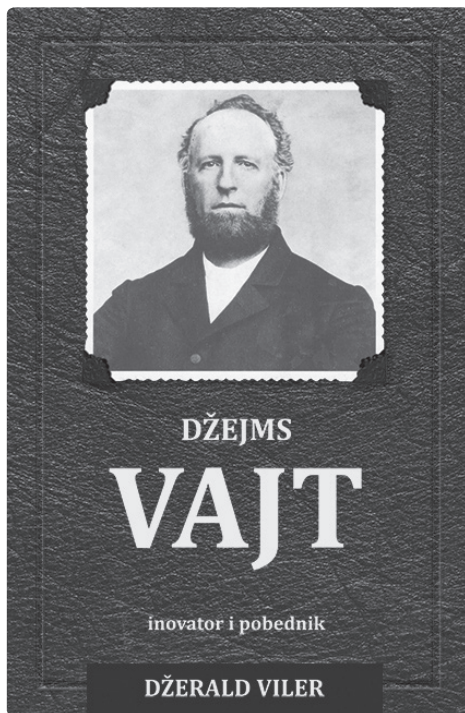

KĆERI BLAGODATI

Trudi Dž. Morgan

Bile su slične vama. Smejale su se i plakale, borile i pobeđivale – bile su nadarene i nedovoljno sposobne. Ali bez obzira na okolnosti, Bog je za njih imao svoj plan – svaka od njih imala je posebnu vrednost u Njegovim očima.

Trudi Dž. morgan – Kol povlači u stranu prašnjavu zavesu vremena i dozvoljava nam prislan uvid u dušu žena koje svet nikada nije zaboravio ali ni sasvim upoznao. I ko zna? Možda je neka od njihovih životnih priča i vaša.

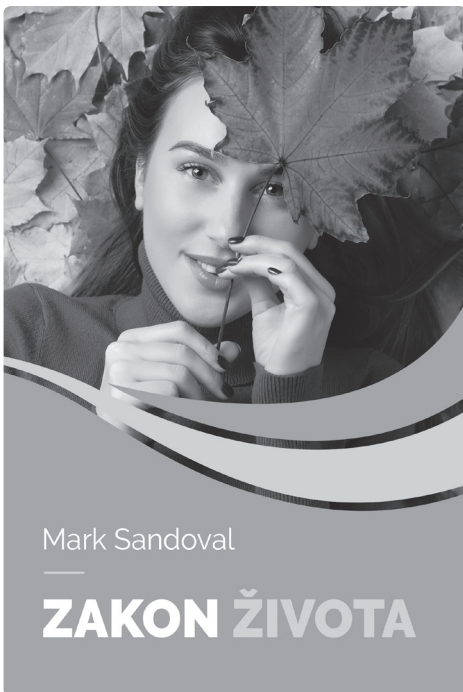

DŽEJMS VAJT

Džerald Viler

U ovoj novoj biografiji Džerald Viler otkriva složenost Vajtovog ličnog putovanja izvan njegovih ranih verovanja u teoriju zatvorenih vrata, antitrinitarizma i naglašavanja pravednosti verom.

»Moj život je posvećen izgrađivanju ovih institucija«, pisao je Džejms. »One su moja deca i ja svoj interes ne mogu da odvojim od njih.« Ovo je, do sada, najdublja studija o čoveku koji je u mnogo čemu bio otac Hrišćanske adventističke crkve.

ZAKON ŽIVOTA

Mark Sandoval

Da li želite da budete zdravi? Da li želite da imate kvalitetne i trajne veze? Da li želite da se oslobodite »prtljaga« prošlosti i ogorčenja, krivice i stida koje on donosi? Da li želite da se oslobodite negativnih misli koje vas dugo muče? Da li želite da imate moć koja će vas osloboditi onih navika koje su vas držale okovanim?

Ako su to vaše želje, ovo je knjiga za vas! U njoj ćemo zajedno istražiti **Zakon života**. Pronađite slobodu i moć za kojom tragate dok čitate, proučavate i primenjujete principe **Zakona života** u svom sopstvenom životu.